

Kemal GÖZLER

Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku*
İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler

DİKKAT: Anayasa Mahkemesi, 10 Aralık 2019 tarih ve 2015/5612 sayılı Kemal Gözler (2) kararı (<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2015/5612>) ile BU KİTABIN Anayasanın 26 ve 27'nci maddelerinde güvence altına alınan ifade, bilim ve sanat hürriyetlerinin koruması altında olduğuna karar vermiştir. K.G. 20.6.2020.

PARAYLA SATILAMAZ

ISBN: 978-605-63826-1-1
(c) 2013. Kemal Gözler. Her hakkı mahfuzdur.

Birinci Baskı: Mayıs 2013
Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler
Kapak: Kemal Gözler
Eleştirileriniz İçin: kgozler@hotmail.com

Baskı

Star Ajans Ltd. Şti. 634. Sokak, Nilüfer Ticaret Merkezi, Ayaz Plaza no 24,
Nilüfer - BURSA   Tel: 0224 249 23 20   Sertifika No: 15366

Yayınlayan

Yayınevi yoktur.
Kitap yazarın kendi yayınıdır.
Prof. Dr. Kemal Gözler
Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Gemlik - BURSA

Açık Erişim

www.idare.gen.tr/caglayan-elestiri.htm
books.google.com/books?isbn=9786056382611

Dağıtım

Bu kitabın genel dağıtımını yapılmayacaktır. Kitap parayla satılamaz. Bu kitap, ücretsiz olarak, hukuk fakültesi kütüphanelerine, hukuk fakültelerinin kamu hukuku bölümlerinde çalışan ve adresini bulabildiğimiz öğretim üyelerine gönderilecektir. Kitap ayrıca bölümü ne olursa olsun, kitaba ilgi göstereceğini tahmin ettiğimiz öğretim üyelerine gönderilmeye çalışılacaktır.

Kitapla ilgilenen herkes kgozler@hotmail.com adresine e-posta göndererek kitabın kağıt nüshasını isteyebilir. Baskısı tükeninceye kadar, kitap isteyenlere ücretsiz olarak gönderilecektir. Kitap ayrıca *Google Books'*a konulacaktır (isbn: 9786056382611 ile arama yapılabilir).

Bu Kitabın Zikrediliş Usûlü

Kemal Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013.

Kütüphane Tasnif

(LoC) KKK2720.G69 2013   (Dewey) 342.06 GÖZ 2013

Kemal Gözler

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN
İDARÎ YARGILAMA HUKUKU İSİMLİ
KİTABI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

Yazarın Kendi Yayını
Bursa - Mayıs 2013

ÖNSÖZ

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Seçkin, 2011, 696 s.) isimli kitabında, benim *İdare Hukuku* (Bursa, Ekin, 2003, 2 Cilt, 2800 s.) isimli kitabımdan yapılmış usûlsüz alıntılar bulunduğu göstermek amacıyla yazılmış bir eleştiri kitabıdır.

Bu eleştiri kitabını yazmak, benim Kasım 2011'den Mayıs 2013'e kadar, tam bir buçuk yılımı aldı. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabı yüzünden sadece benim *İdare Hukuku* kitabım usûlsüz alıntılara kurban gitmedi; bir buçuk yılım da heba oldu.

Belki bu eleştiri kitabını yazmak yerine usûlsüz alıntıları görmezden gelmem, kendi işime bakmam, yarıda kalmış kitaplarımı tamamlamam en iyisi olacaktı. Bir buçuk yılım kaybolmayacak, sınırlarım gerilmeyecek ve dahası yeni kitaplarım olacaktı. Ama ben bunu yapamadım. Göz göre göre susmayı içime sindiremedim.

Bu eleştiri kitabı Ramazan Çağlayan'ı üzebilecektir. Ne var ki, bu eleştiri kitabını yazarken ben de üzüldüm. Moralim bozuldu. Zevkle yazı yazan birisiydim. Hayatımda ilk kez yazmaktan nefret eder hâle geldim.

Bu kitabı yazmak bana yarar değil, zarar verdi. Emeğim ve zamanım gitti; sınırlarım gerildi. Ama belki bu kitabın bana ve Ramazan Çağlayan'a verdiği zararın yanında, doğuracağı bir genel yarar da olur: Türk hukuk yazınında belki artık yazarlar, alıntı yapmak ve kaynak göstermek konusunda daha dikkatli olurlar.

Belki bana ve Ramazan Çağlayan'a zarar veren bu kitap, Türk hukuk literatürüne bir yarar sağlar. Bu literatürde herkesçe bilinen, ama açıkça dile getirilmeyen usûlsüz alıntı ve taklitçilik sorunlarının tartışılmasına vesile olur. Böylece bu kitap bir kişisel hesaplaşma kitabı olmaktan çıkıp, belki hukukta bilimsel araştırma ve yazma etiği konusunda bir örnek olay kitabı hâline gelir. K.G.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	1
------------	---

GİRİŞ

I. Ramazan Çağlayan Kimdir?	1
Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Profesör Olmuştur?	2
Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Doçent Olmuştur?	3
II. Bu Eleştiri Kitabını Neden Yazdım?	3
III. Usûlsüz Alıntıyla Mücadele Etmek Neden Gerekli?	6
IV. Ramazan Çağlayan'ın <i>İdarî Yargulama Hukuku</i> Kitabının <u>İkinci Baskısı</u> Hakkında	7
V. Ramazan Çağlayan'ın <i>İdarî Yargulama Hukuku</i> Kitabının <u>Üçüncü Baskısı</u> Hakkında	8
VI. Ramazan Çağlayan'ın Hataları Sehven Yapılmış Hatalar Mıdır?	15
VII. Ramazan Çağlayan'ın Hataları “Acecelilik” ve “Zamansızlık”tan mı Kaynaklanmış? 17	
VIII. Ramazan Çağlayan'ın Usûlsüz Alıntıları, Acemilikten veya Bilgisizlikten mi Kaynaklanmış?	19
IX. Ramazan Çağlayan Bir Pişmanlık İçinde midir?	21
X. Son Birkaç Söz.....	22

ÖZGÜNLÜK HAKKINDA BİR NOT

(s.25-29)

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN FRANSIZCA KELİMELERDE YAPTIĞI YAZIM HATALARI NEYİ GÖSTERİYOR?

(s.31-34)

YORUMSUZ ÖRNEKLER

Örnek 1 (Bölüm 2, Örnek 1'den)	36
Örnek 2 (Bölüm 2, Örnek 9'dan)	36
Örnek 3 (Bölüm 2, Örnek 22'den)	36
Örnek 4 (Bölüm 2, Örnek 23'ten)	37
Örnek 5 (Bölüm 2, Örnek 24'ten)	37
Örnek 6 (Bölüm 2, Örnek 26'dan)	38
Örnek 7 (Bölüm 2, Örnek 29'dan)	38
Örnek 8 (Bölüm 2, Örnek 31'den)	39
Örnek 9 (Bölüm 2, Örnek 32'den)	39
Örnek 10 (Bölüm 2, Örnek 33'ten)	40
Örnek 11 (Bölüm 2, Örnek 37'den)	40
Örnek 12 (Bölüm 2, Örnek 38'den)	41
Örnek 13 (Bölüm 2, Örnek 45'ten)	41
Örnek 14 (Bölüm 2, Örnek 48'den)	42
Örnek 15 (Bölüm 2, Örnek 53'ten)	42
Örnek 16 (Bölüm 2, Örnek 57'ten)	43
Örnek 17 (Bölüm 2, Örnek 60'tan)	43

Örnek 18 (Bölüm 2, Örnek 61'den)	44
Örnek 19 (Bölüm 2, Örnek 62'den)	44
Örnek 20 (Bölüm 2, Örnek 67'den)	44
Örnek 21 (Bölüm 2, Örnek 73'ten)	45
Örnek 22 (Bölüm 2, Örnek 78'den)	45
Örnek 23 (Bölüm 2, Örnek 79'dan)	46
Örnek 24 (Bölüm 2, Örnek 81'den)	46
Örnek 25 (Bölüm 2, Örnek 85'ten)	47
Örnek 26 (Bölüm 2, Örnek 88'den)	47
Örnek 27 (Bölüm 2, Örnek 90'dan)	48
Örnek 28 (Bölüm 2, Örnek 91'den)	48
Örnek 29 (Bölüm 2, Örnek 94'ten)	49
Örnek 30 (Bölüm 2, Örnek 96'dan)	49
Örnek 31 (Bölüm 2, Örnek 98'den)	50
Örnek 32 (Bölüm 2, Örnek 111'den)	50
Örnek 33 (Bölüm 2, Örnek 112'den)	50
Örnek 34 (Bölüm 2, Örnek 113'den)	51
Örnek 35 (Bölüm 2, Örnek 118'den)	51
Örnek 36 (Bölüm 2, Örnek 123'ten)	52
Örnek 37 (Bölüm 2, Örnek 126'dan)	52
Örnek 38 (Bölüm 2, Örnek 130'dan)	53
Örnek 39 (Bölüm 2, Örnek 138'den)	53
Örnek 40 (Bölüm 2, Örnek 139'dan)	54
Örnek 41 (Bölüm 2, Örnek 141'den)	54
Örnek 42 (Bölüm 2, Örnek 142'den)	55
Örnek 43 (Bölüm 2, Örnek 145'ten)	56
Örnek 44 (Bölüm 2, Örnek 147'den)	56
Örnek 45 (Bölüm 2, Örnek 148'den)	57
Örnek 46 (Bölüm 2, Örnek 152'den)	58
Örnek 47 (Bölüm 2, Örnek 154'ten)	58
Örnek 48 (Bölüm 2, Örnek 155'ten)	59
Örnek 49 (Bölüm 2, Örnek 160'tan)	59
Örnek 50 (Bölüm 2, Örnek 162'den)	60
Örnek 51 (Bölüm 2, Örnek 166'dan)	60
Örnek 52 (Bölüm 2, Örnek 167'den)	31
Örnek 53 (Bölüm 2, Örnek 169'dan)	31
Örnek 54 (Bölüm 2, Örnek 170'ten)	31
Örnek 55 (Bölüm 2, Örnek 172'den)	32
Örnek 56 (Bölüm 2, Örnek 173'ten)	32
Örnek 57 (Bölüm 2, Örnek 177'den)	63
Örnek 58 (Bölüm 2, Örnek 178'den)	63
Örnek 59 (Bölüm 2, Örnek 180'den)	64
Örnek 60 (Bölüm 2, Örnek 181'den)	64
Örnek 61 (Bölüm 2, Örnek 182'den)	64
Örnek 62 (Bölüm 2, Örnek 183'ten)	65
Örnek 63 (Bölüm 2, Örnek 184'ten)	65
Örnek 64 (Bölüm 2, Örnek 185'ten)	66
Örnek 65 (Bölüm 2, Örnek 190'dan)	66
Örnek 66 (Bölüm 2, Örnek 194'ten)	67
Örnek 67 (Bölüm 2, Örnek 197'den)	67
Örnek 68 (Bölüm 2, Örnek 203'den)	68
Örnek 69 (Bölüm 2, Örnek 208'den)	68

Örnek 70 (Bölüm 2, Örnek 209'dan)	69
Örnek 71 (Bölüm 2, Örnek 210'dan)	69
Örnek 72 (Bölüm 2, Örnek 211'den)	70
Örnek 73 (Bölüm 2, Örnek 219'dan)	70
Örnek 74 (Bölüm 2, Örnek 220'den)	71
Örnek 75 (Bölüm 2, Örnek 221'den)	71
Örnek 76 (Bölüm 2, Örnek 223'ten)	72
Örnek 77 (Bölüm 2, Örnek 232'den)	72
Örnek 78 (Bölüm 2, Örnek 233'ten)	73
Örnek 79 (Bölüm 2, Örnek 235'ten)	73
Örnek 80 (Bölüm 2, Örnek 236'dan)	74
Örnek 81 (Bölüm 2, Örnek 252'den)	74
Örnek 82 (Bölüm 2, Örnek 257'den)	75
Örnek 83 (Bölüm 2, Örnek 264'ten)	75
Örnek 84 (Bölüm 2, Örnek 266'dan)	76
Örnek 85 (Bölüm 2, Örnek 269'dan)	77
Örnek 86 (Bölüm 2, Örnek 271'den)	77
Örnek 87 (Bölüm 2, Örnek 272'den)	78
Örnek 88 (Bölüm 2, Örnek 273'ten)	78
Örnek 89 (Bölüm 2, Örnek 274'ten)	79
Örnek 90 (Bölüm 2, Örnek 276'dan)	79

Bölüm 1

ALINTI VE ALINTI ŞARTLARI

I. Alıntı Bazı Cümle veya Fıkralarla Sınırlı Olmalıdır	81
Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi	82
Plân Alıntıları Hakkında Gözlemler	84
II. Alıntı, “Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde ve Münderecatını Aydınlatmak Maksudıyla” Yapılmalıdır	86
A. Alıntı İçeriği Aydınlatmak Amacıyla Yapılmalıdır	86
B. Alıntı Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde Yapılmalıdır	87
III. Alıntının Belli Olacak Şekilde Yapılması Lazımdır	90
IV. Alıntının Kaynağı Doğru, Yeterli Ve Dürüst Bir Şekilde Gösterilmelidir	93
A. Alıntının Kaynağı Gösterilmelidir	94
B. Kaynak, Yeterli, Doğru ve Dürüst Bir Şekilde Gösterilmelidir (FSEK, m.71/1, B.5)...	97
III. Alıntı Şartlarına Uyulmamasının Sonuçları	100

Bölüm 2

USÛLSÜZ ALINTI ÖRNEKLERİ

Örnek 1	104	Örnek 10	118
Örnek 2	105	Örnek 11	120
Örnek 3	106	Örnek 12	122
Örnek 4	108	Örnek 13	123
Örnek 5	110	Örnek 14	124
Örnek 6	111	Örnek 15	125
Örnek 7	112	Örnek 16	128
Örnek 8	114	Örnek 17	129
Örnek 9	117	Örnek 18	133

Örnek 19	134	Örnek 71	218
Örnek 20	135	Örnek 72	219
Örnek 21	136	Örnek 73	220
Örnek 22	137	Örnek 74	225
Örnek 23	138	Örnek 75	226
Örnek 24	142	Örnek 76	227
Örnek 25	144	Örnek 77	228
Örnek 26	146	Örnek 78	229
Örnek 27	150	Örnek 79	230
Örnek 28	151	Örnek 80	233
Örnek 29	152	Örnek 81	234
Örnek 30	154	Örnek 82	242
Örnek 31	157	Örnek 82 ^{bis}	242
Örnek 32	158	Örnek 83	243
Örnek 33	160	Örnek 84	244
Örnek 34	161	Örnek 85	245
Örnek 35	161	Örnek 87	248
Örnek 36	162	Örnek 88	249
Örnek 37	163	Örnek 89	252
Örnek 38	165	Örnek 90	253
Örnek 39	166	Örnek 91	256
Örnek 40	168	Örnek 92	259
Örnek 41	169	Örnek 93	262
Örnek 42	171	Örnek 94	263
Örnek 43	172	Örnek 95	265
Örnek 44	173	Örnek 96	267
Örnek 45	174	Örnek 97	269
Örnek 46	176	Örnek 98	270
Örnek 47	177	Örnek 99	273
Örnek 48	181	Örnek 100	277
Örnek 49	184	Örnek 101	278
Örnek 50	185	Örnek 102	279
Örnek 51	186	Örnek 103	284
Örnek 52	187	Örnek 104	286
Örnek 53	188	Örnek 105	289
Örnek 54	190	Örnek 106	291
Örnek 55	191	Örnek 107	293
Örnek 56	192	Örnek 108	294
Örnek 57	193	Örnek 109	296
Örnek 58	194	Örnek 110	298
Örnek 59	197	Örnek 111	300
Örnek 60	199	Örnek 112	302
Örnek 61	202	Örnek 113	303
Örnek 62	203	Örnek 114	304
Örnek 63	206	Örnek 115	307
Örnek 64	206	Örnek 116	308
Örnek 65	209	Örnek 117	309
Örnek 66	212	Örnek 118	311
Örnek 67	214	Örnek 119	312
Örnek 68	215	Örnek 120	314
Örnek 69	216	Örnek 121	316
Örnek 70	217	Örnek 122	319

Örnek 123	321
Örnek 124	322
Örnek 125	323
Örnek 126	325
Örnek 127	326
Örnek 127 ^{bis}	327
Örnek 128	328
Örnek 129	329
Örnek 130	330
Örnek 131	331
Örnek 132	332
Örnek 133	333
Örnek 134	335
Örnek 135	336
Örnek 136	337
Örnek 137	339
Örnek 138	342
Örnek 139	343
Örnek 140	344
Örnek 141	346
Örnek 142	352
Örnek 143	355
Örnek 144	356
Örnek 145	357
Örnek 146	357
Örnek 147	359
Örnek 148	361
Örnek 149	369
Örnek 150	370
Örnek 151	371
Örnek 152	373
Örnek 153	376
Örnek 154	378
Örnek 155	379
Örnek 156	380
Örnek 157	382
Örnek 158	383
Örnek 159	384
Örnek 160	385
Örnek 161	386
Örnek 162	389
Örnek 163	391
Örnek 164	392
Örnek 165	394
Örnek 166	397
Örnek 167	399
Örnek 168	400
Örnek 169	402
Örnek 170	404
Örnek 171	408
Örnek 172	409
Örnek 173	410

Örnek 174	412
Örnek 175	414
Örnek 176	415
Örnek 177	416
Örnek 178	418
Örnek 179	419
Örnek 180	421
Örnek 181	423
Örnek 182	424
Örnek 183	425
Örnek 184	426
Örnek 185	426
Örnek 186	427
Örnek 187	428
Örnek 188	430
Örnek 189	431
Örnek 190	432
Örnek 191	433
Örnek 192	434
Örnek 193	435
Örnek 194	436
Örnek 195	438
Örnek 196	439
Örnek 197	440
Örnek 198	441
Örnek 199	442
Örnek 200	443
Örnek 201	444
Örnek 202	445
Örnek 203	447
Örnek 204	449
Örnek 205	450
Örnek 206	451
Örnek 207	455
Örnek 208	456
Örnek 209	458
Örnek 210	459
Örnek 211	463
Örnek 212	465
Örnek 213	466
Örnek 214	468
Örnek 215	469
Örnek 216	471
Örnek 217	472
Örnek 218	474
Örnek 219	476
Örnek 220	481
Örnek 221	484
Örnek 222	486
Örnek 223	487
Örnek 224	488
Örnek 225	496

Örnek 226.....	498	Örnek 252.....	548
Örnek 227.....	501	Örnek 253.....	549
Örnek 228.....	502	Örnek 254.....	551
Örnek 229.....	505	Örnek 255.....	552
Örnek 230.....	506	Örnek 256.....	553
Örnek 231.....	508	Örnek 257.....	554
Örnek 232.....	510	Örnek 258.....	560
Örnek 233.....	513	Örnek 259.....	561
Örnek 234.....	517	Örnek 260.....	568
Örnek 235.....	519	Örnek 261.....	569
Örnek 236.....	520	Örnek 262.....	570
Örnek 237.....	523	Örnek 263.....	571
Örnek 238.....	524	Örnek 264.....	573
Örnek 239.....	525	Örnek 265.....	574
Örnek 240.....	527	Örnek 266.....	576
Örnek 241.....	529	Örnek 267.....	578
Örnek 242.....	530	Örnek 268.....	579
Örnek 243.....	532	Örnek 269.....	580
Örnek 244.....	534	Örnek 270.....	581
Örnek 245.....	536	Örnek 271.....	582
Örnek 246.....	537	Örnek 272.....	584
Örnek 247.....	539	Örnek 273.....	585
Örnek 248.....	542	Örnek 274.....	587
Örnek 249.....	543	Örnek 275.....	588
Örnek 250.....	544	Örnek 276.....	589
Örnek 251.....	546		

Bölüm 3

USÜLSÜZ ALINTI TİPLERİ VE TEKNİKLERİ

I. Hiç Kaynak Göstermemek.....	595
II. Yanlış Kaynak Göstermek (“Alıntı Gözler’den, Atıf Başka Yazara”).....	596
III. Aldatıcı Kaynak Göstermek (“Alıntı Sadece Gözler’den, Ama Atıf Hem Gözler’e, Hem De Başkalarına”).....	598
IV. Yetersiz Kaynak Göstermek (“Bir Atıfla, Paragraflar, Sayfalar Süren Alıntı Yapmak”).....	601
V. Plân Alıntısı Yapmak.....	602
VI. Aynen Alıntıları Tırnak İçinde Vermemek.....	603
VII. “Aynen Alıntı”ları “Mealen Alıntı” Haline Dönüştürmek.....	604
“Transit Atıf” Tekniği.....	605
VIII. Ramazan Çağlayan, “Transit Atıf” Tekniğini En Sık Olarak Fransız Yazarlardan Alıntı Yaparken Kullanmaktadır.....	605
IX. Ramazan Çağlayan, “Transit Atıf” Tekniğini Türkçe Kitaplar İçin de Kullanmaktadır .	610
X. Ramazan Çağlayan “Transit Atıf” Tekniğini Fransız Yargı Kararlarından Alıntı Yaparken de Kullanmaktadır.....	613
XI. Ramazan Çağlayan, Transit Atıf Tekniğini Türk Yargı Kararlarından Alıntı Yaparken de Kullanmaktadır.....	616

Bölüm 4
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN KİTABININ
İKİNCİ BASKISI HAKKINDA ELEŞTİRİLER

I. “İkinci Baskıya Önsöz”ün İncelenmesi	621
A. Ramazan Çağlayan Önsözde usûlsüz Alıntı Yaptığını Kabul Edip Benden Özür Diliyor mu?	621
B. Ramazan Çağlayan “İkinci Baskıya Önsöz”de Birinci Baskıda Yaptığı Hatalarını Sebebinin Nasıl Açıklıyor?	623
1. Teknik Sebepler	624
2. Acelecilik	625
3. Yoğun Çalışma Ortamının Getirdiği Zihin Dağınıklığı	626
4. “Acemice Bir Gözüpeklik”	626
5. Zaman Darlığı	627
II. Ramazan Çağlayan İkinci Baskıda Neleri Değiştirmiş?	631
A. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıdaki Pek Çok Alıntıyı İkinci Baskıdan Çıkarmıştır	632
B. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıdaki Kaynağını Göstermediği Pek Çok Alıntının Kaynağını İkinci Baskıda Göstermiştir	633
C. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıda Benden aldığı Danıştay Kararlarını İkinci Baskıda Ya Kaynağı Göstermiş, Ya Da Bunları İkinci Baskıdan Çıkarmıştır	634
C. Ramazan Çağlayan, Birinci Baskıdaki Plânlarını İkinci Baskıda Değiştirmiştir	634
D. İkinci Baskıda, FSEK, m.35/1’deki Şartlara Uygunluk Bakımından Bir İyileşme Yoktur	636
E. İkinci Baskı ile Birinci Baskı Arasında Hacim Bakımından Farklılıklar, Birinci Baskıda Benden Usûlsüz Alıntılar Yapıldığı İddiasını Destekler Niteliktedir	638
F. İkinci Baskının Sayfa Düzeni Hakkında Bir Gözlem	641
G. İkinci Baskı hakkında Son söz	642

Bölüm 5
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN İDARENİN KUSURSUZ
SORUMLULUĞU İSİMLİ KİTABI HAKKINDA GÖZLEMLER

I. Ayrıntılı Usûlsüz Alıntı Örnekleri	646
Örnek 1	646
Örnek 2	647
Örnek 3	648
Örnek 4	649
Örnek 6	652
Örnek 7	654
Örnek 8	654
Örnek 8	655
Örnek 9	656
Örnek 10	656
Örnek 11	658
Örnek 12	660
II. Usûlsüz Alıntılar Listesi	661

Bölüm 6
RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN MUHTEMEL SAVUNMALARI
VE BUNLARA KARŞI CEVAPLARIM

I. "Benim Kitabım Bir 'Bilimsel Eser' Değildir" Savunması	673
II. "Kemal Gözler'in Kitabı 'Bilimsel Eser' Değildir" Savunması	675
III. "Söz Konusu Kitaptaki Bilgiler Anonim Bilgilerdir Ve Anonim Bilgiler İçin Kaynak Gösterme Zorunluluğu Yoktur Savunması	677
IV. "Rastlantı Sonucu Sadece Benzerlik Vardır" Savunması	678
V. "Yargı Kararlarından Alıntı Yapmak Serbesttir" Savunması	681
VI. "Ben, Kemal Gözler'den Değil, Fransız Yazarlardan Alıntı Yaptım" Savunması	685
VII. "Ben Zaten Kemal Gözler'e De Atıf Yaptım" Savunması	690
VIII. "Kaynak Göstermeyi Unutmuşum" Savunması	693
IX. "Tencere Dibin Kara" Savunması	695
Son Bir Gözlem	597
Bibliyografya	701
Dizin	703

KISALTMALAR

Bu kitapta Ramazan Çağlayan'ın eleştirisi konusu yapılan kitaplarının bibliyografik künyeleri, ilk atıflardan sonra aşağıdaki şekilde kısaltılmıştır:

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, Birinci Baskı, 2011.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011:

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, İkinci Baskı, 2012.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, İkinci Baskı, 2012.

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, Üçüncü Baskı, 2013

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, Üçüncü Baskı, 2013.

Ramazan Çağlayan, *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, Ankara, Asil, 2007.

Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, *op. cit.*

Bazen *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının değişik baskıları metin içinde sadece “Birinci Baskı”, “İkinci Baskı” ve “Üçüncü Baskı” olarak zikredilmiştir.

Alıntıların kaynağı olan benim kitabım ilk atıflardan sonra şu şekilde kısaltılmıştır:

Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, Birinci Baskı, 2003, Cilt I.

Gözler, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2003, c.I.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, Birinci Baskı, 2003, Cilt II.

Gözler, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2003, c.II.

GİRİŞ

Elinizde tuttuğunuz bu kitap Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Seçkin Yayınevi, Birinci Baskı, 2011, XXXII+696 s.) isimli kitabı hakkında yazılmış bir eleştiri kitabıdır. Bu kitap hakkında bilgi vermeden önce kısaca yazarı hakkında bilgi vermek isterim.

I. RAMAZAN ÇAĞLAYAN KİMDİR?¹

Kırıkkale Üniversitesi web sitesindeki Özgeçmişine² bakarak Ramazan Çağlayan'ın eğitimi ve mesleki kariyeri hakkında şu bilgileri verebiliriz:

Ramazan Çağlayan, lisans ve yüksek lisans öğrenimini Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde, doktora öğrenimini ise İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde yapmıştır. 1993-1999 yılları arasında Erzincan Hukuk Fakültesinde araştırma görevlisi, 1999-2004 yılları arasında aynı fakültede yardımcı doçent olarak çalışmıştır. 2004 yılında Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesine geçmiştir. Burada 2004-2008 yılları arasında yardımcı doçent, 2008 yılından itibaren de doçent olarak çalışmıştır. 2013 yılı Mart ayında ulaştığımız özgeçmişten Ramazan Çağlayan'ın profesör olduğu görülmektedir. Ama hangi tarihte profesörlük kadrosuna atandığı anlaşılamamaktadır.

Kırıkkale Üniversitesi web sitesinin incelenmesinden Ramazan Çağlayan'ın Kırıkkale Üniversitesi Rektör Danışmanı³, Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcısı⁴, Kırıkkale Üniversitesi Senatosu üyesi⁵, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yönetim Kurulu üyesi⁶ ve aynı Üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi olduğu anlaşılmaktadır⁷.

-
1. "Ramazan Çağlayan Kimdir" başlıklı bu kısımdaki bilgiler, geçen ay yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, s.1-2) isimli kitabımda da bulunmaktadır.
  2. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 5 Mart 2013)
  3. <http://www.kku.edu.tr/unvrektordanismanlari.php> (Erişim: 5 Mart 2013)
  4. <http://hukuk.kku.edu.tr/dekanyardimcileri.php> (Erişim: 5 Mart 2013)
  5. <http://www.kku.edu.tr/unvsenatosu.php> (Erişim: 5 Mart 2013)
  6. <http://hukuk.kku.edu.tr/fyonetimkurulu.php> (Erişim: 5 Mart 2013)
  7. <http://sbe.kku.edu.tr/yonetimkurul.php> (Erişim: 5 Mart 2013)

Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın ismi Zirve Üniversitesi Hukuk Fakültesi internet sitesinin “Akademik Personel” sayfasının “2012-2013 Eğitim Öğretim Yılında Katkıda Bulunanlar” başlığı altında da geçmektedir⁸.

Yine Kırıkkale Üniversitesinin web sitesinde yayınlanan özgeçmişinden, Ramazan Çağlayan'ın üniversitelerindeki bu akademik ve idarî görevlerinden başka, değişik zamanlarda veya halen,

- Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği
- BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı
- Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu Üyeliği

gibi çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında önemli görevlerde bulunduğu anlaşılmaktadır⁹. Adı geçen özgeçmişte “Yöneticilik Görevleri” başlığı altında gerek Üniversitede, gerek çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında **tam 12 adet** “yöneticilik görevi” sayılmıştır¹⁰.

Ramazan Çağlayan'ın 2008'den sonra hızlı bir ilerleme ve yükselme kaydettiği görülmektedir.

Yine internette yaptığım araştırmada Ramazan Çağlayan'ın yukarıda sayılan Üniversitelerde ve çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarındaki görevlerinden başka, bir özel danışmanlık/avukatlık firmasında danışman olarak çalıştığı da görülmektedir. İstanbul'da da bir ofisi bulunan Ankara merkezli *PlusHukuk* isimli hukuk bürosunun/danışmanlık firmasının web sayfasında şu ifadeyi okuyoruz:

“PlusHukuk, mevcut yapısı içinde, (...) idare hukuku alanında bir doçent (...) olmak üzere güçlü bir ekip bulunmaktadır”¹¹.

PlusHukuk'un bu güçlü ekibinin içindeki “*idare hukuku alanındaki doçent*”in aynı web sitesinin diğer bir sayfasından Doç. Dr. Ramazan Çağlayan olduğu anlaşılmaktadır¹²:

Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Profesör Olmuştur?

Burada kitabı eleştirilen Ramazan Çağlayan bu arada profesör de olmuştur. Tam olarak ne zaman profesörlük kadrosuna atandığını bilmiyorum. Ama Kırıkkale Üniversitesinin web sayfasında Ramazan Çağlayan'ın unvanı profesör olarak gösterilmektedir¹³.

8. <http://hukuk.zirve.edu.tr/icerik/akademik-personel> (Erişim: 8 Mart 2013)

9. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 8 Mart 2013)

10. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 8 Mart 2013)

11. <http://www.plushukuk.com/plushukuk/> (Erişim tarihi: 8 Mart 2013)

12. <http://www.plushukuk.com/danisma-kurulu/> (Erişim tarihi: 8 Mart 2013)

13. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 5 Mart 2012)

Yayın listesinde göstermediği son yıllarda yayınlanmış bir kitabı yok ise, Ramazan Çağlayan'ın profesörlük başvurusunda “*başlıca araştırma eseri*” olarak burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabını göstermiş olması muhtemeldir. Eğer bu böyleyse, Ramazan Çağlayan'ın, usûlsüz alıntılar bulunduğu iddiasıyla hakkında dava açılmış bir kitapla profesörlük kadrosuna başvurmuş ve böyle bir kitapla profesör olmuştur. Eğer bu böyleyse bu durum ülkemizdeki akademik ciddiyet bakımından fevkalade üzücüdür.

Burada şunu da merak ediyorum: Acaba Ramazan Çağlayan geçen ay hakkında eleştiri kitabı¹⁴ yayınladığım *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Dinamik Akademi, 2011) isimli kitabını profesörlük başvurusunda sunduğu yayın listesinde göstermiş midir? Eğer göstermiş ise, sayın jüri üyeleri, dipnotsuz ve kaynakçasız olarak yayınlanmış ama başka yazarlardan yapılmış yığınla alıntı içeren bu kitap hakkında ne gibi değerlendirmeler yapmışlardır?

Ramazan Çağlayan Hangi Kitabıyla Doçent Olmuştur?

Daha da üzücü olan Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğunu sandığımız¹⁵ *Tarihsel, Teorik ve Pratik Yönleriyle İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007, 420 s.) isimli kitabında da benim *İdare Hukuku* (Bursa, Ekin, 2003, 2 Cilt, 1264+1472 s.) isimli kitabımdan yapılmış pek çok usûlsüz alıntının bulunmasıdır¹⁶. Eğer bu kitap Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması ise, Ramazan Çağlayan içinde pek çok usûlsüz alıntının bulunduğu bir kitapla doçent olmuştur ki, bu yine ülkemizdeki akademik yükseltme ve ilerlemelerdeki bilimsel ciddiyet seviyesini göstermesi bakımından fevkalade üzücüdür.

II. BU ELEŞTİRİ KİTABINI NEDEN YAZDIM?

Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirilecek olan *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı kitabının ilk baskısı 2011 yılının Eylül ayında Ankara'da Seçkin Yayınevinden çıktı¹⁷.

Ülkemizde idarî yargı alanında yazılmış genel eserlerin sayısı oldukça azdır. Dolayısıyla Türkiye'de idarî yargı alanında bir genel eser niteliğinde

14. Kemal Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013 (idare.gen.tr/caglayan.htm)

15. Bu kitabın yayınlanış tarihine ve Ramazan Çağlayan'ın doçent olduğu yıla bakılarak, bu kitabın Ramazan Çağlayan'ın doçentlik çalışması olduğu tahmin edilebilir

16. Bu iddiamın burada mesnetsiz bir iddia olarak kalmaması için, aşağıda Dördüncü Bölümde (s.619-647) Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabındaki usûlsüz alıntılara örnekler verilmiştir.

17. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayınevi, 2011.

bir kitaba ihtiyaç olduğu aşıkardır. Bu açıdan bakıldığında *İdarî Yargılama Hukuku* alanında bir kitabın çıkması sevindirici olmuştur.

2011 yılının Ekim ayında Ramazan Çağlayan tarafından bana gönderilmiş kitabı Fakülte'deki masamda görünce sevindim ve bu alandaki boşluğu dolduracağı ümidiyle yazara bir e-posta göndererek kendisini tebrik ettim. Ne var ki, kitabı inceleme imkânı bulunca büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Zira aşağıda açıklayacağım gibi kitapta benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yapılan alıntılarının pek çoğunun kaynağının gösterilmediğini gördüm. Ramazan Çağlayan'a bir e-posta göndererek bu hususu bildirdim. Kendisi de beni nazıkçe yanıtladı ve aramızda bu yönde birkaç e-posta değişimi oldu.

Önce yeni bir baskıda bu hataların düzeltilebileceği, eksik atıfların tamamlanabileceğini düşündüm. Ama kitabı daha yakından incelediğimde, yapılan alıntıları birebir karşılaştırdığımda, sorunun basit bir atıf eksikliği sorunu olmadığı, kitabın bazı bölümlerinin benim kitabımdan özetlenmiş olduğu sonucuna vardım. Bu nedenle de düzeltilmiş bir yeni baskı beklemeksizin, kitap hakkında bir eleştiri kitabı yazmaya karar verdim ve bu durumu da geçen 2011 yılının Kasım ayında Ramazan Çağlayan'a e-posta yoluyla bildirdim.

Şüphesiz bu satırları okuyan pek çok kişi böyle bir eleştiri kitabına gerek olmadığını düşünebilir. Ortada hukuka aykırı olarak yapılmış alıntılar var ise, yapılması gerekenin dava açmak olduğunu söyleyebilirler. Ben, vekilim aracılığıyla, bu kitaba karşı dava da açtım. Ancak bu davanın kaç yıl sonra sonuçlanacağını bilmiyorum. Kaldı ki böyle bir davanın, bu davayı kazanmış olsam bile, benim eser sahipliği konusunda ihlâl edilen manevî haklarımı telafi edebileceğini de sanmıyorum.

Kaynağı gösterilmeksizin yapılmış alıntı, basit bir hukuka aykırılık değil. Basit bir hukuka aykırılığın tamiri nispeten kolaydır. Örneğin sahibinin rızası olmadan ondan alınan bir taşınır mal, sahibine iade edilirse, sahibinin zararı büyük ölçüde giderilmiş olur. Ama bir kaynaksız alıntının yol açtığı ve yol açacağı zararın giderilebilmesi çok zor ve hatta imkânsızdır. Çünkü, kaynaksız alıntıların bulunduğu bir kitap kaç kişi tarafından okunmuş ise, o kadar kişiye sonradan ulaşıp, o kişilere okudukları cümlelerin o yazara değil, başka yazara ait olduğunun söylenmesi gerekir. Bir kitap binlerce adet basıyor. Değişik yerlerde binlerce kişi tarafından okunuyor. Keza kitabın pek çok nüshası kütüphanelerde saklanıyor. Bu nüshalar da bir gün yeni okuyucular tarafından okunuyor. Usûlsüz alıntı kurbanı bir yazarın eser sahipliği konusunda uğradığı zararının giderilebilmesi için, usûlsüz alıntı ürünü olan kitabı okuyan ve okuyacak olan bütün okuyuculara ulaşılması ve onlara okudukları cümlelerin gerçek sahibinin kim olduğunun söylenmesi gerekir ki, bu pratik olarak mümkün değildir.

Ama bir ölçüde de olsa ben Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabını okumuş olma ihtimali olan kişilere ulaşmak ve onlara “Ramazan Çağlayan'ın kitabında okuduğunuz fikirlerden şunlar, şunlar, Ramazan Çağlayan'ın fikri değil; benim fikrimdir” demek istiyorum. İşte bu kitap bunun için yazılmıştır.

Bu kitap 1000 adet bastırılacaktır. 700 adedi, kamu hukuku alanında çalışan ve Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuma ihtimali olan öğretim üyelerine, araştırma görevlilerine ve hukuk fakültesi kütüphanelerine gönderilecektir. Diğer kısmı Ramazan Çağlayan'ın kitabını okumuş olan ve benden bu eleştiri kitabını isteyen okuyuculara ücretsiz olarak gönderilecektir. Keza bu kitabın bir *online* versiyonu da www.idare.gen.tr/caglayan-elestiri.htm adresine konulacaktır.

Bu şekilde Ramazan Çağlayan'ın benden usûlüne aykırı olarak aldığı cümleleri okuyan kişilerin hiç olmaz ise bazılarına, okudukları cümlelerin benim fikrimin ürünü olduğunu söylemiş olacağım. Ancak haliyle bu şekilde oldukça sınırlı sayıda kişiye ulaşmış olacağım. Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan ve okuyacak olan herkese bu şekilde ulaşmam haliyle mümkün olamayacaktır.

Benim bu kitabı yazma amacım, kesinlikle Ramazan Çağlayan'a zarar vermek değildir. Ramazan Çağlayan, kanımca büyük bir hata içinde olmuş olsa da, nihayetinde bir meslektaşımıdır. Kaldı ki, burada eleştirdiğim kitabını da kendisi bana göndermiştir. Keza kendisine kitabındaki usûlsüz alıntılar konusunda gönderdiğim e-postaları nazikçe yanıtlamıştır. Bu eleştiri kitabının Ramazan Çağlayan'a zarar verebileceğinden dolayı ben de üzülüyorum. Ama, bu eleştiri kitabı yayınlanmadan, Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yapılmış usûlsüz alıntılar neler olduğunu, Çağlayan'ın kitabını okuyan okuyuculara nasıl söyleyebilir ve bu iddiamı nasıl ispatlayabilirim?

Keşke, bunun bir başka yolu olsaydı. Keşke, Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan her okuyucuya tek tek özel olarak ulaşmanın bir yolu olsaydı. Bu “keşke”leri çoğaltmak mümkün. Ama nihaî “keşke” şu: Keşke Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yapılmış usûlsüz alıntılar olmasaydı.

* * *

Bu kitap zevkle yazılmış bir kitap değildir; tersine üzüntüyle, sıkıntıyla ve endişeyle yazılmış bir kitaptır. Bu kitabı yazarken, zaman zaman “ben bu işi fazla mı abartıyorum”, “aşırıya mı kaçıyorum” soruları aklıma geldi. Benzer soruların pek çok okuyucunun da aklından geçeceğine hiç şüphem yok. Ama nihayetinde susmayı içime sindiremedim. Aksini düşünen okuyuculara, kendilerini benim yerime koymalarını ve aşağıda verilen 276 adet örnek usûlsüz alıntıyı okuduktan sonra, kendilerine şu soruyu sormalarını tavsiye ederim: “*Ben Kemal Gözler'in yerinde olsaydım, ne yapardım?*”

Ben bu eleştiri kitabıyla, bir babanın evladına sahip çıkması gibi, *İdare Hukuku* isimli kitabıma sahip çıkmaya çalışıyorum. İki ciltlik 2800 sayfalık bu kitabı yazabilmek için çektiğim zahmeti, katlandığım meşakkati bir ben bilirim. Bu kitap benim eserim. Bu kitapta ileri sürülen düşünceler benim düşüncelerim. Bu düşüncelerden bazılarının bir başkası tarafından sahiplenilmesine sessiz kalacak değilim.

* * *

Bu eleştiri kitabı Ramazan Çağlayan'ı üzebilecektir. Ne var ki, bu eleştiri kitabını yazarken ben de çok üzuldüm. Sinirlendim. Zevkle yazı yazan birisiydim. Hayatımda ilk kez yazmaktan nefret eder hâle geldim. Bu kitap benim 2011 yılının Kasım ayından 2013 yılının Nisan ayına kadar, tam bir buçuk yılımı aldı. Ben 2011 yılında yarım kalan, *Hukukun Kırk Temel İlkesi* başlığını vermeyi düşündüğüm yıllardır üzerinde çalıştığım “hukukun genel teorisi” kitabımı 2012 yılında tamamlayacaktım. Ramazan Çağlayan'ın kitabı yüzünden bu kitabı tamamlayamadım. Ramazan Çağlayan'ın bu kitabı yüzünden sadece benim *İdare Hukuku* kitabım usûlsüz alıntılara kurban gitmedi; bir buçuk yılım da heba oldu.

III. USÛLSÛZ ALINTIYLA MÛCADELE ETMEK NEDEN GEREKLİ?

Çok güzel iktisat kitapları yazmış olan ve kitapları maalesef intihale kurban giden tecrübeli bir meslektaşım, yıllardan beri intihalle mücadele etmeyi bıraktığını söylüyor. Bu mücadeleden yılmış. Artık kitaplarının intihale kurban gidip gitmemesiyle ilgilenmiyor. İntihalle mücadele etmek yerine kendini yeni kitaplar yazmaya vermiş. Belki en doğrusunu yapıyor.

Belki benim de bunu yapmam, kendi işime bakmam en doğrusu olacaktır. Bir buçuk yılım heba olmayacak, sınırlarım gerilmeyecek ve dahası yeni kitaplarım olacaktır. Özellikle de pek çok kişiye söz verdiğim “Hukukun Kırk İlkesi” isimli kitabımı belki bitirebilecektim. Ama ben bunu yapamadım. Göz göre göre susmayı içime sindiremedim.

Ramazan Çağlayan'ın kitabındaki benden yapılmış usûlsüz alıntıları görmezden gelmek, belki kendi menfaatime en uygun çözüm olacaktır. Aslında Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu usûlsüz alıntıları baştan bir süre unutmaya çalıştım. Ama unutamadım. Kendi emeğimin, kendi beynimin ürünü olan düşüncelerin bir başkası tarafından sahiplenilmesini hazmedemedim. Uykularım kaçtı.

Burada şunu özellikle belirtmek isterim ki, bu eleştiri kitabını sadece benden yapılmış usûlsüz alıntıları hazmedemediğim için değil, aynı zamanda böyle bir kitap yazıp, usûlsüz alıntıları akademik kamuoyuna açıklamanın doğru ve gerekli olduğunu düşündüğüm için de yazdım. Her gün arabaların

çalındığı bir ülkede araba sahibi olmanın bir anlamı yoktur. Aynı şekilde usûlsüz alıntılarının yaygın olduğu ve meşru görüldüğü bir ülkede kitap yazmanın da bir anlamı yoktur. Yazdığımız cümleleri gelecek yıl bir başka kitapta bir başka yazarın cümleleri olarak okuyacaksınız, bu cümleleri yazmanızın ne gibi bir anlamı olabilir? Usûlsüz alıntı yapmanın yaygın olduğu bir akademik ortamda bir kitabı usûlsüz alıntılara karşı korumak, en az bu kitabı yazmak kadar önemlidir.

Dahası usûlsüz alıntılar konusunda susmak bir işe yaramıyor. Usûlsüz alıntı ile mücadele edilmedikçe, usûlsüz alıntı yapan kişiler bundan vazgeçmiyor. Bunun en güzel örneğini Ramazan Çağlayan'ın diğer iki kitabı oluşturuyor:

Ramazan Çağlayan'ın ilk baskısı 2005 yılında Ankara'da Asil Yayınevinden, ikinci baskısı 2006 yılında aynı yer ve aynı yayınevinden üçüncü baskısı Ankara'da Dinamik Akademi Yayınevinden 2011 yılında çıkan *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında da benim *İdare Hukuku Dersleri* (Bursa, Ekin, 10. Baskı, 2010) isimli kitabımdan yapılmış yığınla kaynağı gösterilmemiş alıntı var. Ben bu kitap hakkında 2013 yılının mart ayında bir eleştiri kitabı yayınladım¹⁸. Eğer bu eleştiri kitabını, 2011'de veya daha önce yayınlamış olsaydım, Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benden usûlsüz alıntı yapmaya cesaret edemezdi.

Diğer bir örnek: Ramazan Çağlayan'ın 2007 yılında yayınladığı ve kendisinin doçentlik çalışması olduğunu sandığım *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* (Ankara, Asil, 2007) isimli kitabında da benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yapılmış pek çok usûlsüz alıntı var. Bu alıntılara aşağıda dördüncü bölümde örnek verilmiştir (bkz. s.635-663). Ramazan Çağlayan'ın *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabındaki usûlsüz alıntılarla zamanında mücadele etseydim, belki Ramazan Çağlayan 2011 yılında *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benden usûlsüz alıntılar yapmaya cesaret edemez ve böylece *İdare Hukuku* isimli talihsiz kitabımın başına gelen şey bugün gelmemiş olurdu.

IV. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN *İDARİ YARGILAMA HUKUKU* KİTABININ İKİNCİ BASKISI HAKKINDA

Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğim *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı bu kitabının Şubat 2012'de bir de ikinci baskısını yaptı. Ramazan Çağla-

18. Bkz. Kemal Gözler, *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, VIII+182 s. Kitabın tam metni www.idare.gen.tr/caglayan.htm adresinden ulaşılabilir.

yan'ın bu ikinci baskıda, birinci baskıda olan bazı atıf eksikliklerini tamamladığı görülmektedir. Diğer yandan Ramazan Çağlayan söz konusu ikinci baskıda, benim kitabımdan olduğu gibi aldığı plânları, başlıkları değiştirerek veya sıralarını karıştırarak farklı hale getirmeye çalışmış. Farklı hâle getiremediği bazı yerlerde de o kısmı ikinci baskıya almamış. İkinci baskı konusundaki gözlemlerim aşağıda üçüncü bölümde ayrıca verilmiştir (bkz. s.595-675). Ancak hemen şunları söylemek isterim:

1. Ramazan Çağlayan ikinci baskıda yaptığı düzeltmeleri benim uyarım üzerine yapmıştır. Dolayısıyla ortada Ramazan Çağlayan'ın faal nedameti yoktur. Nitekim Ramazan Çağlayan, benzer usulsüz alıntı örneklerinin bulunduğu *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabının bir ikinci baskısını yapıp, usûlsüz alıntıları düzeltmeye bu kitap çıkalı altı yıl olmasına rağmen teşebbüs etmemiştir. Herhalde Ramazan Çağlayan, bu kitabın ikinci baskısını çıkarıp, usûlsüz alıntı mahsulü paragrafları düzeltmek için benim kendisine karşı dava açmamı bekliyor.

2. Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısı benim birinci baskı hakkında aşağıda dile getirdiğim iddiaların “tevil yoluyla ikrarı”ndan başka bir şey değildir. Bu hususun açıklanması için aşağıda Bölüm 5'e bakılabilir.

3. Aşağıda üçüncü bölümde verilen bazı örneklerde de görüleceği gibi, ikinci baskı düzeltilmiş de olsa, ikinci baskıda hâlâ usûlsüz alıntılar vardır. Özellikle FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın “bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı” ve FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan “iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla yapılması şartı” açısından ikinci baskıda da en az birinci baskıda olduğu kadar hukuka aykırı alıntı vardır.

Aslında ikinci baskı hakkında da, birinci baskı hakkında yazdığım bu eleştiri kitabıyla aynı uzunlukta, usulsüz alıntıları tek tek örnekleriyle gösterildiği bir ikinci eleştiri kitabı yazmam lazım. Ama artık bunu yapmaya sınırlarım elvermiyor.

V. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN İDARİ YARGILAMA HUKUKU KİTABININ ÜÇÜNCÜ BASKISI HAKKINDA

Ben Ramazan Çağlayan'ın kitabı hakkında eleştiri kitabımı bitirmeye çalışırken Ramazan Çağlayan, benden daha çalışkan çıktı ve kitabının ikinci baskısının çıkmasından 11 ay sonra Ocak 2013'te kitabının üçüncü baskısını çıkardı. Hayretle gördüm ki, kitabının birinci ve ikinci baskısında dipnotlarında bana yaptığı bütün atıfları kitabının üçüncü baskısında çıkarmış. Keza kitabın bibliyografyasından da benim adımı silmiş.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında benim kitabımdan yararlanarak yazdığı sayfalarda bana yapılmış yüzlerce atıf vardır. Mesela:

- Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 334 ilâ 350'inci sayfaları arasında yer alan "*İptal Davasının Konusu*" başlıklı 16 sayfalık kısımda yapılmış tam 47 adet atıf vardır. Sayfa başına bana yapılan ortalama atıf sayısı 3'tür. Aynı başlıklı kısım Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında (s.325-344) vardır; ama bu kısımda bana yapılan tek bir atıf dahi yoktur.
- Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 366 ilâ 411'inci sayfalar arasında yer alan "*İptal Davası İptal Sebepleri*" başlıklı 45 sayfalık bölümde bana yapılmış tam 140 adet atıf vardır. Sayfa başına ortalama atıf sayısı 3'tür. Aynı başlıklı kısım Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında (s.359-408) vardır; ama bu kısımda bana yapılan tek bir atıf dahi yoktur.
- Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısının 488 ilâ 577 sayfaları arasında yer alan "*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*" başlıklı 89 sayfalık kısımda bana yapılmış 370 adet atıf vardır. Sayfa başına bana yapılan ortalama atıf sayısı 4'tür. Aynı başlıklı kısım Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında (s.482-566) vardır; ama bu kısımda bana yapılan tek bir atıf dahi yoktur.

Bu kısımlarda Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında kendisine en çok atıf yapılan yazar benim. 150 sayfalık bu kısımda Ramazan Çağlayan bana 550 küsur atıf yapmaktadır. Kitabının ikinci baskısında bulunan 550 adet atıf, Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında buharlaşmıştır.

Şüphesiz bir yazar değer verdiği yazara atıf yapar; değer vermediği yazara atıf yapmaz. Bu kendisinin bileceği bir şeydir. Ama Ramazan Çağlayan'ın şu soruya cevap vermesi gerekir: Ne oldu da 11 ay sonra yaptığı üçüncü baskıdan bu 550 adet atıfı çıkarma ihtiyacını hissetti?

Okuyucuya bunun cevabını ben vereyim: Çünkü Ramazan Çağlayan'a karşı açtığım davada Ramazan Çağlayan'ın birinci baskıda benden kaynağını göstermeden yaptığı bazı alıntılarının kaynağını ikinci baskıda göstermiş olmasını, birinci baskıdaki bazı alıntılarının usûlsüz olarak yapıldığını ispatlamak için delil olarak ileri sürdüm ve Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında bana yaptığı atıfların aslında birinci baskıya ilişkin iddialarımın tevil yoluyla ikrarı anlamına geldiğini iddia ettim. Bu iddiam, Ramazan Çağlayan, kitabının üçüncü baskısında ikinci baskısında bana yapmış olduğu 550 küsur atıfı bir çırpıda çıkararak cevap vermiş oldu.

Böyle bir değişiklikle Ramazan Çağlayan hukukî sorumluluktan kurtulabilir mi, onu haliyle ben bilemem. Ama ahlakî sorumluluktan kurtulabilmesi için Ramazan Çağlayan'ın şu sorulara cevap verebilmesi gerekir: On bir ay önce yüzlerce atıf yaptığı bir yazara olan atıfları niçin şimdi çıkarmış-

tır? Ramazan Çağlayan on bir ay önce bu yazarı değerli bulurken, şimdi bu yazarın değersiz olduğuna mı kanaat getirmiştir?

Dahası Ramazan Çağlayan'ın kitabının ikinci baskısında dipnotlarda bana yüzlerce atfı yaptığı gibi ikinci baskının “Önsöz”ünde benim adımla şu şekilde zikretmektedir¹⁹:

Birinci baskıda yer alan ve hayli yekûn tutan hataları görmeme, ders kitabı yazmanın ne kadar zor bir iş olduğunu anlamama ve bunu hakkıyla başaranlara gıpta ile bakmama vesile olan Kemal Gözler'e burada minnettarlığımı ifade etmek istiyorum.

Yazdığı kitabın önsözünde bana “minnettarlığını” ifade eden bir yazar, nasıl oluyor da, on bir ay sonra kitabının yeni baskısında bana yaptığı 550 adet atfı bir çırpıda çıkarabiliyor?

Bilimsel araştırma ve yayın alanında “hukuka aykırılık” ile “etik ihlal” kavramları arasındaki farkın ne olduğu zaman zaman tartışılır. Bu iki kavram çoğunlukla örtüşür. Bir yazarın kitabının ikinci baskısında bir yazara yaptığı yüzlerce atfı kitabının bir yıl dolmadan yaptığı üçüncü baskısından çıkarması *hukuka aykırılık* teşkil eder mi orasını bilmem; ama her halükarda ciddi bir *etik sorun* oluşturur. Ramazan Çağlayan'ın üçüncü baskıdan bu 550 adet atfı çıkarması bilimsel yayın etiği konusunda çok ilginç bir örnek olacaktır.

* * *

Peki ama Ramazan Çağlayan nasıl olup da, bu 550 küsur atfı üçüncü baskıdan tek tek çıkarabilmiştir? Atfı çıkarırken, kaynaksız alıntı yapıyor olma durumuna düşmekten korkmamış mıdır? Bu soruya cevap verebilmek için, üçüncü baskı hakkında da bir eleştiri kitabı yazarak, ikinci baskıda kaynağını göstererek benden aldığı 550'den fazla paragrafın üçüncü baskıda karşılığı olan paragrafları tek tek bulup, ikinci baskıdaki bu paragraflar ile üçüncü baskıdaki bunların karşılığı olan paragrafları mukayese etmek gerekir. Ancak böyle bir kitap için benim bir yıl daha çalışmam ve en az 500 sayfalık bir eleştiri kitabı yazmam gerekecek. Bunu yapacak artık enerjim yok. Sınırlarım da buna müsaade etmiyor. Ama ben üçüncü baskıyı da neticede inceledim. Ramazan Çağlayan'ın ikinci baskıda bana atfıyla aldığı paragraflar ile ilgili olarak üçüncü baskıda yaptığı değişiklikler hakkında şunları söyleyebilirim:

Çoğunlukla Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda bana atfıyla aldığı paragrafları, üçüncü baskıda kelimeleri değiştirerek yeniden kaleme almış ve bana da ikinci baskıda yaptığı atfı yapmamıştır. Böylece Ramazan Çağlayan alıntılanan cümlelerdeki kelimeleri değiştirerek, alıntının benden yapılmış oldu-

19. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, İkinci Baskı, 2012, Önsöz.

ğunu gizlemeye çalışmıştır. Aşağıda Bölüm 2’de 276 adet örnekte²⁰ görüleceği gibi birinci baskıdaki alıntuların benden yapılmış olduğu çok kolay bir şekilde ispatlanabiliyor. Ben Ramazan Çağlayan’ın cümlesini ve benim cümlemi alt alta veriyorum ve genellikle şu tespiti yapıp şu soruyu soruyorum: “Görüldüğü gibi 25 kelimelik bir cümlenin 23 kelimesi Ramazan Çağlayan’da ve bende aynı. Rastlantı sonucu bu oranda bir benzerlik olabilir mi?” Artık üçüncü baskıdaki alıntuların benim kitabımdan yapılmış olduğunu kanıtlamak bu kadar kolay olmayacak. Üçüncü baskıda alıntının benden yapılmış olduğunu ispatlamak zorlaşmış olsa da, Ramazan Çağlayan’ın kitabının üçüncü baskısında da benim kitabımdan yapılmış yığınla alıntı vardır.

Zira bir “aynen alıntı”dan birkaç kelimeyi değiştirerek o alıntıyı “mealen alıntı”ya dönüştürmüş olursunuz; ama o alıntıyı “alıntı” olmaktan çıkarılmış olmazsınız. Değişik kelimelerle ifade ediliyor olsa da, ifade edilen düşünce aynı düşünce ise ortada yine bir “alıntı” vardır. Alıntı pek çok kişinin sandığı gibi, sadece cümlelerin, kelimelerin aktarılmasından ibaret bir şey değil, aynı zamanda bu kelimelerle, bu cümlelerle dile getirilen bilginin veya düşüncenin aktarılmasıdır. Siz bir bilgi veya düşünceyi kendiniz bulmamış iseniz, bir yazardan alıyor iseniz, bu bilgi veya düşünceyi hangi kelimelerle ifade ederseniz edin, isterseniz alıntı yaptığınız yazarın kullandığı kelimelerinin tekini dahi kullanmayın, ortada yine bir alıntı vardır ve bu alıntının kaynağının gösterilmesi gerekir. Bu öylesine apaçık bir şeydir ki, yabancı dildeki bir metinden alıntı yapılırken o metnin yazıldığı yabancı kelimelerin hiçbiri kullanılmaz; onların yerine Türkçe kelimeler kullanılır. Ama bu kelimelerle ifade edilen bilgi veya düşünce aynı olduğu için, aktarılan bu bilgi veya düşünce de bir alıntıdır ve bu alıntının kaynağı olan yabancı esere atıf yapmak gerekir. Alıntı bir bilgi veya düşüncenin aktarılması meselesidir; bu bilgi veya düşüncenin ifade edildiği dilin aktarılması meselesinden ibaret değildir. Diğer bir ifadeyle, alıntı sadece şekil değil, aynı zamanda bu şekil ile dile getirilen içeriktir.

Ramazan Çağlayan’ın kitabının üçüncü baskısında anlayamadığı şey de tamı tamına budur. Ramazan Çağlayan kitabının üçüncü baskısında da, birinci ve ikinci baskıda olduğu gibi, benim fikirlerimi aktarmakta, ama üçüncü baskıda bu fikirleri benim kullandığım kelimeleri değiştirerek ifade etmekte ve böylece kaynak gösterme yükümlülüğünden kurtulmuş olduğunu sanmaktadır. Kelimeler değişmiş olsa da, içerikteki bilgi ve düşünce aynı bilgi ve düşünce oldukça ortada alıntı vardır ve bana atıf yapması gerekir.

20. Örnek olarak bkz.: Bölüm 2, Örnek 19’da 20 kelimedenden 20’si aynı; Örnek 11’de 32 kelimedenden 29’u aynı; Örnek 29’da 29 kelimedenden 25’i aynı; Örnek 32’de 36 kelimedenden 34’ü aynı, Örnek 45’te 18 kelimedenden 16’si aynı, Örnek 48’de 30 kelimedenden 29’u aynı, Örnek 57’de 22 kelimedenden 19’u aynı, Örnek 120’de 12 kelimedenden 11’i aynı, Örnek 137’de 19 kelimedenden 19’u aynı, Örnek 152’de 12 kelimedenden 12’si aynı, Örnek 264’te 37 kelimedenden 34’ü aynıdır.

Ne demek istediğimi somut bir örnek üzerinden göstereyim:

Türk doktrininde ilk defa ben “yokluk” kavramını ikiye ayırdım ve bunlara ayrı isimler verip inceledim (Gözler, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2003, c.I, s.879-890). Yine ilk defa ben, Türk doktrininde benden önce yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmadığını gözlemledim ve bunun karışıklığa yol açtığını yazdım (*Ibid.*, c.I, s.898). Buna rağmen, Ramazan Çağlayan, ilk defa benim yaptığım bu tespiti sanki kendisi yapmış gibi kitabının birinci baskısında bana atıf yapmadan aşağıdaki şekilde verdi:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, BİRİNCİ BASKI, 2011, s.571:

Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır: Türk idare hukuku öğretisinde, yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmamaktadır. Bu yüzden açıklamalarda da karışıklığa neden olunmaktadır⁵⁴.

⁵⁴ GÜNDAY, *age.*, s.151.

Kendisini uyarmam sonucunda Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında bu hatasını düzeltti ve aşağıda görüleceği gibi (“*yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır*” cümlesinin) sonunda bana atıf yaptı.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, İKİNCİ BASKI, 2012, s.595:

*Yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmamaktadır*⁴⁵: Türk idare hukuku öğretisinde yokluk konusu ele alınırken genel olarak yokluktan söz edilmekte⁴⁶, yokluğun iki türü (maddî yokluk ve yok sayılma) arasında bir ayırım yapılmadığından karışıklığa neden olunmaktadır⁴⁷.

⁴⁵ GÖZLER, *age.*, C.I, s.898.

⁴⁶ GÖZÜBÜYÜK/TAN, *age.*, C.II, s.297-298; GÜNDAY, *age.*, s.151; TAN, *age.*, s.764.

⁴⁷ GÖZLER, *age.*, C.I, s.898.

Ancak Ramazan Çağlayan ikinci baskıdan onbir ay sonra çıkardığı kitabının üçüncü baskısından, ikinci baskıda (s.595, dipnot 45) bulunan bu atfı sildi. Üçüncü baskıdaki cümleyi aşağıya olduğu gibi koyuyorum:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, ÜÇÜNCÜ BASKI, 2011, s.580:

Türk idare hukuku öğretisinde, “maddî yokluk” ve “hukukî yokluk” şeklinde bir ayırım yapılmadan, genel olarak yokluk konusunun anlatıldığı görülmektedir⁴⁹.

⁴⁹ GÖZÜBÜYÜK/TAN, *age.*, C.II, s.297-298; GÜNDAY, *age.*, s.165-166; TAN, *age.*, s.764.

Türk hukukunda yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmadığı tespitini ilk defa 2003 yılında ben yaptım. Bu tespiti ilk defa Ramazan Çağlayan yapmış değildir. Nitekim Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısında bu tespiti benden aktardıktan sonra bana atıf (s.595, dipnot 45) yaparak benim hak-

kımı teslim etmişti. Oysa bu tespit, değişik bir ifadeyle de olsa Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında da bulunmaktadır (s.580, ilk paragraf). Dolayısıyla bu tespiti verirken, Ramazan Çağlayan'ın, ikinci baskıda olduğu gibi, üçüncü baskıda da bana atıf yapması gerekirdi. Ama Ramazan Çağlayan üçüncü baskıda bana atıf yapmamıştır. Dolayısıyla ortada kaynak göstermeksizin yapılmış bir alıntı vardır.

Türk doktrininde 2003'ten önce yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmadığı tespiti benim fikri eserimdir. Bu tespiti, Ramazan Çağlayan hangi kelimelerle kaleme alırsa alsın, ortada yine bir alıntı vardır ve bana atıf yapması gerekir. Yukarıda açıkladığım gibi alıntı, sadece dil sorunu değil, aynı zaman da içerik sorunudur. İlk defa benim yaptığım bir tespiti, benim kelimelerimi kullanmadan ifade etmeniz, hatta Türkçe olarak değil, İngilizce olarak ifade etmeniz bile bana atıf yapmanız gerekir.

Dahası ilave edelim: Türk doktrininde yokluğun iki türü arasında ayırım yapılmadığı tespiti, 2013 yılı itibarıyla, artık doğru bir tespit de değildir. Ben bu tespiti 2003 yılında yaptım. O zaman için, yani benim kitabımın yayınlanmasından önce, Türk doktrininde yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmadığı tespiti doğru bir tespitti. Ama ben bu tespiti yapıp, söz konusu kitapta (*İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.879-890) yayınladığımda, Türk idare hukuku doktrininde böyle bir ayırım yapılmış oldu. Dolayısıyla 2013 yılında Ramazan Çağlayan'ın çıkıp, Türk idare hukuku doktrininde yokluğun iki türü arasında bir ayırım yapılmadığını yazması içerik bakımından yanlış bir bilgidir. Yanlışlık, Ramazan Çağlayan'ın 2013 yılında bu bilgiyi yazarken, bu bilgiyi 2003 yılındaki kitaptan aktarıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın içine düştüğü kronolojik tutarsızlık, bir yazar olarak kendi dilini değil, aktardığı yazarın dilini kullanıyor olmasından doğmaktadır.

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki örnekte gösterildiği gibi, alıntılanan paragraflarda bir takım ifade değişiklikleri yapmış ve muhtemelen bu şekilde kaynak gösterme yükümlülüğünden kurtulmuş olduğunu sanarak, ikinci baskıda bana olan atıfları üçüncü baskıdan çıkarmıştır. Oysa kaynağı gösterilmesi gereken alıntılar, kitabının üçüncü baskısında farklı kelimelerle ifade edilmiş olsalar da aynen durmaktadır. Tekrarlayalım: Alıntının konusu, sadece bir dilsel yapı değil, bir bilgi ve düşüncedir. Bir bilgi veya düşünce bir yazardan aktarılıyor ise, hangi kelimelerle aktarılırsa aktarılınsın, bilgi ve düşünce aynı kaldıkça ortada bir alıntı vardır ve bunun kaynağının gösterilmesi gerekir.

Bazı durumlarda da Ramazan Çağlayan, ikinci baskıda kaynağını göstererek benden yapmış olduğu bazı alıntıları kitabının üçüncü baskısından olduğu gibi çıkarmıştır. Bunun sebebi muhtemelen söz konusu alıntıları değişik bir şekilde kaleme alamamasıdır.

Daha ileri giderek şunu söylemek isterim: Alıntı bir bilgi veya düşünce- nin aktarılmasıdır. Bir yazarın kurgusu, bir yazarın plânı, bir yazarın üslûbu kaynak gösterilerek dahi alınmaz. Aşağıda Bölüm 2’de pek çok örnekte ayrıntılarıyla açıklandığı gibi Ramazan Çağlayan’ın İdarî Yargılama Hukuku isimli kitabının benim eleştirdiğim bölümlerinin plânı, kurgusu ve hatta üslûbu benim kitabımdan alınmadır. Ramazan Çağlayan kitabının ikinci ve üçüncü baskısında benim kitabımla olan plân benzerliklerini olabildiğince gizlemeyle çalışmıştır. Pek çok başlığı değiştirmiş, pek çok başlığı atmış, pek çok başlığı tek bir başlık altında toplamıştır. Plândaki bu görsel farklılıkların dışında, **gerek ikinci baskıda, gerekse üçüncü baskıda** ilgili kısımların plânı, kurgusu ve üslûbu hâlâ benim plânım, kurgum ve üslubumdur. Ne var ki, 30 kelime üzerinden 28 kelimenin aynı olduğu bir metnin alıntı olup olmadığının tartışıldığı bir ülkede, Ramazan Çağlayan’ın benim kurgumu ve üslûbumu da aldığı iddia etmem ispatı imkânsız ve lüks bir iddia olarak kalacaktır.

* * *

Ramazan Çağlayan’ın gerek alıntı usûllerine aykırı olan, gerekse içerik olarak yanlış olan bu bilgiyi içeren bir kitapla 2013 yılında profesör olabilmesi üzücüdür.

* * *

Yukarıda açıkladığım gibi, Ramazan Çağlayan *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının her baskısında çok önemli değişiklikler yaptı. İkinci baskıda bana yapmadığı atıfları çok büyük ölçüde yaptı. Ben birinci baskıda kaynağı gösterilmemiş alıntuların ikinci baskıda kaynağının gösterilmesinin benim birinci baskıya ilişkin kaynaksız alıntı iddiamı doğruladığını ileri sürünce, bu sefer Ramazan Çağlayan kitabının üçüncü baskısından bana yaptığı bütün atıfları çıkardı. Ama bu durumda da Ramazan Çağlayan’a şu soruyu sormam gerekecek: Madem üçüncü baskıda olduğu gibi bana atıf yapmak gereksizdi, ikinci baskıda aynı konuları benzer paragraflar ile işlerken neden bana 550 küsur atıf yapma gereği hissettiniz?

Sanıyorum Ramazan Çağlayan’ın kitabında yapacağı değişiklikler bundan ibaret kalmayacaktır. Ramazan Çağlayan çok yakında kitabının dördüncü baskısını da çıkaracaktır. Ancak bunun için, benim Ramazan Çağlayan’ın kitabının üçüncü baskısı hakkında da dava açmam veya bir eleştiri kitabı yazıp somut örnekler üzerinden, Ramazan Çağlayan’ın kitabın ikinci baskısında bana atıf yaparak aldığı alıntuların, ifade ediliş biçimleri değişmiş de olsa, çok büyük ölçüde hâlâ kitabın üçüncü baskısında da bulunduğunu göstermem gerekecek. Eğer bunu yaparsam, Ramazan Çağlayan muhtemelen kısa bir süre sonra kitabının dördüncü baskısını yapacak ve dördüncü baskıdan kitabının benden yararlanarak yazdığı “*İptal Davasının Konusu*”, “*İptal Davası İptal Sebepleri*” ve “*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*” başlıklı kısımları olduğu gibi çıkaracaktır.

Ramazan Çağlayan'ın yaptığı bu değişikliklerin kendisini hukukî sorumluluktan kurtarıp kurtaramayacağını bilemem. Ama bu yönde yaptığı her değişiklik, kendi ahlakî sorumluluğunu pekiştirmekte, yaptığı her yeni baskı kendisini içinden çıkılmaz etik çelişkiler içine sürüklemektedir.

Burada ayrıca şunu da belirtmek isterim ki, ülkemizin en büyük yayınevlerinden birisi olan Seçkin Yayınevi de artık saygın bir şekilde davranıp, Ramazan Çağlayan'ın kitaplarında altı ayda, onbir ayda yaptığı bu değişikliklerin masum değişiklikler olmadığını anlamalı ve etik olarak problemlili bu yeni baskıları yapmaktan vazgeçmelidir.

* * *

Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısına yazdığı önsözde, “eserin kısa zamanda üçüncü baskıya” ulaştığını not etmekte ve “*kitabın üçüncü baskısıyla huzurundayız. Güzel Türkçemizde ‘marifet iltifata tabidir’ şeklinde güzel bir söz bulunmaktadır*” diye yazmaktadır²¹. Gerçekten de Ramazan Çağlayan'ın kitabının ilk baskısı Eylül 2011’de üçüncü baskısı Ocak 2013’te çıkmıştır. Yani kitap 16 ayda üç baskı yapmıştır. Ben kitabın gerçekten baskısı bittikten sonra mı yeni baskı yaptığını, yoksa Ramazan Çağlayan'ın bir önceki baskıdaki hataları düzeltmek için mi kitabının mevcut baskısı tükenmeden yeni baskısını çıkardığını bilmiyorum. Ama dediği gibi kitap, gördüğü iltifat nedeniyle yeni baskılar yapmış ise, bu durum, ülkemizdeki akademik ciddiyetin seviyesini göstermesi açısından fevkalade üzücüdür. Yığınla usûlsüz alıntının bulunduğu bir ders kitabının meslektaşlarımız tarafından öğrencilerine tavsiye edilmesi ve bu kitabın 16 ayda üç baskı yapması beni Türk üniversite camiasının bir mensubu olmaktan utandırıyor.

VI. RAMAZAN ÇAĞLAYAN’IN HATALARI SEHVEN YAPILMIŞ HATALAR MIDIR?

Belki bazı iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın bu kitapta örneklerini gösterdiğim alıntı hatalarının kasten değil, sehven yapılmış hatalar olduğunu düşünebilir. Hata insana mahsus. Şüphesiz her yazar yaptığı bazı alıntıların kaynağını göstermeyi şu ya da bu sebeple unutulabilir. Bu her yazarın başına gelebilecek mazur görülmesi gereken bir şeydir. Ama böyle bir şey, bir alıntı için olur, iki alıntı için olur, üç alıntı için olur; bilemediniz beş alıntı için olur. Yüzlerce alıntı için olmaz.

Burada şu hususun altını çizmek isterim: Bir yazarın diğer bir yazardan usûlsüz alıntı yapıp yapmadığı hususu, haliyle bir kitaptan cımbızla çekip alınan bir veya iki paragraf üzerinden ispatlanamaz. Usûlsüz alıntı sorunu için asıl anlamlı olan şey, kaynağının gösterilmesinin şu ya da bu sebepten unutulmuş olan bir iki alıntıda ziyade, usûlsüz alıntıların ard arda, sistemli

21. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, Üçüncü Baskı, 2013, Önsöz.

bir şekilde devam etmesidir. Okuyucu benim aşağıda Bölüm 2’de verilen 276 adet örnekte, Ramazan Çağlayan’dan kitabından usûlsüz alıntı örneği olarak seçtiğim cümlelerin veya paragrafların cımbızla seçilmiş cümleler veya paragraflar olduğunu sanmamalıdır.

Aşağıda Bölüm 2’de verilen 276 adet örnek incelenirse görülecektir ki, bu alıntıların ezici çoğunluğu birbiriyle ardışık bir şekilde gitmektedir. Bu alıntılardan bazen üçü dördü Ramazan Çağlayan’ın kitabının aynı sayfasında bulunmaktadır. Bu husus, bu alıntılardaki usûlsüzlüğün, bir hatadan değil, sistemli ve bilinçli bir tutumdan kaynaklandığını gösterir.

Örneğin aşağıda Bölüm 2, Örnek 47, 48, 49 ve 50’de verilen dört alıntı Çağlayan’ın kitabının aynı sayfasından (*İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., s.308*) alınmadır. Diğer bir örnek: Bölüm 2, Örnek 92, 93, 94 ve 95’te verilen alıntılar Ramazan Çağlayan’ın kitabının aynı sayfasından (*Ibid., s.341*) alınmadır. Üstelik bu örneklerde verilen paragrafların geçiş sırası benim kitabımdaki (*İdare Hukuku, op. cit., c.I, s.768-770*) geçiş sırasıyla aynıdır. Yani Ramazan Çağlayan benim kitabımın ilgili kısmını paragraf paragraf özetlemektedir. Bir başka örnek: Bölüm 2, Örnek, 235, 236, 237 ve 238’de verilen paragraflar Ramazan Çağlayan’ın kitabının aynı sayfasında (*op. cit., s.523*) bulunmaktadır ve ard arda yer almaktadır. Yani Ramazan Çağlayan’ın kitabının 523’üncü sayfasının üçüncü, dördüncü beşinci ve altıncı paragrafları benden alınmadır. Ve üstelik bu paragrafların sırası benim kitabımdaki (*op. cit., c.II, s.1179-1181*) aynı sırayla gitmektedir. Bu örnekler Ramazan Çağlayan’ın sehven değil, sistemli olarak benden usulsüz alıntı yaptığını göstermektedir.

Diğer yandan belirtmek isterim ki, “sehven yapılmış hata” argümanı, kaynaksız alıntılar için geçerli olabilecek bir argümandır. Aşağıda Bölüm 2’de verilen 276 adet örneğin bir kısmı kaynaksız alıntı değil, *yanlış kaynak gösterilerek* yapılmış alıntılardır. Bu tür alıntılardaki usulsüzlük için bu usûlsüzlük “sehven” olmuş demek mantıken mümkün değildir. Örnek olarak aşağıda Bölüm 2, Bölüm 2, Örnek 1, 2, 8, 9, 15, 17, 23, 24, 26, 27, 28, 39, 45, 48, 53, 57, 58, 59, 60, 64, 66, 67, 73, 74, 77, 82, 87, 90, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 138, 142, 147, 103, 104, 105, 106, 148, 152, 160, 161, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 213, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 263, 264, 265, 268, 271, 272, 273, 274, 276’ya bakılabilir. Bu örneklerde alıntı gerçekte benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan *bana değil, başka yazarlara* atıf yapmaktadır. Nasıl olacak da, bir yazar, dipnotta benim adımlı silip yerine bir başka yazarın adını *sehven* yazacaktır? Dipnotta benim adımlı silip,

bir başka yazarın adını yazmak ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

Diğer yandan Bölüm 2’de verilen 276 adet örneğin bir kısmı kaynaksız alıntı değil, *aldatıcı mahiyette kaynak gösterilerek* yapılmış alıntılardır. Bu örneklerde alıntı gerçekte sadece benden yapılmış olmasına rağmen, dipnotta benim adımın yanında (ve çoğunlukla benim adımdan önce) başka yazarlara (bazen başka bir, bazen iki, bazen üç, bazen dört ve bazen sekiz! yazara) daha atıf yapılmıştır. Bu konuda örnek olarak aşağıda Bölüm 2, Örnek 3, 4, 5, 6, 7, 42, 43, 51, 52, 54, 58, 68, 79, 87, 92, 100, 115, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 137, 149, 150, 151, 153, 156, 158, 159, 166, 201, 212, 220, 238, 240, 241, 247, 249, 251, 252, 263’e bakılabilir. Bu tür alıntılardaki hata için “sehven oldu argümanı” haliyle geçerli olabilecek argüman değildir. Alıntı sadece benden yapıldıktan sonra, nasıl olup da daha dört beş yazarın adı sehven yazılacaktır?

VII. RAMAZAN ÇAĞLAYAN’IN HATALARI “ACELECİLİK” VE “ZAMANSIZLIK”TAN MI KAYNAKLANMIŞTIR?

Ramazan Çağlayan *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının ikinci baskısına yazdığı “Önsöz”de kitabının birinci baskısında bazı hataların olduğunu kabul ediyor ve bunları “acelecilik” ve “zaman yokluğu” ile açıklamaya çalışıyor. Örneğin ikinci baskının Önsözünün bir yerinde şöyle yazıyor²²:

Hep bir zamansızlık ve acelecilik içindeyiz. Üniversitedeki ders yoğunluğu yanında, belki de idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri içinde yazmaya vakit ayırmak gerçekten büyük bir meşakkâti göze almayı gerektiriyor.

Ben Ramazan Çağlayan’ın ikinci baskıya yazdığı önsözü ayrıntılarıyla aşağıda “İkinci Baskı Hakkında Gözlemler” başlıklı Dördüncü Bölümde inceleyeceğim. Ramazan Çağlayan’ın İkinci Baskının Önsözünde ileri sürdüğü argümanların doğruluğu hakkında oraya bakılabilir (*infra*, s.595-605). Ancak bu “acelecilik” ve “zamansızlık” konusunda şimdiden bir iki şey söylemek isterim:

“Acelecilik” Hakkında.- Ramazan Çağlayan önsözün bir başka yerinde de “*kitap içinde... kimisi acelecilikten... intaç eden bir çok hata bulunduğu*”dan bahsetmektedir. Atıf eksikliğine acelecilik yol açmış olabilir. Yani Ramazan Çağlayan ana metindeki cümleleri benim kitabımdan almıştır, ama işi acele olduğu için bunların kaynağını dipnotta göstermekle zaman yitirmemiştir. Belki de Ramazan Çağlayan’ın bazı alıntılarının kaynağını göstermemesinin gerçek sebebi budur. Ama bu bir özür teşkil edebilir mi? Bu tarz

22. Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, İkinci Baskı, 2012, s.7-8.

bir savunmaya karşı, “özrü kabahatinden büyük” demekten başka ne denebilir? “Aceleye geldi” savunmasına karşı da şunu söylemek isterim: Aşağıda Bölüm 2’de örnek olarak verilen 276 usulsüz alıntıdan en az yetmiş tanesi aynı zamanda Ramazan Çağlayan’ın kendisinin doçentlik çalışması olduğunu sandığımız 2007 yılında çıkan *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu* isimli kitabında da vardır²³. Bu kitap 2007 yılında yayınlanmıştır. En az beş yıldır orada duran usulsüz alıntının neyi aceleye gelmiştir?

“Zamansızlık” Hakkında.- Ramazan Çağlayan’ın İkinci Baskıya yazdığı “Önsöz”de birinci baskıdaki hatalarını açıklamak için ileri sürdüğü sebeplerden biri de “zamansızlık”tır. Adı geçen “Önsöz”ün bir yerinde hataların sebebi olarak “yoğun çalışma ortamı”ndan, bir başka yerinde “zamansızlık”tan, diğer bir yerinde “zaman darlığı”ndan söz edilmektedir²⁴.

Zaman yokluğu, kaynak göstermeden alıntı yapmaya mazeret olabilir mi? Ramazan Çağlayan’ın bu mazereti kaynak göstermeden yapılan alıntılar için geçerli olsa bile, yanlış ve aldatici kaynak gösterilerek yapılan alıntılar için geçerli olamaz. Zira, Ramazan Çağlayan’ın benden aldığı bir paragraf için bana değil, bir Fransız yazara atıf yapması veya gerçekte sadece benden aldığı bir paragraf için dipnotta benim adımın yanında ve çoğunlukla benim adımdan önce birkaç Fransız yazara atıf yapması Ramazan Çağlayan’a bir zaman kazandırmamaktadır.

Ramazan Çağlayan, kitabının ikinci baskısına yazdığı Önsözde kendisinin içine düştüğü “zaman yokluğu”nun sebeplerini “üniversitedeki ders yoğunluğu” ve “idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri” şeklinde açıklamaktadır.

Ramazan Çağlayan’ın haftalık ders yükünün kaç saat olduğunu ben bilmiyorum. Görevli olduğu Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesinde birinci öğretimin yanında ikinci öğretimin olduğu ve keza aynı Üniversitede Adalet meslek Yüksekokulu ve İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesinin bulunduğu göz önüne alınırsa Ramazan Çağlayan’ın çok fazla sayıda ders verdiği tahmin edilebilir.

Diğer yandan, Ramazan Çağlayan “zaman darlığı”nın sebebi olarak “idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri”ni göstermektedir. Baştan buna bir anlam veremedim. Daha sonra Kırıkkale Üniversitesinin web sitesinde yayınlanan Ramazan Çağlayan’ın Özgeçmişine baktığımda “Yöneticilik Görevleri” başlığı altında gerek Kırıkkale Üniversitesinde, gerekse çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında tam 12 adet “yöneticilik görevi”nin olduğunu hayretle gördüm²⁵.

23. Bu hataların listesi hakkında aşağıda Dördüncü Bölüme (s.619-647) bakılabilir.

24. Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, op. cit., İkinci Baskı, 2012, s.7-8.

25. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 8 Mart 2013)

Özetle, Ramazan Çağlayan, 2008'den bu yana, halen veya çeşitli zamanlarda, Kırıkkale Üniversitesi Rektör Danışmanlığı, Hukuk Fakültesi Dekan Yardımcılığı, Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyeliği gibi pek çok idarî görevlerde bulunmuştur²⁶. Ramazan Çağlayan ayrıca İstanbul'da da bir ofisi bulunan Ankara merkezli *PlusHukuk* isimli danışmanlık firmasında danışmanlık yapmaktadır²⁷.

Kimse kimsenin alınına silah dayayarak Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyeliği yaptırmıyor. Yine kimse kimsenin alınına silah dayayarak bir özel danışmanlık firmasında danışmanlık yaptırmıyor. Bu görevleri kabul edip, bunların nimetlerinden yararlanıp, sonra da, yaptığı usûlsüz alıntılara mazeret olarak “üniversitedeki ders yoğunluğu”nu ve “idare hukukçularının yakasını bırakmayan idarî ve danışmanlık görevleri”ni ileri sürmenin ikna edici bir yanı yok.

Haliyle şu sorular Ramazan Çağlayan'a doğal olarak sorulabilir: Rektör Danışmanlığı, Dekan Yardımcılığı, Yükseköğretim Kurulu 1. Hukuk Müşavirliği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü Hukuk Danışmanlığı, Başbakanlık Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu üyeliği yapmak için zamanınız var da, yaptığımız alıntının kaynağını göstermek için mi zamanınız yok? Bir danışmanlık firmasında danışmanlık yapmak için zamanınız var da, yaptığımız alıntının kaynağını göstermek için mi zamanınız yok?

VIII. RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN USÛLSÜZ ALINTILARI, ACEMİLİKTEN VEYA BİLGİSİZLİKTE Mİ KAYNAKLANMIŞTIR?

Belki bazı iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın yaptığı alıntı hatalarının acemilikten veya alıntı ve atıf usûlleri konusundaki bilgisizliğinden kaynaklandığını ve dolayısıyla bunların mazur görülmesi gerektiği düşünebilirler. Nitekim Ramazan Çağlayan da *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının ikinci baskısının “Önsöz”ünün ikinci paragrafında, hataların sebebi olarak “acemiliği”ni gösterip şöyle yazmaktadır:

Mese-

lenin zorluğunu acemice bir gözüpeklikle böyle bir çalışmaya girişerek idrâk etmiş oldum.

26. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 8 Mart 2013)

27. <http://www.plushukuk.com/danisma-kurulu/> (Erişim tarihi: 8 Mart 2013)

“*Acemice bir gözüpeklik*”, Ramazan Çağlayan’ın yaptığı usûlsüz alıntılara bir mazeret olabilir mi? Acemilik, bir lisans öğrencisinin, bir yüksek lisans öğrencisinin, bilemediniz bir doktora öğrencisinin yazdığı bir tez için, belki bir ölçüde mazeret olabilir. Zaten acemilikten kaynaklanan hatalar olmasın diye, bu tür çalışmalar, bir tecrübeli bir danışmanın gözetimi altında hazırlanır ve bu çalışmalar savunulmadan önce danışmanın onayı alınır ve keza danışmanın gözden kaçırdığı acemilikler var ise, savunma aşamasında, bunların düzeltilmesi jüri tarafından istenir. Doktorasını vermiş her akademisyenin artık kendi başına çalışma yapma, kendi başına kitap yazma yeterliliğine sahip olduğu kabul edilir. O nedenle doçentlik çalışmaları danışmanlığa tâbi olan veya yayınlanmadan önce jüri incelemesinden geçmesi gereken çalışmalar değildir. Zira doktora sahibi bir akademisyenin artık “acemi” olmadığı varsayılır.

Ramazan Çağlayan 1968 doğumludur. Kırıkkale Üniversitesi web sitesinde yayınlanan Özgeçmişine²⁸ bakılırsa şimdiye kadar 8 kitap, 24 makale yayınlamıştır. 2’si uluslararası olmak üzere toplam 10 adet sempozyumda sunulmuş bildirisi vardır. Bunların dışında toplam 14 adet panelde “panelist” olmuştur. Ramazan Çağlayan 1999’da yardımcı doçent, 2007 yılında doçent olmuştur. Bizim burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının yayınlandığı 2011 yılı itibarıyla yardımcı doçent olalı 12 yıl, doçent olalı 4 yıl olmuş, 44 yaşında kıdemli bir akademisyendir. Bu vasıfta birisinin yaptığı usûlsüz alıntıları “acemilik” ile savunması inandırıcı değildir. Dahası Ramazan Çağlayan da kendisini “acemi” olarak görmemektedir ki, 2013 yılının başında profesör olmuştur. Kitabının ikinci baskısına yazdığı önsözde “*acemice bir gözüpeklik*” ile kitap yazdığını itiraf eden bir öğretim üyesinin, bu kitabın yayınlanmasından on bir ay sonra profesörlük kadrosuna başvurması ve bu başvuruda pek muhtemelen “başlıca araştırma eseri” olarak söz konusu kitabı göstermesi ne büyük bir çelişki!

Belki bir ihtimal hâlâ iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan’ın idare hukukunda tecrübeli olsa bile, alıntı ve atıf usûllerini bilmediğini ve bu bilgisizliğinin bu hatalara yol açtığını düşünebilirler. Öncelikle belirtelim ki, her akademisyen, kendi alanındaki alıntı ve atıf usûllerini mesleğinin daha ilk yıllarında öğrenir. Yüksek lisans programlarında “bilimsel araştırma ve yazma yöntemleri” diye dersler vardır. Doçent olmuş birisinin bu usûlleri bilmemesi mümkün değildir. Eğer bir ihtimal bilmiyor ise, bu, “mazereti suçundan büyük” misali bir mazerettir.

Belki bir ihtimal hâlâ iyi niyetli okuyucular, Ramazan Çağlayan’ın idare hukukunda tecrübeli olsa bile, fikir ve sanat eserleri hukuku alanında uzman olmadığını, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci madde-

28. <http://www.kku.edu.tr/akademik/goster.php?sicilno=1952> (Erişim: 5 Nisan 2013).

sindeki alıntı şartlarını bilmediğini ve bu bilgisizliğinin bu hatalara yol açtığını düşünebilir. Bu düşünceye karşı “kanunu bilmemek mazeret sayılmaz” cevabı verilebilir. Ama bu cevabı da vermeye gerek yoktur. Çünkü Ramazan Çağlayan, FSEK, m.35’de öngörülen alıntı ve atıf şartlarını mükemmel olarak bilmektedir. Zira bu konuda 2008 yılında “*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*” başlıklı bir makale yayınlamıştır²⁹. Yani Ramazan Çağlayan, fikir ve sanat eserleri hukuku alanında alıntı ve intihal konusunda bir makale yayınlayacak kadar bilgilidir. İktibas ve intihal konusunda bir makale yazmış bir akademisyenin üç yıl sonra usûlsüz alıntı yaptığı iddiasıyla karşı karşıya kalması ilginç ve yaptığı alıntılardaki usulsüzlüğün bilinçli olduğunu göstermek bakımından anlamlıdır.

Alıntı ve atıf usûlleri konusunda “acemilik” veya “bilgisizlik” ile ilgili olarak son olarak şunu söyleyeyim. Aslında Ramazan Çağlayan’ın atıf usûlleri konusunu bilip bilmediği sorunu, Ramazan Çağlayan için ayrıca tartışılması gereksiz, lüks bir sorundur. Çünkü Ramazan Çağlayan, içinde yüzlerce alıntı olmasına rağmen, tek bir atıf yapmadan, tek bir kaynak göstermeden 498 sayfalık bir idare hukuku kitabı yayınlayabilmiş bir yazardır³⁰. Kaynak göstermeden alıntı yapılamayacağını bırakınız öğretim üyeleri, öğrenciler dahi bilmektedir. Ramazan Çağlayan’ın asıl sorunu alıntı ve atıf usûllerini bilmiyor olması değil, sebebi anlaşılamayan bir cesaret ve cüret içinde bulunmasıdır.

IX. RAMAZAN ÇAĞLAYAN BİR PIŞMANLIK İÇİNDE MİDİR?

Haliyle ben Ramazan Çağlayan’ın psikolojisini bilemem. İnsanların zihninden geçen düşünce ve duygulara değil, vakıalara bakmak lazım. Ama meselenin insanî boyutu nedeniyle “pişmanlık” konusunda da birkaç şey söylemek isterim: Pişmanlık içinde olan iyi niyetli birisinin yapması gereken şey, hatalarını açıkça kabul edip, alenî olarak benden özür dilemekten ibarettir. Ramazan Çağlayan’ın kitabının ikinci baskısının önsözünde bu yönde atılmış bir adım vardır. Ama aşağıda “İkinci Baskı Hakkında Eleştiriler” başlıklı Üçüncü Bölümde sebeplerini göstereceğim gibi bu adım fevkalade yetersiz ve beni tatmin etmekten uzaktır. Ama yine de Ramazan Çağlayan’ın ikinci baskıda attığı bu yetersiz adımı önemsiyordum.

29. Ramazan Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *E-Akademi: Hukuk Ekonomi, Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, Nisan 2008, Sayı 74, <http://www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm>. (Erişim: 2 Mart 2013).

30. Ramazan Çağlayan, *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Dinamik Akademi, 3. Baskı, 2011. Bu kitaptaki kaynaksız alıntılar hakkında bkz.: Gözler, *Ramazan Çağlayan’ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, *op. cit.* (Tam metin: www.idare.gen.tr/caglayan.htm).

Ne var ki, Ramazan Çağlayan, yukarıda açıkladığımız gibi, ikinci baskıdan 11 ay sonra çıkardığı kitabının üçüncü baskısından ikinci baskıda bana yaptığı 550 küsur atfı bir çırpıda çıkarmış ve kitabın bibliyografyasından da benim adımı silmiştir. Eğer Ramazan Çağlayan hatalarını fark edip, hatalarından pişmanlık duyuyor olsaydı, böyle bir şey yapmazdı. Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısından, ikinci baskıda bana olan 550 küsur atfı çıkarması ve bibliyografyasından benim adımı silmesi, bir pişmanlığın değil, olsa olsa bir “meydan okuma”nın ifadesidir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında bana yaptığı 550 küsur atfı çıkarması ve bibliyografya-dan ismimi silmesi benim sabrımı taşıran son damla oldu.

X. SON BİRKAÇ SÖZ

Bu kitabı yazmak bana yarar değil, zarar verdi. Emeğim ve zamanım gitti; sınırlarım gerildi. Ama belki bu kitabın bana ve Ramazan Çağlayan'a verdiği zararın dışında doğuracağı bir genel yarar da olur: Türk hukuk yazınında belki artık yazarlar, alıntı yapmak ve kaynak göstermek konusunda daha dikkatli olurlar. Belki bu kitap buna bir vesile olur. Bu eleştiri kitabında, alıntı yapılmasında ve kaynak gösterilmesinde sıklıkla yapılan hatalara yüzlerce örnek vardır. Belki bu konuda gerekli bilgi ve tecrübeden yoksun genç akademisyenler, alıntı yaparken ne zaman “aynen alıntı”, ne zaman “mealen alıntı” yapacaklarını, ne zaman ve nasıl kaynak göstereceklerini, bu kitaptaki örneklerle bakarak öğrenirler.

Belki bana ve Ramazan Çağlayan'a zarar veren bu kitap, Türk hukuk literatürüne bir yarar sağlar. Bu literatürde herkesçe bilinen, ama açıkça dile getirilmeyen usûlsüz alıntı ve taklitçilik sorunlarının tartışılmasına vesile olur. Böylece bu kitap bir kişisel hesaplaşma kitabı olmaktan çıkıp, belki hukuk alanında bilimsel yazma ve yayın etiği konusunda bir örnek olay teşkil eder.

* * *

Son olarak şunu da söylemek isterim: Geçen ay yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdari Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013 <www.idare.gen.tr/caglayan.htm>) isimli kitap, bu kitaptan önce yayınlanmış olsa da, gerçekte bu kitabın yüzde 90'ı, geçen ay yayınladığım kitaptan önce yazılmıştır. Buradaki “Giriş” bölümündeki bazı paragraflar, “Alıntı ve Alıntı Şartları” başlıklı Birinci Bölümde ve “Ramazan Çağlayan'ın Muhtemel Savunmaları ve Bunlara Karşı Cevaplarım” başlıklı Beşinci Bölümde bazı genel bilgiler her iki kitapta da ortak olarak bulunmaktadır. Belki bu iki kitabı birleştirip, Ramazan Çağlayan'ın kitapları hakkında tek bir eleştiri kitabı yazmak daha doğru olacaktı. Ama ben daha fazla gecikmeden diğer kitabı çıkarmayı arzu ettim.

* * *

Bu kitabın yazım tekniği hakkında da bir iki şey söylemek isterim: Bu kitapta Ramazan Çağlayan'ın kitabı hakkında genel ve soyut iddialarda bulunmaktan olabildiğince kaçındım. Aşağıda görüleceği gibi 276 adet örnek üzerinden, Ramazan Çağlayan'ın şu şu cümleleri benim kitabımın şu şu cümlelerinden mealen veya aynen alınmıştır dedim. İddiamı ispatlamak için de Ramazan Çağlayan'ın cümleleri ile benim cümlelerimi alta alta kutular içinde verdim ve bunların nasıl aynı olduklarını ve birbirine nasıl benzediklerini aralarında karşılaştırma yaparak göstermeye çalıştım. Hatta Ramazan Çağlayan'ın cümlelerini verirken, bir yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için bu cümleleri tekrar yazmadım, onun kitabının orijinal metninden *scanner* ile tarayıp veya fotoğrafını çekip bu kitaba koydum.

* * *

Bu kitapta kullanılan üslûp ve dil hakkında da bir iki açıklamada bulunmak isterim. Öncelikle şunu söyleyeyim. Usûlsüz alıntıya kurban giden 2800 sayfalık iki ciltlik *İdare Hukuku* isimli kitabımı yazarken benim çektiğim meşakkatin, katlandığım fedakarlığın ne olduğunu kimse bilemez. İnanınız, kendi cümlelerimi Ramazan Çağlayan'ın kitabında okudukça çileden çıktım. Kendi beynimin ürünü olan fikirleri, büyük bir emek ve zaman harcayarak yazdığım satırları bir başkasının sahiplendiğini görmek benim içimi acıttı. Hele Ramazan Çağlayan'ın kitabının üçüncü baskısında, ikinci baskısında bana yaptığı 550 küsur atfı bir çırpıda çıkarması ve bibliyografyadan adımı silmesi benim sabrımı taşırdı. Böyle bir psikoloji içinde bulunmam, zaten genelde de oldukça sert bir üslûbu olan benim bu kitaptaki üslûbumu daha da sertleştirmiş olabilir. Bu noktada özellikle belirtmek isterim ki, benim kişisel olarak Ramazan Çağlayan'ı kırmak, Ramazan Çağlayan'ın şahsına saldırmak gibi bir niyetim asla yoktur. Benim derdim Ramazan Çağlayan'ın benden yapmış olduğu usûlsüz alıntılarla.

Yukarıda açıkladığım sebeplerle bu kitabı yazarken sınırlarım fevkalade gerilmiş olsa da, bu kitapta eleştirilerimde aşırıya kaçmamaya, elimden geldiği kadar objektif ve tasvir edici bir üslûp içinde kalmaya ve özellikle de kırıcı bir dil kullanmamaya gayret ettim. Örneğin bu kitapta Ramazan Çağlayan'ın alıntılara ilişkin olarak “intihal”, “aşırma”, “çalıntı”, *plagiarism* gibi terimleri kullanmamaya özen gösterdim. Bu terimler fikir ve sanat eserleri hukukunda kullanılan teknik terimlerdir. Dolayısıyla bu kitapta, Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntıları hakkında yeri geldikçe bu terimlerden birini kullanabilirdim. Ancak ben bunu yapmadım. Kasten onların yerine daha nötr olduğunu düşüncesiyle “usûlsüz alıntı”, “hukuka aykırı alıntı”, “kaynaksız alıntı” veya “yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterilerek yapılmış alıntı” gibi terimleri kullandım. ■

ÖZGÜNLÜK HAKKINDA BİR NOT

Ramazan Çağlayan'ın kitabı hakkında aşağıda 276 adet örnek üzerinden pek çok eleştiri yönelteceğim. Bu eleştiriler, aşağıda ayrıntılarıyla görüleceği gibi, Ramazan Çağlayan'ın alıntılarının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen iktibas şartlarına aykırı olması noktasında toplanmaktadır. Burada şunu da söylemek isterim: Ramazan Çağlayan'ın usûlsüz alıntı yapmaktan daha büyük sorunu, özgünlük düzeyinin düşüklüğü sorunudur.

Ramazan Çağlayan'ın kitabında kendisine has bir akıl yürütme, kendisine has bir sistem, kendisine has bir üslûp yoktur. Ramazan Çağlayan, yazarken kendisinden alıntı yaptığı yazarların etkisi altındadır. Bu etki öylesine güçlü bir etkidir ki, alıntı yaptığı yazarın üslûbunun taklit edilmesi seviyesine varmaktadır. Bu tür bir etkilenme, lisans ve yüksek lisans öğrencileri için belki mazur görülebilir. Ama beş yıllık doçent (ve bu satırların yazılmasından sonra profesör) olan kıdemli bir akademisyen için böyle bir şey haliyle mazeret olamaz.

Ramazan Çağlayan'ın özgünlük düzeyi hakkında bir fikir vermek için, kitabının “Önsöz”ünden önce iç kapaktan hemen sonraki sayfasını örnek olarak vermek istiyorum. Bu sayfada Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı yedi satırlık şöyle Fransızca bir alıntı var¹:

“L'adminstration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribunaux adminstartifs. Quand la justice lui done tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'adminsration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparait dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse. L'adminstarion agreable? Elle en mourrai.”

F. FRAPPART
(Le Monde, 9 mais 1979, s.16)

1. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, 2011, iç kapaktan sonra, “Önsöz”den önceki sayfa.

Bu alıntıyı okuyunca çok şaşırdım. Çünkü aynı alıntı olduğu gibi İl Han Özey'in *Günüşğında* isimli kitabının iç kapağında yer almaktadır. İl Han Özey'in kitabındaki Fransızca alıntıyı aşağıya olduğu gibi koyuyorum²:

“L'administration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribunaux administratifs. Quand la justice lui donne tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'administration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparaît dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse. L'administration agreable? Elle en mourrait.”*

(Bruno FRAPPART, *Le Monde*, 9 Mai 1979, p. 16)

İdare hukuku kitabı yazan bir yazar, kitabının iç kapağında sonraki sayfaya, neden bir başka yazarın kitabının iç kapağına koyduğu bir Fransızca alıntıyı koyar?

Bruno Frappat'nın bu güzel Fransızca cümlelerini *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasında İl Han Özey okumuş, idare hukuku için manidar bulmuş, bu cümleleri kesip saklamış, daha sonra vakti gelince kitabının iç kapağına koymuştur. İl Han Özey'in yaptığı bu şey bir emek ürünüdür ve İl Han Özey'in “hususiyeti”ni yansıtır. Zira binlerce, milyonlarca gazete yazısından, herhangi bir yedi cümleyi değil, bu yedi cümleyi almıştır. Ramazan Çağlayan'ın yaptığı şey ise bir taklittir. Zira, Ramazan Çağlayan Bruno Frappat'nın söz konusu cümlelerini *Le Monde* gazetesini kendisi okuyarak bulmamış, İl Han Özey'dan görmüştür. İl Han Özey'in kitabının başına koyduğu bu yedi cümleyi Ramazan Çağlayan da kendi kitabının başına koymaktadır. İl Han Özey bu yedi cümleyi kendi kitabının iç kapağına koymasaydı, Ramazan Çağlayan da koymayacaktı. İl Han Özey'in kitabının başına *Le Monde* gazetesinden aldığı Fransızca yedi cümle ile süslemesi bir “orijinallik”, ama Ramazan Çağlayan'ın aynı yeri cümleyi kendi kitabının aynı yerine koyması ise bir “taklit”tir.

Söz konusu sayfayı geçip Ramazan Çağlayan'ın “Önsöz”ünü okuduğumda İl Han Özey'in adı geçen kitabının “Önsöz”üne çok benzediğini hayretle gördüm. Ramazan Çağlayan'ın “Önsöz”üne, İl Han Özey'in “Önsöz”ünün kurgusu, dili, havası ve ruhu hâkimdir. Önsözde yer yer İl Han Özey'in adının zikredilmesi belki kaynaksız alıntı problemini ortadan kaldırmaz; ama özgünlük problemini ortadan kaldırmaz. Ramazan Çağlayan'ın “Önsöz”ü, yazarın özgünlük düzeyi konusunda fikir edinmek için mükemmel bir örnektir.

2. Metin, İl Han Özey, *Günüşğında Yönetim*, İstanbul, Alfa, 2002, s.XV'da, metnin kaynağı bu sayfanın arkasındaki çevirisinden sonra, sayfa XVI'da yer almaktadır.

Ramazan Çağlayan'ın Frappat'dan Yaptığı Alıntı, Usûlüne Uygun Bir Alıntı mıdır?

Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı yukarıdaki alıntı, orijinal bir alıntı olmadığı gibi, usûlüne uygun olarak yapılmış bir alıntı da değildir. Bu alıntının kendisi alıntı usûllerine, alıntı için gösterilen kaynak da atıf usûllerine aykırıdır. Şöyle:

Ramazan Çağlayan, Bruno Frappat'nın bu cümlelerini *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasından kendisi okumamış, İl Han Özay'ın kitabından aktarmıştır. Bu konuda tartışılmaz bir kanıtımız var: Çünkü söz konusu alıntının yazarı olan kişinin doğru adı “Bruno Frappat”dır³. İl Han Özay, Bruno Frappat'nın soyadını yanlışlıkla “Frappart” diye yazmaktadır⁴. Ramazan Çağlayan'da da aynı hata vardır. Hatanın da alınması, Ramazan Çağlayan'ın asıl kaynağı görmediğine, alıntıyı İl Han Özay'dan aktararak yaptığına delalet eder. Zaten bu alıntıyı izleyen “Önsöz”de de Ramazan Çağlayan bu alıntıyı İl Han Özay'ın kitabından gördüğünü söylemektedir. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu alıntısı, asıl kaynağı gerçekten görerek yaptığı bir alıntı değil, bir başka yazar üzerinden yaptığı bir “dolaylı alıntı”dır. O hâlde Ramazan Çağlayan'ın bu alıntının kaynağını “dolaylı atıf” usûlüyle göstermesi gerekirdi. Yani bu alıntının kaynağını gösterirken Ramazan Çağlayan'ın asıl kaynağın künyesini verdikten sonra “aktaran” veya “nakleden” gibi bir ifadeden sonra alıntıyı kendisinin gerçekten gördüğü kaynağı belirtmesi gerekir. Açıkçası, bu alıntıdan sonra Ramazan Çağlayan'ın

Bruno Frappat, *Le Monde*, 9 Mayıs 1979, s.16'dan aktaran İl Han Özay, *Günışığında Yönetim*, İstanbul, Alfa, 2002, s.XV⁵.

şeklinde atıf yapması gerekirdi. Oysa Ramazan Çağlayan'ın atıfı şu şekildedir:

F. FRAPPART
(*Le Monde*, 9 mais 1979, s.16)

Bu atıfa bakan okuyucular, Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'nın cümlelerini kendisinin *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasından bulup okuduğunu ve buraya aktardığını sanmaktadır. Oysa Ramazan Çağlayan, bu alıntıyı *Le Monde* gazetesinden değil, İl Han Özay'ın kitabından aktarmaktadır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan'ın bu alıntı için yaptığı

3. Bruno Frappat, idare hukukçusu değil, bir gazetecidir. Söz konusu alıntının yapıldığı gazete yazısında Fransa'da zamanın *Médiateur* Üniversitesi olan Aimé Paquet'nin “yıllık rapor”unda dile getirdiği eleştirileri haber konusu yapmaktadır.
4. İl Han Özay, *Günışığında Yönetim*, İstanbul, Alfa, 2002, s.XV.

atif gerçekte görmediği bir kaynağa yapılmış bir “*transit atıf*”⁶tur ve bu nedenle de ortada “aldatıcı mahiyette kaynak gösterme” durumu vardır.

Diğer yandan bu alıntının sadece kaynağının değil, kendisinin veriliş şekli de alıntı usûllerine aykırıdır. Şöyle: Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı alıntı tırnak içinde verilen bir “*aynen alıntı*”dır. Dolayısıyla alıntı verilirken alıntılanan metne bire bir sadık kalınması gerekir. Alıntılanan cümleler, *Le Monde* gazetesindeki haberde tek paragraf olarak değil, üç paragraf olarak düzenlenmiştir⁷. Madem bu bir “aynen alıntı”dır; Ramazan Çağlayan'ın da bu cümleleri üç paragraf olarak vermesi gerekir. Oysa *Le Monde* gazetesinde üç paragraf olan bu cümleler Ramazan Çağlayan'da tek paragraftır. Aslında *Le Monde* gazetesinde üç paragraf olan bu alıntının Ramazan Çağlayan de tek paragrafa dönüşmesi, Ramazan Çağlayan'ın *Le Monde* gazetesini kendi gözleriyle görmediğini, alıntıyı gerçekte İl Han Özay'dan aktardığını ve bu aktarmayı yaparken de pek dikkatli davranmadığını gösterir. İl Han Özay'ın metnini tekrar verelim:

“L'administration à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son 'appétit de contentieux' engorge les tribunaux administratifs. Quand la justice lui donne tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le proces fait a l'administration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparaît dans toute sa grandeur que l'orsqu'elle la refuse.
L'administration agreable? Elle en mourrait.”*

5. Haliyle yazının “*Un procès aussi vieux que l'administration*” başlığını da zikretmesi gerekirdi. Ramazan Çağlayan'ın bu başlığı zikretmiyor; çünkü bu başlığı İl Han Özay da zikretmiyor.
6. “Transit atıf” terimini ilk defa avukatım Fahrettin Kayhan'dan duydum.
7. *Le Monde* gazetesinin 9 Mayıs 1979 tarihli nüshasındaki söz konusu yazının tamamı aşağıda verilmektedir. Söz konusu alıntı, bu yazının son üç paragrafını oluşturmaktadır.

UN PROCÈS AUSSI VIEUX QUE L'ADMINISTRATION

Bruno Frappat

Les grincheux des guichets n'ont qu'à bien se tenir. Dans son rapport annuel, le médiateur, M. Aimé Paquet, dénonce le « calvaire » que subissent les administrés. Et il somme les ministres de faire preuve « de plus de sévérité à l'égard de leurs services ».

L'administration à visage inhumain est perverse. Elle refuse les règlements amiables, et son « appétit de contentieux » engorge les tribunaux administratifs. Quand la justice lui donne tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions.

Le procès fait à l'administration est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparaît dans toute sa grandeur que lorsqu'elle la refuse.

L'administration agréable ? Elle en mourrait.

İl Han Özay'ın kitabındaki paragrafların ilk kelimeleri sağa girintili olarak başlatılmamış ve paragraflar arasında boşluk verilmemiş olsa da, dikkatlice bakıldığında bu metnin üç paragraftan oluştuğu görülür. Birinci paragraf üçüncü satırın sonunda "...d'*appliquer ses décisions*" kelimeleriyle bitiyor ve ikinci paragraf "*Le procès fait à l'administration...*" kelimeleriyle başlıyor; üçüncü paragraf ise "*L'administration agréable? Elle en mourrait.*" cümlelerinden ibaret. Ramazan Çağlayan dikkatsizce baktığı için gerçekte üç paragraflık olan bu metni tek paragraf sanmış ve atıf yaptığı *Le Monde* gazetesine de bakma ihtiyacı hissetmediği için bu alıntıyı tek paragraf olarak vermiştir.

* * *

Özetle Ramazan Çağlayan'ın Frappat'dan yaptığı bu alıntı şu iki şeyi göstermektedir: (1) Ramazan Çağlayan, orijinallik düzeyi düşük bir yazardır. (2) Ramazan Çağlayan'ın alıntı yapma ve kaynak gösterme usûlleri konusundaki bilgisinin yetersizdir. İlave edelim. Frappat'dan alıntılacağı bu paragraf üçüncü bir şeyi daha göstermektedir: Ramazan Çağlayan, Fransızca bilgisi yetersiz veya özensiz bir yazardır. Zira, Ramazan Çağlayan'ın Frappat'dan alıntılacağı bu yedi satırlık metinde tam 13 adet yazım yanlışı yapıyor. Bu hususu ayrı bir başlık altında hemen açıklayalım. ■

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN FRANSIZCA KELİMELEERDE YAPTIĞI YAZIM HATALARI NEYİ GÖSTERİYOR?

Ramazan Çağlayan'ın kitabının çeşitli yerlerinde bazı Fransızca alıntılar var. Keza dipnotlarında da atıf yaptığı Fransızca kitap isimleri var. Bu Fransızca alıntılarda ve keza dipnotlardaki kitap isimlerinde Ramazan Çağlayan mazur görülemeyecek sayıda yazım hatası yapmaktadır.

Önce örnek olarak yukarıda da metnini verdiğimiz Ramazan Çağlayan'ın Bruno Frappat'dan yaptığı alıntıdaki yazım hatalarını gösterelim. Aşağıda metinde görüleceği gibi bu **7 satırlık metinde** Ramazan Çağlayan tam **13 adet yazım yanlış** yapıyor. Önce yanlış kelimeleri metin üzerinde işaretleyelim:

“L'**adminstration** à visage inhumain et perverse. Elle refuse les règlements **amiablles** et son 'appétit de contentieux' engorge les **tribuaux** **adminstartifs**. Quand la justice lui **done** tort, elle refuse souvent d'appliquer ses décisions. Le **proces** fait **a** l'**adminsration** est aussi vieux qu'elle. On se demande si elle n'y trouve pas du plaisir. Son pouvoir fondé sur l'autorisation n'apparaît dans toute sa grandeur que **l'orsqu'elle** la refuse. L'**adminstarion** **agreable**? Elle en **mourrai**.”

F. FRAPPART
(Le Monde, 9 **mais** 1979, s.16)

	RAMAZAN ÇAĞLAYAN'DA	DOĞRUSU
1	<i>adminstration</i>	administration
2	<i>amiablles</i>	amiables
3	<i>tribuaux</i>	tribunaux
4	<i>adminstartifs</i>	administratifs
5	<i>done</i>	donne
6	<i>proces</i>	procès
7	<i>a</i>	à
8	<i>adminsration</i>	administration
9	<i>l'orsqu'elle</i>	lorsqu'elle
10	<i>adminstarion</i>	administration
11	<i>agreable</i>	agréable
12	<i>mourrai</i>	mourrait
13	mais	mai

Her yazar, gerek kendi anadilinde, gerekse alıntı yaptığı yabancı dilde yazarken yazım hatası yapabilir. O nedenle bir betindeki yazım hatalarını mazur görmek gerekir. Ama 7 satırlık bir metinde 13 adet yazım hatasının bulunmasının mazur görülebilecek bir yanı yoktur. Üstelik, söz konusu metin, Ramazan Çağlayan'ın kendisinin kaleme aldığı bir metin değildir. İl Han Özay'ın kitabını önüne alıp ona baka baka aktardığı bir metindir¹. Ramazan Çağlayan, Fransızca kelimeleri, o kelimelere bakarak bile doğru yazamaktadır. Dahası Ramazan Çağlayan'ın yanlış yazdığı bu kelimeler “*administration* (idare)”, “*tribunaux* (mahkeme)”, “*procès* (dava)” gibi her idare hukukçusunun her gün kullandığı kelimelerdir. Yine Ramazan Çağlayan'ın “*mai* (Mayıs ayı)” kelimesini “*mais*” şeklinde yazması bir tuhafılık örneğidir. Dahası Ramazan Çağlayan'ın kitabı üç baskı yapmış olmasına rağmen bu 13 hatadan 11'i hâlâ üçüncü baskıda da vardır². Üçüncü baskıda da Ramazan Çağlayan, Frappat'nın yedi satırlık metninde geçen bütün “*administration* (idare)” kelimelerini hatalı olarak yazmıştır.

Ramazan Çağlayan'ın bu özensizliği sadece girişteki bu pasajda değil, kitabın dipnotlarında geçen pek çok Fransızca kitap isminde de görülüyor. Ramazan Çağlayan dipnotlarında atıf yaptığı Fransızca kitapların isimlerini yazarken neredeyse iki kelime üzerinden birinde yazım hatası yapıyor. Bu iddiam abartılı bir iddia olarak görülebilir. O nedenle birkaç örnek vermek isterim. Burada bir veya birkaç defa hatalı yazılmış kelimeleri örnek olarak vermiyorum. Keza Ramazan Çağlayan'ın “*Droit administrative*” veya “*Droit administratif générale*” (örneğin s.129, dipnot 382; s.432, dipnot 108; s.463, dipnot 323; s.463, dipnot 315, 323; s.432, dipnot 87) örneklerinde görüldüğü gibi *masculin* isme *féminin* sıfat ekleme gibi sayısız gramer hatası üzerinde de durmak istemiyorum. Zira bunlar, kitapta onlarca vahim hata yanında çok “lüks” hatalar kalıyor. Burada sadece onlarca defa hatalı yazılmış ve üstelik “*droit* (hukuk)” ve “*administratif* (idarî)” kelimeleri gibi basit ve her idare hukukçusunun gözü kapalı olarak doğru yazması gereken iki kelimenin yanlış yazılmasına örnek vereceğim:

-“**Droit**” Kelimesinin Yanlış Yazılmasına Örnekler: Ramazan Çağlayan, “hukuk” demek olan “*droit*” kelimesini kelimesinin pek çok yerde yanlış olarak “**daroit**” veya “**draoit**” şeklinde yazmaktadır. Örneğin Ramazan Çağlayan'ın kitabının 332 ve devamı sayfalarında 246, 247, 248 nolu dipnotlarında, yine kitabının 444 ve devamı sayfalarındaki 193, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 201, 211, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 245, 246, 247, 248, 249 nolu dipnotlarda “*droit*” kelimesi yanlış yazılmıştır.

1. Bu arada belirtelim ki, İl Han Özay'ın metninde de yukarıdaki 6 ve 7 noda belirtilen kelimeler yanlış yazılmıştır.

2. Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, 3. Baskı, 2013, s.V.

-“**Administratif**” Kelimesinin Yanlış Yazılmasına Örnekler: Ramazan Çağlayan “idari” demek olan “*administratif*” kelimesini pek çok yerde yanlış olarak “**administartif**”, “**administartive**”, “**administratif**”, “**adminstartif**”, “**admisitratif**” veya “**atministratif**” şeklinde yazmaktadır. Örneğin Ramazan Çağlayan’ın kitabında **sayfa 51**, dipnot 36’da; **sayfa 53**, dipnot 44’te; **sayfa 72**, dipnot 138’de, **sayfa 83 vd.**, dipnot 202, 203 ve 204’de; **sayfa 147**, dipnot 3’te; **sayfa 308**, dipnot 183’te; sayfa 311, dipnot 202, 203, **sayfa 336 vd.**, dipnot 324, 334, 374, 375, 382, 392, 393, 395, 408, 447, 453, 456, 458, 477 ve 509’da; **sayfa 439 vd.**, dipnot 165, 175, 176, 177, 179, 180; 182, 184 ve 186’da; **sayfa 443**, dipnot 315’te; **sayfa 444 vd.**, dipnot 193, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 245, 247, 249 ve 250’de; **sayfa 461**, dipnot 308’de “*administratif*” kelimesi yanlış olarak yazılmıştır.

Üstelik bu kelimeler kitap isimlerinde geçen “*droit* (hukuk)” ve “*administratif* (idari)” gibi basit kelimelerdir. Ramazan Çağlayan, “*droit* (hukuk)” kelimesini en az 40 defa, “*administratif* (idari)” kelimesini en az 80 defa yanlış yazmaktadır. Ramazan Çağlayan dipnotlarında geçen neredeyse her üç “*administratif*” kelimesinden ikisi yanlış yazılmıştır. Ramazan Çağlayan’ın kitabının dipnotlarında da en az 40 ayrı yerde geçen

²³⁶ CHAPUS, Daroit Administartif, s.1357.

örneğinde olduğu gibi “*Daroit Administartif*” kelimelerinin Fransızca bilen insanlarda uyandırdığı duyguyu tarif etmek güçtür.

Türkçede fazla yazım hatası yapmayan bir yazarın, Fransızca kelimele- rin yazımında nasıl olup da bu kadar çok hata yapabildiği sorusu kaçınılmaz olarak insanın aklına gelmektedir. Ortada *iki ihtimal* var: Ya Ramazan Çağlayan’ın Fransızca düzeyi fevkalade düşük, ya da Ramazan Çağlayan kitap yazarken aşırı bir özensizlik içinde bulunuyor.

Bu ihtimallerden *birincisi doğruysa*, Ramazan Çağlayan’ın nasıl olup da Fransız yazarlardan bu kadar yoğun alıntı yapabildiği merak konusudur.

Bu ihtimallerden *ikincisi doğruysa* ortada ciddî bir etik problem bulunmaktadır. Zira, ciddî bir bilim adamı, yazdığı 7 satırlık bir metinde 12 yazım hatası yapmaz. Fransız literatürünü kullanarak kitap yazdığını iddia eden ciddî bir *idare hukuku* hocası, yazdığı her iki “*droit* (hukuk)” kelimesinden birinde, her üç “*administratif* (idari)” kelimesinden ikisinde yazım hatası yapmaz. Özensizliğin bu derecesi mazur görülebilecek bir şey değildir. Aşırı özensizlik bilim etiğine aykırılık teşkil eder³.

3. “Özensizlik” ile “etik” arasında ilişki konusunda bkz.: Gürol Irzık ve Ayşe Erzan, “Araştırmada Kusurlu Davranışlar”, in Ayşe Ersan (Ed.), *Bilim Etiği El Kitabı*, Ankara, TÜBA,

---

2008, s.24; Őevket Ruacan, “Bilimsel Araştırma ve Yayınlarda Etik İlkeler”, <http://www.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/sempozyum1/sruacan2.pdf> (Erişim: 19 Nisan 2013). Son yıllarda bazı üniversiteler tarafından çıkarılan etik kurul yönergelerinde “aŐırđ özensizlik” de etik ihlâl olarak tanımlanmaktadır. Örneğin bkz.: *Ankara Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi*, m.4/1 (http://etikkurul.ankara.edu.tr/?bil=bil_icerik&icerik_id=103); *Hacettepe Üniversitesi Yayın Etiği Komisyonu Yönergesi* (m.4/h) (Erişim Tarihi: 19 Nisan 2013), http://www.hacettepe.edu.tr/Eklenti/1194_yayinetigi091112.pdf? (Erişim: 19 Nisan 2013).

Bölüm 1

ALINTI VE ALINTI ŞARTLARI

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yapılmış hukuka aykırı alıntılar bulunduğunu göstermek amacıyla yazılmıştır. Bu alıntıların bir kısmında kaynak gösterilmiş, bir kısmında ise gösterilmemiştir. Kaynağı gösterilmemiş alıntılar, haliyle hukuka aykırı alıntılardır. Diğer yandan, Ramazan Çağlayan'ın benden kaynağını göstererek yaptığı alıntılarının bir kısmı yine de hukuka aykırıdır. Çünkü bu alıntılar, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasında öngörülen alıntı şartlarını taşımamaktadır.

O nedenle burada öncelikle 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesine göre “alıntı” kavramını ve “alıntı şartları”nı görmekte yarar vardır.

“Alıntı” veya Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ifadesiyle “iktibas”, adı geçen Kanunun 35'inci maddesinin ilk fıkrasına göre şu şekilde tanımlanabilir: *Alıntı*, “bir eserin bazı cümle ve fıkralarının müstakil bir ilim ve edebiyat eserine alınması”dır.

Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları başlıklı bir doktora tezi yazmış olan Özge Öncü de alıntıyı, “bir eser veya eser parçasının başka bir eser içerisinde kullanılması” olarak tanımlamaktadır¹.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesi, alıntı serbestisini prensip olarak tanımlamış, ama alıntının, yani iktibasın yapılmasını bazı şartlara bağlamıştır. Şimdi bu **şartları** görelim:

I. ALINTI BAZI CÜMLE VEYA FIKRALARLA SINIRLI OLMALIDIR

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre, iktibas, yani alıntı, bir eserin “*bazı cümle ve fık-*

---

1. Özge Öncü, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İktibas Serbestisi ve Sınırları*, Ankara, Yetkin, 2010, s.22.

ralarının” bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır. Bazı cümle ve fıkraları aşan alıntı, kaynak gösterilerek dahi yapılamaz. Özge Öncü'nün vurguladığı gibi bir bilimsel eserde, bir eserin tamamı veya önemli bir kısmının alınması mümkün değildir. Buna göre bir bilimsel eserden yapılacak alıntı, alıntılanan eserin önemli bir bölümünü oluşturamayacaktır².

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi

Aşağıda bu kitabın ikinci bölümünde ayrıntılı ve karşılaştırmalı olarak gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan'ın, söz konusu kitabında benim kitabımdan alıntılardığı yerler, ilgili başlıklar itibarıyla benim kitabımın ilgili başlıklarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Öncelikle belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabı *İdarî Yargılama Hukuku* başlığını taşıyıp bir idarî yargı kitabıdır. Ramazan Çağlayan'ın alıntı yaptığı benim kitabım *İdare Hukuku* başlığını taşıyıp, genel bir idare hukuku kitabıdır. Dolayısıyla benim kitabımın bütün konularının Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* başlıklı bir kitaba iktibas edilmesi zaten mümkün değildir. Bununla birlikte, Ramazan Çağlayan'ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabının “*İptal Davasının Konusu İdarî İşlemler*”, (s.277-292), “*İptal Davasında İptal Sebepleri (Yetki, Biçim, Sebep, Konu, Maksat Yönünden Hukuka Aykırılık)*” (s.305-362), “*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*” (s.429-552) ve “*İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası*” (s.568-772) başlıkları altında verilen kısımlar, aynı zamanda bir genel idare hukuku konusudur ve bunlar benim *İdare Hukuku* isimli kitabında da işlenmiştir. İşte benim kitabımdan yapılan alıntı miktarı, sadece bu başlıklarda işlenen konular itibarıyla incelenebilir. Ramazan Çağlayan'ın kitabının bu başlıkları altında, yani 277-292, 305-362, 429-552 ve 568-572 sayfalarına (toplam 200 sayfa) baktığımızda, ayrıntıları aşağıda ikinci bölümde gösterileceği gibi, bu sayfalarda yer alan paragrafların ezici çoğunluğunun benim kitabımdan alınmış olduğu görülmektedir.

Ramazan Çağlayan'ın kitabının 277-292, 305-362 ve 429-552 sayfaları arasında (toplam 200 sayfa), benden hukuka aykırı olarak (kaynak gösterilmeden veya yetersiz veya aldatıcı nitelikte kaynak gösterilerek, vb. şekillerde) yapılmış alıntılarının listesi, bu kitabın ikinci bölümünde ayrıntılı ve karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. İkinci bölümde örnek olarak incelediğim toplam 276 adet usûlsüz alıntı vardır. Bu usûlsüz alıntılarının pek çoğu birden fazla paragraftan oluşmaktadır. Ayrıca belirtmek isterim ki, bu kitabın ikinci bölümünde verilen 276 adet örnekten oluşan liste, bir tüketici liste değil, ör-

2. *Ibid.*, s.213.

neklendirici listedir. Bu kitabın ikinci bölümünde yer almayan, ama Ramazan Çağlayan'ın kitabında benden yaptığı usûlsüz daha pek çok alıntı vardır.

Ayrıca belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 277-292, 305-362 ve 429-552 sayfaları arasında (toplam 200 sayfa) benim kitabımdan kaynağı gösterilerek yapılmış daha pek çok alıntı vardır. Bu 200 sayfanın ezici kısmı, belki % 80'inden fazlası, Ramazan Çağlayan tarafından benim kitabımdan alıntı yapılmak suretiyle oluşturulmuştur. Bu alıntılarının bazılarının kaynağı verilmiş, bazılarının ise hiç verilmemiş, bazılarının ise aldatıcı bir şekilde verilmiştir.

Burada önemle vurgulamak isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın bu alıntıların bir kısmında kaynak göstermesinin FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın *bazı cümle ve fıkralarla sınırlı olması şartına* aykırılık üzerinde bir etkisi yoktur. Kaynağı gösterilsin veya gösterilmesin, yapılan iktibas, bazı cümle ve fıkraların aktarılmasıyla sınırlı değil ise, makul bir miktarı geçiyorsa, ortada FSEK, m.35/1, b.1'e aykırılık vardır. Ayrıca Ramazan Çağlayan'ın kitabında, uyuşmazlık konusu sayfaları (s.277-292, 305-362 ve 429-552) itibarıyla (toplam 200 sayfa) en az 276 adet kaynağı gösterilmemiş veya aldatıcı şekilde gösterilmiş alıntı ve en az bir o kadar da kaynağı gösterilmiş alıntı vardır. Kaynaklı veya kaynaklı alıntı toplamı, benim hesabıma göre 500'den çok fazladır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının uyuşmazlık konusu sayfaları toplamının zaten 200 sayfa olduğu (s.277-292, 305-362 ve 429-552) göz önünde tutulursa, söz konusu kısım itibarıyla, Ramazan Çağlayan'ın yazdığı metnin neredeyse tamamına yakının benim kitabımdan alınma olduğu söylenebilir. Tekrar hatırlatalım: Bu alıntılarının bazılarında kaynak gösteriliyor olmasının FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın sınırlılığ şartı üzerinde bir etkisi yoktur.

Alıntı (iktibas) denen şey, FSEK, m.35/1, b.1'e göre bir eserin "*bazı cümle ve fıkralarının*" alınmasından ibarettir. 200 sayfalık bir metinde, aynı yazarın aynı kitabından yapılmış 500 küsur alıntı olamaz. 500 küsur alıntı yaparak 200 sayfa yazarsanız, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk bendinde öngörülmüş olan alıntının "*bazı cümle ve fıkralar*" ile sınırlı olması şartını ihlâl etmiş olursunuz.

Bu arada not etmek isterim ki, haliyle alıntı miktarı tespit edilirken Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan yaptığı alıntılarının sadece "aynen alıntı" şeklinde olması şart değildir. "Mealın alıntılar" da bir alıntıdır ve bunlar da alıntı hesabına dâhil edilir. Aynen alıntı ve mealın alıntı konusuna aşağıda tekrar değinilecektir.

Yine not etmek isterim ki, Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı alıntılarda alıntılanan cümle ve paragrafların sırasının değiştirilmesi, alıntının ara-

sına başka yazarlardan alıntı koymasının alıntı sayısı hesabı üzerinde herhangi bir etkisi yoktur. Zira, intihalden söz edebilmek için paragrafların aynen alınması şart değildir; paragrafların “diziminde değişiklikler (takdim tehir)” yapılması durumunda da intihal vardır³.

Bir Örnek.- Ramazan Çağlayan'ın kitabının 280 ila 283'üncü sayfaları arasında yer alan “*İcraî Olmayan İşlemler*” kısmı gerek içerik, gerek plân, gerekse verilen örnekler bakımından benim *İdare Hukuku* kitabımın 1'inci cildinin 594 ilâ 632'inci sayfalarından özetlenmiştir. Her iki kitabın ilgili kısımları karşılaştırabilir. Kaynağı gösterilmiş olsun veya olmasın, üç sayfa uzunluğunda bir alıntı yapılamaz; bu uzunlukta bir aktarmaya “alıntı” denemez. Çünkü, FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı, “*bir eserin bazı cümle ve fıkralarından*” ibaret olmalıdır. Üç sayfa süren şeye alıntı denemez. Bu üç sayfa boyunca yapılan alıntının “aynen alıntı” değil, “mealen alıntı” olması veya “özetlenerek alınmış” olması bir şeyi değiştirmez. Çünkü, bir fikrin ifade edildiği cümlenin noktası virgülüne aktarılması bir alıntı olduğu gibi, bu fikrin aktaran yazarın kendi ifadesiyle aktarılması veya özetlenerek aktarılması da bir alıntıdır.

LİSTE 1: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Alıntının Bazı Cümle ve Fıkralar ile Sınırlı Olması Şartına Aykırı Olarak Yapılmış Alıntılar Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan aşağıdaki örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen “iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı”na aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 12	Örnek 55	Örnek 90	Örnek 181
Örnek 19	Örnek 65	Örnek 91	Örnek 203
Örnek 20	Örnek 75	Örnek 97	Örnek 209
Örnek 30	Örnek 76	Örnek 111	Örnek 215
Örnek 35	Örnek 81	Örnek 113	Örnek 225
Örnek 36	Örnek 82	Örnek 139	Örnek 226
Örnek 46	Örnek 85	Örnek 141	Örnek 230
Örnek 47	Örnek 88	Örnek 164	Örnek 234
Örnek 49	Örnek 89	Örnek 173	Örnek 266

Bu kitabın ikinci bölümünde bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının nasıl FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen “iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı”na aykırılık teşkil ettiği ayrıca açıklanmıştır. Bu konuda bu kitabın ikinci bölümündeki örneklere bakınız.

Plân Alıntıları Hakkında Gözlemler

Bir yazarın oluşturduğu plân, sistem, kaynağı gösterilerek dahi bir başka yazar tarafından alınmaz. Çünkü böyle bir alıntı bir yandan yukarıda gör-

3. Ünal Tekinalp, *Fikrî Mülkiyet Hukuku*, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2012,s.156.

düğümüz FSEK, m.35/1, b.1’de öngörülen iktibasın “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olması şartına, diğer yandan da aşağıda göreceğimiz FSEK, m.35/1, b.3’te öngörölmüş olan “iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına aykırılık teşkil eder. Böyle bir plân alıntısında ayrıca kaynak gösterilmemiş ise, alıntı aynı zamanda FSEK, m.35/2’ye aykırı olur.

Aşağıda örneklerde gösterdiğim gibi Ramazan Çağlayan benim oluşturduğum pek çok plânı olduğu gibi ve çoğunlukla kaynağını göstermeksizin kendi kitabına almıştır. Hatta Ramazan Çağlayan’ın *İdarî Yargılama Hukuku* kitabında benim *İdare Hukuku* kitabımdan alıntı yaparak işlediği “*İptal Davasının Konusu İdarî İşlemler*”, (s.277-292), “*İptal Davasında İptal Sebepleri (Yetki, Biçim, Sebep, Konu, Maksat Yönünden Hukuka Aykırılık)*” (s.305-362) ve “*Tam Yargı Davasında Sorumluluk Esasları*” (s.429-552) ve “*İdare Hukukunda Yokluk ve Tespit Davası*” (s.568-772) başlıkları altında verilen kısımların bütünü itibarıyla çok büyük ölçüde, benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan alınmış plânlar ile yazılmış olduğu söylenebilir. Bir örnek:

Gözler, <i>İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.1027-1030:</i>	Çağlayan, <i>İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.451-452:</i>
2. Kişisel Kusur	bb. Kişisel kusur
a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur	(a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur)
b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar	(b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar
aa) Kişisel Saikler	(1) Kişisel saikler
bb) Aşırılıklar	(2) Aşırılıklar
cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar	(3) Maruz görülemeyecek hatalar
c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	(c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan’ın kişisel kusur plânı aynen benden alınmıştır. Sadece başlıkların sırası değil, başlıklarda kullanılan bütün kelimeler noktası virgülüne benim kelimelerimdir. Benim “*mazur*” kelimeyi yanlış olarak “*maruz*” yazması dışında bir fark yoktur. Ramazan Çağlayan bu plânın benden alındığını belirtmemektedir. Bana yapılan bir atf bulunmamaktadır. Böyle bir atf olsa bile değişen bir şey olmaz. Kaynağını göstererek dahi bir yazarın oluşturduğu bir plân bir başka yazar tarafından alıntılanamaz. Çünkü bir kere alıntının FSEK, m.35/1, b.1 göre “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olması şarttır. Bir plân, bir sistem, “bazı cümle veya fıkra” kapsamında olan bir şey değildir. Diğer yandan, Ramazan Çağlayan’ın böyle bir plânı benden alması FSEK, m.35/1, b.3’te öngörölmüş olan “iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına da aykırılık teşkil eder. Alıntı yoluyla münderacat, yani içerik oluşturulamaz. Plânı dahi bir başka yazardan alan bir yazar nasıl olacak da bir içerik oluşturacaktır?

LİSTE 2: Ramazan Çağlayan'ın Benden Yaptığı Plân Alıntıları.-

Aşağıda ikinci bölümde yer alan şu örneklerde yukarıdaki örneğe benzer şekilde Ramazan Çağlayan o kısmın plânını tamamıyla veya çok büyük ölçüde benden almıştır. Bu iddiamızın ispatı için, aşağıda ikinci bölümde bu örnekler bulunup, benim plânlarım ve Ramazan Çağlayan'ın plânları karşılaştırılabilir.

Örnek 30	Örnek 111	Örnek 181	Örnek 234
Örnek 35	Örnek 113	Örnek 194	Örnek 250
Örnek 47	Örnek 119	Örnek 202	Örnek 262
Örnek 55	Örnek 139	Örnek 203	Örnek 266
Örnek 85	Örnek 141	Örnek 209	Örnek 270
Örnek 91	Örnek 154	Örnek 218	Örnek 275
Örnek 97	Örnek 175	Örnek 230	

Bu kitabın ikinci bölümünde bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının bir yandan nasıl FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen “iktibasın bazı cümle ve fıkralar ile sınırlı olması şartı”na, diğer yandan, FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülmüş olan “iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla yapılması şartı”na aykırılık teşkil ettiği tek tek açıklanmıştır. Bu konuda bu kitabın ikinci bölümündeki örneklerle bakınız.

II. ALINTI, “MAKSADIN HAKLI GÖSTERECEĞİ BİR NİSPET DAHİLİNDE VE MÜNDERECATINI AYDINLATMAK MAKSADIYLA” YAPILMALIDIR

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendine göre, iktibas, “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılmalıdır (m.35/1, b.3). Dikkat edileceği gibi bu şart iki alt şarttan oluşmaktadır.

A. ALINTI İÇERİĞİ AYDINLATMAK AMACIYLA YAPILMALIDIR

İktibas, bir kitap yazma yöntemi değildir. İktibas, özgün düşünceleri olmayan yazarlara kitap yazma imkânı tanımak için icat edilmiş bir usûl değildir. İktibasın amacı, FSEK, m.31/1, b.3'e göre “münderecatı”, yani “içeriği aydınlatmak”tır. Haliyle burada söz konusu içeriği, alıntı yapan yazarın kendisinin oluşturması gerekir. Kendi oluşturduğu içeriği aydınlatmak demek, kendi oluşturduğu görüşleri temellendirmek, desteklemek, kendi oluşturduğu görüşlere örnek vermek için alıntı yapılması demektir⁴. Alıntının kendisi, Özge Öncü'nün vurguladığı gibi, alıntı yapan yazarın eserinin “ana unsuru olamaz; bir yan unsur olarak kalmalıdır”⁵. Bu ana unsurun, yazar

4. Öncü, *op. cit.*, s.188.

5. *Ibid.*, s.189.

tarafından geliştirilmesi, alıntının ise bu ana unsuru desteklemek, örneklendirmek, geliştirmek için yapılması gerekir. Belirli bir pasajda belirli bir yazardan yapılmış alıntılar komple çıkarılsa dahi, o pasaj metin varlığını sürdürür; çünkü alıntı, o metnin ana unsuru değil, yan unsurdur. Yan unsur çıktı diye o metin yıkılmaz. Bir başlık altındaki konuda alıntılar çıkarılınca, metin çöküyorsa, bu o alıntılarının o metnin ana unsurunu oluşturduğu gösterir. Alıntılar, yazılan pasajda yan unsur olarak değil, ana unsur olarak işlev görüyorsa, burada maksadına aykırı olarak yapılmış bir alıntı vardır ve böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık teşkil eder.

Bu Alt Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabının uyuşmazlık konusu kısımlarında (s.277-292, 305-362 ve 429-552) işlenen konularda, aşağıda ikinci bölümde gösterileceği gibi, yazarın kendine has bir sistemi, kendisine has bir akıl yürütmesi yoktur. Ramazan Çağlayan'ın bu kısımlarda yaptığı şey, benim kitabımın ilgili paragraflarını aktarmaktan ibarettir. Benim kitabımdaki açıklamalar, Ramazan Çağlayan'ın kitabında söz konusu kısımlarda “yan unsur” olarak kalmamakta, doğrudan doğruya bu kısımların “ana unsur”unu oluşturmaktadır. Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan alıntı yaparken, bu alıntıları, kendisinin ortaya attığı düşünceleri desteklemek, onlara örnek teşkil etmek veya söz konusu düşüncelerle ilgili olarak benim görüşlerimi eleştirmek için yapmamakta, bizatihi ve sadece işlenen konudaki bilgileri nakledebilmek için yapmaktadır. Dolayısıyla ortada FSEK, m.35/1, b.3'e aykırılık vardır.

B. ALINTI MAKSADIN HAKLI GÖSTERECEĞİ BİR NİSPET DAHİLİNDE YAPILMALIDIR

Yukarıda görüldüğü gibi iktibas, yazarın kendi oluşturduğu içeriği aydınlatmak, bu görüşleri desteklemek, yazarın kendi görüşlerini örneklendirmek için yapılır. İktibas bu amaçla yapılsa bile, bu amaca bir adet alıntıyla ulaşılabiliyor ise, iki adet alıntı yapılamaz⁶.

Bu Alt Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabının uyuşmazlık konusu kısımlarında (s.277-292, 305-362 ve 429-552) benden yapılmış yüzlerce alıntı vardır. Bu kadar sayıda alıntı, içeriği aydınlatmak olan amaçla orantılı değildir. Ramazan Çağlayan bu alıntıları kendi ortaya attığı düşünceleri desteklemek için değil, adeta bu alıntılar ile söz konusu bölümü yazmak için yapmaktadır. Ramazan Çağlayan'ın kitabının söz konusu sayfalarında (s.277-292, 305-362

6. Özge Öncü, iktibasın amacın haklı göstereceği oranda yapılmasını, “iktibasın amacına bir ya da iki adet resmin iktibas edilmesiyle ulaşılmışsa, artık 1-20 adet resmin iktibas edilmesi ‘amacın haklı kıldığı çerçeveyi’ aşacaktır” diyerek açıklamaktadır (Öncü, *op. cit.*, s.194).

ve 429-552) benden yapılmış alıntılar çıkarsa, bu bölümden geriye bir şey kalmaz. Bu şu anlama gelir ki, bu bölümler, benden yapılmış alıntılar sayesinde yazılmıştır.

LİSTE 3: İktibasın “Maksadın Haklı Göstereceği Bir Nispet Dahilinde ve Münderecatını Aydınlatmak Maksadıyla” Yapılması Şartına Aykırı Olan Alıntılar Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan aşağıda sayılan örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/1, b.3'de öngörülen alıntının “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 19	Örnek 65	Örnek 90	Örnek 181
Örnek 20	Örnek 75	Örnek 97	Örnek 203
Örnek 25	Örnek 81	Örnek 91	Örnek 215
Örnek 30	Örnek 82	Örnek 113	Örnek 225
Örnek 36	Örnek 83	Örnek 140	Örnek 230
Örnek 46	Örnek 85	Örnek 141	Örnek 234
Örnek 49	Örnek 88	Örnek 161	Örnek 266
Örnek 55	Örnek 89		

Bu kitabın aşağıda ikinci bölümünde bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının nasıl FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülen “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına aykırı olduğu ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

Bu Şart Hakkında Ramazan Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine” Başlıklı Makalesinde Ne Yazıyor?- İlginçtir ki, benim burada kendisinin hukuka aykırı alıntı yaptığını iddia ettiğim Ramazan Çağlayan, 2008 yılında “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine” başlıklı bir makale yayınlamıştır⁷. Yani Ramazan Çağlayan, fikir ve sanat eserleri hukuku alanında iktibas ve intihal konusunda bir makale yayınlayacak kadar bilgilidir. İktibas ve intihal konusunda bir makale yazmış bir akademisyenin iki yıl sonra hukuka aykırı alıntı yaptığı iddiasıyla karşı karşıya kalması ilginç ve yaptığı alıntılardaki kastı ortaya çıkarmak açısından anlamlıdır. O nedenle, burada iktibas şartlarını incelerken yer yer, Ramazan Çağlayan'ın bu makalesinden alıntı yapacağım. Ramazan Çağlayan'ın 2011 yılında yaptığı alıntılarının nasıl hukuka aykırı alıntılar olduğunu doğrudan doğruya Ramazan Çağlayan'ın 2008 yılında yazdığı bu makalesinde yazdıklarıyla göstereceğim.

Ramazan Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine” başlıklı makalesinde FSEK, m.35/1, b.3'te öngörülen iktibasın

7. Ramazan Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *E-Akademi: Hukuk Ekonomi, Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*, Nisan 2008, Sayı 74, <http://www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm> (Erişim Tarihi: 5 Şubat 2013).

“maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına ilişkin olarak şöyle yazmaktadır:

“(İ)ktibas oranının aşıldığının tespiti için, sadece miktara bakmak her zaman doğru sonuca götürmez. Kullanma amacına ve tarzına da bakmak gerekir. Bir eserden hayli uzun bir alıntı yapılmış olsa bile, bu alıntılar üzerinde yorumlar, eleştiriler yapılmış, görüşler ileri sürülmüş ise, iktibas oranı aşılmamış demektir. *Buna mukabil sadece alıntı yapılmak ile yetinilmiş ise, oran aşılmış demektir ve hukuka aykırı olur*”⁸.

Yukarıdaki Liste 3’te verilen örnekler, aşağıda ikinci bölümden okunursa Ramazan Çağlayan’ın benden sayfalar süren alıntılar yaptığı görülecektir. Ramazan Çağlayan’ın “bu alıntılar üzerinde” kendisinin yaptığı bir “yorum”, dile getirdiği “eleştiri”, ileri sürdüğü bir “görüş” yoktur. Bu kısımlarda Ramazan Çağlayan *sadece alıntı yapmak ile yetinmekte* ve böylece iktibas oranını aşmaktadır. Ramazan Çağlayan’ın kendi ifadesiyle “*iktibasın, muhteva ve miktar bakımından, amacın gerektirdiği oranı aşması durumunda da hukuka aykırı iktibastan bahsedilir*”⁹.

Ramazan Çağlayan, söz konusu makalesinde “orantısız iktibas” durumunda, iktibasın kaynağının gösterilmiş olması durumunu da ayrıca incelemektedir. Ramazan Çağlayan’a göre “kaynak gösterilmiş ise alıntının fazlalığı intihal oluşturmaz”¹⁰. Ancak yine de “orantısız iktibas” hukuka aykırı olarak kalmaya devam eder. Çünkü, “*alıntı, amacın gerektirdiği orandan fazla ise, diğer hakları ihlâl etmesi olasıdır*”¹¹. Hatta bu bağlamda Ramazan Çağlayan, kaynak gösterilerek yapılan orantısız iktibas durumunda Yargıtayın haksız rekabet hükümlerinin uygulanacağı yolundaki içtihadını yanlış bulmakta ve “orantısız iktibas” durumunda “*malî haklar ihlâl edilmiş olacağından hukuk ve ceza davaları*”nın açılabileceğini savunmaktadır¹².

Ramazan Çağlayan açıkça şöyle yazmaktadır:

“Bir öğretim elemanının, başkasına ait eserden, her alıntıda kaynak göstererek alıntılar yapması durumunda, kaynak gösterme zorunluluğuna uyulduğu için, intihal oluşmaz. Ancak alıntı muhteva ve miktar bakımından, *amacın gerektirdiği oranı aşmış ise, hukuka aykırı iktibastan söz edilir*, eser sahibinin tazminat talep hakkı doğabilir”¹³.

8. Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, www.e-akademi.org/makaleler/rcaglayan-1.htm, paragraf 70. Son cümleyi italik hale ben döndürdüm.

9. *Ibid.*, paragraf 94.

10. *Ibid.*, paragraf 101.

11. *Ibid.*

12. *Ibid.*, paragraf 95.

13. *Ibid.*, s. Parg. 107. İkinci cümledeki vurgu bana ait.

Ben de aynı şeyi düşünüyorum. Yukarıda Liste 3'te verilen örneklerde göstereceğim gibi Ramazan Çağlayan'ın benden yaptığı pek çok alıntı, kendisinin adı geçen makalesinde “*orantısız alıntı*” olarak isimlendirdiği türden alıntılardır ve bu alıntıların bazılarında Ramazan Çağlayan'ın kaynak göstermesi bu alıntıları hukuka uygun hale getirmez. Bu “*orantısız alıntı*” örneklerini aşağıda ikinci bölümde göstereceğim.

III. ALINTININ BELLİ OLACAK ŞEKİLDE YAPILMASI LAZIMDIR

Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrasına göre “*iktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır*”. Bu şu anlama gelir: Bir eserden yapılan alıntı, o eserin bir parçası olmadığı, bir başka eserden alınmış olduğu üçüncü kişiler tarafından kolaylıkla anlaşılabilmesi gerekir¹⁴. Yani okuyucu, bir eseri okuduğunda, o eserde alıntı olan kısımların yazarın düşüncesi değil, bir başka yazarın düşüncesi olduğunu kolayca anlayabilmelidir. Alıntı niteliğinde olan cümlelerin bir başka eserden alındığı belli değil ise, bu durum intihale yol açar¹⁵.

Elinizde tuttuğunuz bu kitapta alıntılarını belli olacak şekilde yapmadığını iddia ettiğim Ramazan Çağlayan da, 2008 yılında yayınladığı “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine” başlıklı makalesinde şöyle yazmaktadır:

“(İ)ktibasın ‘belli olacak şekilde’, yani başka bir eserden yapılan alıntının kime ait olduğu ve hangi eserden alındığının belli olması gerekir. Aksi takdirde, iktibas hukuka aykırı olur”¹⁶.

Alıntının belli olacak şekilde yapılması şartı açısından, alıntının “aynen alıntı” ve “mealen alıntı” olmak üzere iki türü arasında ayırım yapmak gerekmektedir.

Aynen alıntı, bir eserdeki cümlelerin, kelime kelime, noktası virgülüne bir başka esere alınması demektir¹⁷. Yerleşik bilimsel yazma kurallarına göre, aynen alıntılarının tırnak içinde verilmesi¹⁸ veya italikle dizilmesi veya üç satırdan uzun olması durumunda alıntılanan satırların girintili paragraf olarak verilmesi gerekir.

14. Öncü, *op. cit.*, s.347.

15. *Ibid.*, s.348.

16. Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, paragraf 73.

17. Öncü, *op. cit.*, s.349.

18. Ramazan Çağlayan bu kuralı bilmekte ama uygulamamaktadır. Ramazan Çağlayan “İktibas ve İntihâl” başlıklı makalesinde (paragraf 100) “Ödünç alınan ifadeleri tırnak içinde yazmama”ın hukuka aykırılık teşkil ettiğini belirtmektedir (Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, paragraf 100),

Ramazan Çağlayan “aynen ıktibas”ı nasıl bir şekilde verileceğini mükemmel olarak bilmektedir. Zira “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine” başlıklı makalesinde şöyle yazmaktadır:

“İktibas aynen yapılıyorsa, yani yazarın kelime ve ifadeleri olduğu gibi alınıyorsa, çeşitli yöntemlerle (parantez¹⁹ içine almak, farklı karakterde yazmak gibi), diğer metinden ayrılığını belirtmek gerekir”²⁰.

Mealen alıntı ise, alıntılanan eserdeki cümlelerin, alıntıyı yapan yazarın kendi cümleleriyle, kendi ifade tarzıyla aktarılması demektir²¹. Mealen aktarılan cümle ve cümlelerin hemen sonunda, parantez içinde veya dipnotta mealen alıntının yapıldığı kaynağa atıf yapılmalıdır ki, söz konusu cümle veya cümlelerin yazarın orijinal cümleleri olmadığı, bunları bir başka yazardan aktarıldığı anlaşılabilir.

Nitekim Ramazan Çağlayan da “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine” başlıklı makalesinde mealen alıntılarda da kaynak gösterilmesi gerekliliğini kabul etmekte ve açıkça şöyle yazmaktadır:

“Aynı kişinin başkasına ait bir eseri, mealen (kendi cümleleri ile) kendi eserinde kaynak göstermeden kullanması durumunda da, bu alıntılar çok az (amacın gerektirdiği oranda) olsa bile intihal bulunmaktadır. Zira başkasının eserini, kendi eseri gibi göstermektedir”²².

Ayrıca belirtmek gerekir ki, gerçekte aynen alıntı söz konusu ise bu alıntıyı tırnak içinde italik olarak veya girintili paragraf olarak vermemek alıntı kurallarına aykırıdır. Böyle bir alıntının kaynağı gösterilmiş olsa bile ortada usulsüz bir alıntı vardır. Keza, bir yazarın, gerçekte tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermesi gereken bir alıntıyı, alıntılanan cümleden bir iki kelimeyi değiştirerek mealen alıntı haline getirmesi dürüstlikle bağdaşmaz.

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan’ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan’ın kitabında benden aynen alınmış olmasına rağmen tırnak içinde italikle verilmeyen pek çok alıntı vardır. Bir örnek:

19. Ramazan Çağlayan yanılıyor. Alıntılar parantez içine değil, tırnak içine alınır.

20. Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, paragraf 74.

21. Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, İmaj, 1998, s.206.

22. Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, paragraf 106.

Ramazan Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, Ankara, Seçkin, 2011, s.461:

İdare hukukunda “kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)”, idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür³⁰⁷.

³⁰⁷ GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Kemal Gözler, İdare Hukuku, Bursa, Ekin, 2003, c.II, s.1071:

“Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)” idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, noktası virgülüne aynen benim kitabımdan alınmıştır. Ortada bir “aynen alıntı” vardır. Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi gerekir. Kaynağı gösterilmiş olsa bile aynen alıntının tırnak içinde verilmemesi FSEK, m.35/son'da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına aykırılık teşkil eder. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu tür daha pek çok alıntı örneği vardır. Bu konuda aşağıdaki Liste 4'e bakılabilir.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan, gerçekte tırnak içinde veya girintili paragraf olarak vermesi gereken bir “aynen alıntı”yı, alıntılanan cümleden bir iki kelimeyi değiştirerek “mealen alıntı” haline dönüştürmektedir. Bir örnek:

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.441:

Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır¹⁷⁶.

¹⁷⁶ CHAPUS, Droit Administratif, s.1268; GÖZLER, age., C.II, s.978.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.978:

Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır²³¹.

231. Chapus, *Droit administratif général*, op. cit., c.I, s.1294.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, benim cümleden “açıkçası” ve “başka” kelimelerini çıkararak, normalde aynen alıntı formunda verilmesi gereken bir alıntıyı “mealen alıntı” haline dönüştürmüştür. Bir cümleden bir iki kelime çıkarılarak veya yerlerine başka kelimeler konularak bir “aynen alıntı”nın “mealen alıntı” haline dönüştürülmesi dürüstlikle bağdaşmaz ve FSEK, m.35/son'da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şar-

tına aykırılık oluşturur. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bunun gibi daha pek çok usûlsüz alıntı örneği vardır. Bu konuda aşağıdaki Liste 4'e bakılabilir.

LİSTE 4: Alıntının “Belli Olacak Şekilde Yapılması” Şartına Aykırı Olan Alıntılar Listesi.- Aşağıda bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın FSEK, m.35/son'da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 9	Örnek 36	Örnek 112	Örnek 176
Örnek 11	Örnek 48	Örnek 120	Örnek 195
Örnek 12	Örnek 49	Örnek 153	Örnek 201
Örnek 21	Örnek 57	Örnek 167	Örnek 236
Örnek 22	Örnek 75	Örnek 172	Örnek 249
Örnek 26	Örnek 76	Örnek 173	

Bu örneklerin her birinin altında söz konusu alıntının FSEK, m.35/son'da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına nasıl aykırı olduğu ayrıca açıklanmıştır.

IV. ALINTININ KAYNAĞI DOĞRU, YETERLİ VE DÜRÜST BİR ŞEKİLDE GÖSTERİLMELİDİR

Alıntı ister aynen, ister mealen olsun, her alıntının kaynağı gösterilmelidir. Zira Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrasına göre “*ilim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir*”. Yani maddeye göre, kendisinden alıntı yapılan yazarın adı, eserin ismi ve alıntılanan cümlelerin geçtiği sayfa numarası belirtilmelidir. Haliyle yerleşik atıf usûllerinde, bunlardan başka eserin yayınlandığı şehir ve yayınlayan yayınevi, eserin yayın yılı gibi diğer künye bilgileri de belirtilir.

Kaynak gösterme zorunluluğu *her bir alıntı* için geçerli olan bir zorunluluktur. Alıntı içerik olarak bir düşünceden ibarettir. Bu düşünce bir cümle ile veya birkaç cümle ile ifade edilebilir. Alıntılanan düşünce bir cümle ile ifade edilmiş ise, alıntının kaynağı o cümleden hemen sonra verilmelidir.

Bir yazardan art arda pek çok düşünce alınmış ise, bu düşüncelerin sonuncusunda tek bir atıf ile kaynak göstermek yetmez; bu düşünceleri ifade eden her bir cümlede sonunda ayrıca kaynağı gösterilmelidir. Art arda alıntılarda birinci alıntıdan sonraki alıntı için kaynak gösterilirken *Ibid.* kısaltılması (veya onun yerine Türkçe olarak “aynı eser” veya “a.e.” kısaltması) kullanılabilir.

Ardışık alıntılarının olduğu yerde, her bir alıntının kaynağı gösterilmeyip, sadece son alıntıdan sonra kaynak gösterilirse, kaynak gösterilmemiş önceki alıntılar bakımından, FSEK, m.35/son'da öngörülen kaynak gösterme şartına uyulmamış olur.

Burada ayrıca belirtelim ki, bir alıntının kaynağı usûlüne uygun olarak gösterilmiş olsa bile, alıntı FSEK, m.35'te öngörülen ve yukarıda öngördüğümüz şartlara aykırı ise, alıntı usûlsüz alıntı olarak kalmaya devam eder. Örneğin, FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olması şartına, FSEK, m.35/1, b.3'de öngörülen alıntının “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına, FSEK, m.35/son'da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına aykırı olan bir alıntının kaynağı usûlüne uygun olarak gösterilmiş olsa bile, ortada yine bir usûlsüz alıntı vardır.

FSEK, m.35/son'da öngörülen kaynak gösterme şartı iki değişik şekilde ihlâl edilebilir: Bir kere, bir yazar diğer yazardan kaynağını hiç göstermeden alıntı yapmış olabilir. Diğer yandan bir yazar, diğer yazardan yaptığı alıntıda bir kaynak göstermiştir; ama gösterilen kaynak ya yanlışdır, ya yetersizdir, ya da aldatıcı nitelikte olabilir. Nitekim, bu ihtimaller bizzat FSEK, m.71 tarafından açıkça öngörülmüştür. Şöyle ki, FSEK'in 71'nci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendinde “*bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma*” hâlini; aynı maddenin birinci fıkrasının beşinci bendinde ise “*bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme*” hâli hükme bağlanmaktadır. FSEK, m.35/son ve m.71/1 birlikte değerlendirildiğinde kaynak gösterme zorunluluğuna ilişkin kuralların olduğunu söyleyebiliriz:

A. ALINTININ KAYNAĞI GÖSTERİLMELİDİR

Yukarıda açıklandığı gibi 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrası uyarınca yapılan alıntının kaynağı gösterilmesi gerekir. Nitekim, adı geçen Kanununun 71'nci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendi “bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasıyla cezalandırılır” diyerek kaynak göstermeden alıntı yapmayı müeyyideye bağlamıştır.

Bu arada belirtelim ki, kaynağını gösterme zorunluluğu sadece “aynen alıntı”lar için geçerli değildir. Yukarıda açıklandığı gibi, “mealen alıntılar” da birer alıntıdır ve bunların da FSEK, m.35/son uyarınca kaynağının gösterilmesi gerekir. Nihayet, kaynak gösterme zorunluluğu için, alıntılanan cümle ve paragrafların, alıntı yapılan kitaptaki sırayla aynı şekilde geçmesine de gerek yoktur. Zira Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi, “*esas değiştirilmeyen farklılıklarla, sırayı değiştiren oynamalarla yapılan aktarma da bu madde [m.71] anlamında 'iktibas'tır'*”²³.

Yineleyelim ki, ardışık şekilde birden fazla alıntının olduğu yerde, her bir alıntının kaynağı ayrıca gösterilmeyip, sadece son alıntıdan sonra kaynak gösterilirse, kaynak gösterilmemiş önceki alıntılar bakımından yine ortada

23. Tekinalp, *op. cit.*, s.339.

kaynak göstermeden yapılmış bir alıntı çıkar. Profesör Ünal Tekinalp'in belirttiği gibi,

“kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiği uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeterli gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir. Özellikle bir atıfla sayfa numaraları aktarma aşırmasıdır”²⁴.

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan'ın Alıntılarının İncelenmesi.- Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan kaynağı gösterilmeden yapılmış pek çok alıntı vardır. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.137, paragraf 1:*

analizi yapmış ve “...Bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, mali külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun (olduğu)...”

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.846, paragraf 2:*

“bir işlem hakkında ancak özel mülkiyete verdiği zararlar, malî külfeti ve muhtemelen sosyal nitelikteki sakıncaları, sunduğu yararlar karşısında aşırı değilse kamuya yararlılık kararının hukuka uygun olarak verilebileceğine”

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutuda italikle verilen cümlesi, noktası virgülüne benim kitabımdan alınmıştır, ama bana yapılan bir atıf yoktur.

Diğer bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.555:*

“Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)”, belli bir miktardaki bir paranın bir defada zarar görene ödenmesi demektir. “İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)” ise, hükmedilen paranın zarar gören kişiye belli aralıklarla aylık veya yıllık) verilmesi demektir.¹⁰¹⁰

¹⁰¹⁰ İrat şeklinde tazminata ilişkin detaylı bilgi için bkz. İYİMAYA Ahmet, “Tazminatın İrat Şeklinde Belirlenmesi”, TBBD, Y.3, Sy.1, Ankara 1990, s.23-45.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.1284:*

“Sermaye şeklinde tazminat (*indemnisation en capital*)” belli bir paranın bir defada zarar gören kişiye ödenmesi demektir. “İrat şeklinde tazminat (*indemnisation en rente*)” ise zarar gören kişiye belli aralıklarla (aylık veya yıllık) belli miktarda bir paranın verilmesi demektir.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki kutudaki iki cümlesi benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur.

Ramazan Çağlayan kitabında daha pek çok kaynak göstermeden yapılmış alıntı örneği vardır.

LİSTE 5: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Benim Kitabım Kaynak Göstermeden Yaptığı Alıntı Örnekleri Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın benim kitabımdan kaynak göstermeksizin yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 5	Örnek 69	Örnek 153	Örnek 227
Örnek 9	Örnek 70	Örnek 155	Örnek 228
Örnek 10	Örnek 71	Örnek 160	Örnek 229
Örnek 12	Örnek 72	Örnek 164	Örnek 231
Örnek 15	Örnek 74	Örnek 165	Örnek 232
Örnek 16	Örnek 75	Örnek 167	Örnek 235
Örnek 18	Örnek 78	Örnek 168	Örnek 236
Örnek 22	Örnek 80	Örnek 169	Örnek 237
Örnek 23	Örnek 81	Örnek 171	Örnek 238
Örnek 26	Örnek 86	Örnek 177	Örnek 239
Örnek 27	Örnek 87	Örnek 179	Örnek 241
Örnek 28	Örnek 88	Örnek 180	Örnek 243
Örnek 29	Örnek 94	Örnek 182	Örnek 244
Örnek 31	Örnek 93	Örnek 184	Örnek 247
Örnek 32	Örnek 102	Örnek 185	Örnek 248
Örnek 33	Örnek 104	Örnek 186	Örnek 249
Örnek 37	Örnek 195	Örnek 187	Örnek 251
Örnek 38	Örnek 114	Örnek 188	Örnek 252
Örnek 40	Örnek 116	Örnek 189	Örnek 254
Örnek 44	Örnek 120	Örnek 190	Örnek 255
Örnek 45	Örnek 127	Örnek 200	Örnek 257
Örnek 49	Örnek 129	Örnek 204	Örnek 260
Örnek 50	Örnek 130	Örnek 210	Örnek 264
Örnek 56	Örnek 133	Örnek 204	Örnek 266
Örnek 57	Örnek 134	Örnek 210	Örnek 268
Örnek 59	Örnek 135	Örnek 212	Örnek 269
Örnek 60	Örnek 137	Örnek 213	Örnek 271
Örnek 61	Örnek 138	Örnek 214	Örnek 272
Örnek 63	Örnek 139	Örnek 216	Örnek 273
Örnek 64	Örnek 142	Örnek 217	Örnek 274
Örnek 65	Örnek 144	Örnek 218	Örnek 276

Bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının kaynak gösterme şartını yerine getirip getirmediği tartışılmıştır.

B. KAYNAK, YETERLİ, DOĞRU VE DÜRÜST BİR ŞEKİLDE GÖSTERİLMELİDİR (FSEK, m.71/1, b.5)

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71’nci maddesinin ilk fıkrasının 5’inci bendi “*bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme*” hâlini hükme bağlamıştır. Bu hükümde geçen kavramların muhalifinden alıntının yeterli, doğru ve dürüst bir şekilde yapılması şartı ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda açıklandığı gibi, kaynağın gösteriliş usûlü, FSEK, m.35/sonda hükme bağlanmıştır. Bu fıkraya göre “*ilim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir*”. Dolayısıyla kaynakta en az yazarın adı, eserin adı ve alıntının yapıldığı sayfa numarası belirtilmelidir. Bunlardaki eksiklik, “*yetersiz kaynak göstererek alıntı yapma*” hâlini oluşturur. Ünal Tekinalp’e göre, FSEK, m.35/son hükmüne aykırı olarak iktibasın “belli olacak şekilde” yapılmaması, iktibasın “maksadın haklı göstereceği nispet dâhilinde olmaması durumlarında da yetersiz kaynak göstererek iktibas bulunma durumu oluşur²⁵.”

Ünal Tekinalp, *yanlış kaynak göstermeyi* şu şekilde tanımlamaktadır:

“*‘Yanlış’ kaynak gösterme, gösterilen kaynağın doğru olmaması, özellikle bilimsel eserlerde kaynağı, yani kitabı, tezi, makaleyi görmeden, gösterilen kaynakta bulunmayan görüşe... yollama yapılması demektir. Yanlış kaynak göstermek bilim etiğine aykırılık unsurlarını taşır. Türkiye’de çok rastlanan incelenmeyen hatta fiziken görülmeyen kaynağın başkasından aktarılması şeklindeki kötü alışkanlık ‘yanlış kaynak gösterme’ içine girer*”²⁶.

Aldatıcı kaynak göstermek ise, alıntıyı gerçekte belli bir yazardan yapmakla birlikte, alıntının bu yazardan yapıldığını gizlemek için, bir başka yazara atıf yapılması durumunda ortaya çıkar. Böyle bir durumda, iyi niyetli bir okuyucu, yazarın dürüst davrandığını, yaptığı alıntının kaynağını gösterdiğini sanır; oysa yazar, alıntının kaynağı olarak bir başka yazarı göstererek gerçekte alıntı yaptığı yazarın adını gizlemiş olur.

Her üç durumda da FSEK, m.71/1-5’te düzenlenen yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak göstererek alıntı durumu ortaya çıkar.

Bu Şart Bakımından Ramazan Çağlayan’ın Alıntılarının İncelenmesi.- Kanımızca, Ramazan Çağlayan’ın kitabında benim kitabımdan yetersiz, yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak göstererek yaptığı pek çok alıntı vardır. Önce birkaç örnek verelim:

25. Tekinalp, *op. cit.*, s.340.

26. *Ibid.*

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, op. cit., 2011, s.308:

Tanım: Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir¹⁸³. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir¹⁸⁴.

¹⁸³ RICCI Jean-Claude, *Droit Administratif*, Paris 1996, s.63.

¹⁸⁴ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, *İdare Hukuku*, op. cit., 2003, c.I, s.635:

Tanım.- “Yetki (*compétence*)”, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir¹. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir².

1. Ricci, *op. cit.*, s.63; Bénéoit, *op. cit.*, s.470.

2. Auby ve Drago, *op. cit.*, c.II, s.244.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan Çağlayan'ın cümlelerin benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atfı yaptığım Fransız yazarlara atfı yapmaktadır. Alıntıyı bir yazardan yapıp, atfı o yazarın atfı yaptığı yazarlara yapmak, FSEK, m.71/1, b.5'te hükme bağlanan “aldatıcı mahiyette kaynak gösterme” hâline girer.

Diğer bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, op. cit., 2011, s. 342:

İşlemin sebep unsurunun soyut kavramlarla belirlendiği durumlarda, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, yargı yerleri de idarenin bu dolduruşunu denetler³⁶⁶.

³⁶⁶ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.398-399.

Gözler, *İdare Hukuku*, op. cit., 2003, c.I, s.772:

...İşlemin sebep unsuru soyut bir şekilde kavramlarla belirlenmiş ise, idare bu kavramların kapsamını somut olaylarla doldurur, mahkemeler de idarenin bu dolduruşunu denetler⁶²⁵.

625. Auby ve Drago, *op. cit.*, c.II, s.398-399.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bu cümlelerin kaynağı olarak beni değil, benim atfı yaptığım bir Fransız yazarı göstermektedir. Alıntıyı bir yazardan yapıp, alıntının kaynağı olarak bir başka yazarı gösterme, FSEK, m.71/1, b.5'te hükme bağlanan “yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gös-

terme” hâline girer. Ramazan Çağlayan’ın kitabında bu ve bunun gibi daha pek çok örnek vardır.

LİSTE 6: Ramazan Çağlayan’ın Kitabında Yetersiz, Yanlış veya Aldatıcı Mahiyette Kaynak Göstererek Yaptığı Alıntılara Örnekler Listesi.- Kanımızca bu kitabın ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerde Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan yetersiz, yanlış veya aldatıcı nitelikte kaynak göstererek alıntılar yapmıştır:

Örnek 1	Örnek 77	Örnek 142	Örnek 214
Örnek 2	Örnek 82	Örnek 150	Örnek 216
Örnek 3	Örnek 83	Örnek 151	Örnek 218
Örnek 4	Örnek 85	Örnek 152	Örnek 219
Örnek 5	Örnek 87	Örnek 153	Örnek 220
Örnek 6	Örnek 88	Örnek 157	Örnek 226
Örnek 7	Örnek 89	Örnek 158	Örnek 227
Örnek 8	Örnek 90	Örnek 160	Örnek 228
Örnek 9	Örnek 92	Örnek 161	Örnek 229
Örnek 10	Örnek 93	Örnek 164	Örnek 231
Örnek 15	Örnek 94	Örnek 166	Örnek 232
Örnek 18	Örnek 96	Örnek 168	Örnek 233
Örnek 23	Örnek 98	Örnek 172	Örnek 235
Örnek 24	Örnek 103	Örnek 177	Örnek 236
Örnek 26	Örnek 104	Örnek 179	Örnek 238
Örnek 27	Örnek 105	Örnek 180	Örnek 239
Örnek 28	Örnek 106	Örnek 182	Örnek 240
Örnek 35	Örnek 109	Örnek 183	Örnek 244
Örnek 36	Örnek 110	Örnek 184	Örnek 247
Örnek 39	Örnek 112	Örnek 185	Örnek 248
Örnek 42	Örnek 114	Örnek 186	Örnek 249
Örnek 43	Örnek 115	Örnek 187	Örnek 251
Örnek 48	Örnek 116	Örnek 190	Örnek 252
Örnek 51	Örnek 117	Örnek 197	Örnek 254
Örnek 52	Örnek 120	Örnek 200	Örnek 257
Örnek 53	Örnek 126	Örnek 201	Örnek 259
Örnek 54	Örnek 129	Örnek 202	Örnek 260
Örnek 57	Örnek 130	Örnek 206	Örnek 264
Örnek 58	Örnek 131	Örnek 207	Örnek 268
Örnek 59	Örnek 132	Örnek 208	Örnek 271
Örnek 66	Örnek 134	Örnek 210	Örnek 272
Örnek 67	Örnek 136	Örnek 211	Örnek 273
Örnek 68	Örnek 137	Örnek 212	Örnek 274
Örnek 73	Örnek 138	Örnek 213	

Bu örneklerin her birinin altında, örnekte gösterilen kaynağın nasıl “yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette” olduğu tartışılmıştır. Bu konuda ikinci bölümden ilgili örnek bulunup okunmalıdır.

III. ALINTI ŞARTLARINA UYULMAMASININ SONUÇLARI

Özetle Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesine göre hukuka uygun bir şekilde alıntı yapılabilmesinin şartları şunlardır:

1. Alıntı, bir eserin “bazı cümle ve fıkralarının” bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (FSEK, m.35/1-b.1).
2. Alıntı “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılmalıdır (FSEK, m.35/1, b.3).
3. Alıntının “belli olacak şekilde yapılması lazımdır” (FSEK, m.35/son)
4. Alıntının kaynağı gösterilmelidir (FSEK, m.35/son).

Bu şartlara uyulmadan yapılan alıntının hüküm ve sonuçları nelerdir?

Bu şartlara uyulmadan yapılan alıntı, genel olarak, “*hukuka aykırı bir alıntı*” teşkil eder. Hukuka aykırı alıntının müeyyideleri, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 66 ilâ 70'nci maddelerinde düzenlenmiştir. Bunlar, tecavüzün ref'i ve tazminat davası gibi hukuk davalarıdır.

Bu şartlardan dördüncüsüne uyulmadan yapılmış alıntıya ise “*intihal*” denir. Gerçekten de fikir ve sanat eserleri hukukunda kaynağı gösterilmemiş alıntıya “*intihal (plagiarism)*” denir. TDK Türkçe Sözlük, “*intihal*” karşılığında “*aşırma*” kelimesini vermektedir²⁷.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda da “*intihal*” kavramının bir tanımı yoktur. Dolayısıyla “*intihal*” kavramını tanımlamak görevi doktrinin üzerine düşmektedir. Profesör Ünal Tekinalp, intihali şu şekilde tanımlamaktadır:

“Sahibinin adına atıfta bulunmadan, bir eseri kısmen veya tamamen, doğrudan veya dolaylı olarak ve bilinçli bir tarzda kendi ürününe yansıtan her alıntı intihaldir”²⁸.

Yine Profesör Tekinalp,

“kaynak göstermeme veya kaynağı gereği gibi (yani bilimsel etiğe uyacak şekilde) belirtmeme ya da yeteri kadar gönderme yapmama intihal olarak nitelendirilebilir”²⁹.

diye yazmaktadır.

Diğer yandan Ünal Tekinalp, “*eserin tümünün değil de bazı bölümlerin, pasajların, ezgilerin veya anlatımın, eser sahibinin adı zikredilmeksizin alınması da aşırmadır*” diye yazmaktadır³⁰.

27. <http://tdkterim.gov.tr/bts/>.

28. Tekinalp, *op. cit.*, s.156.

29. *Ibid.*, s.157.

30. *Ibid.*

Burada belirtmek isterim ki, kitabını eleştirdiğim ve kitabında hukuka aykırı alıntılar bulunduğunu iddia ettiğim Ramazan Çağlayan da “*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*” başlıklı makalesinde intihali şu şekilde tanımlamıştır:

“(B)ir kişinin eserinde başka kişilerin ifade, buluş veya düşüncelerini kaynak göstermeksizin kendisine aitmiş gibi kullanması intihal demektir”³¹.

Bu tanımlara göre, intihalin oluşabilmesi için, bir eserin tamamının değil, sadece bazı bölümlerinin ve hatta sadece bazı pasajlarının alınması da yeterlidir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 29.1.2003 tarih ve K.2003/37 sayılı kararı ile intihalin “*tam veya kısmî nitelikte*” olabileceğine karar vermiştir³².

Nitekim burada kitabını eleştirdiğim Ramazan Çağlayan da 2008 yılında yayınladığı “*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*” başlıklı makalesinde,

“FSEK’nun öngördüğü koruma eserin tamamı kadar, eserin parçalarına da şamildir (m.13/II). Bu sebeple, eserin belli bir parçasından yararlanırken de kaynak gösterilmesi zorunludur. Aksi halde intihal oluşur”³³

diyerek intihal için bir eserin tamamının alınmasının şart olmadığını, kaynak göstermeksizin bir “eserin belli bir parçasından” yararlanılmasının da intihale yol açabileceğini kabul etmektedir.

Hatta daha ileri giderek Ramazan Çağlayan, aynı makalesinde, “*yine bir eserden üslûbun, açıklama tarzı ve yöntemin, örneklerin aynen atıfsız aktarılması da intihal oluşturur*” diye yazmaktadır³⁴.

İntihalin Müeyyidesi.- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, “intihal”, yani “kaynağı gösterilmeden yapılan alıntı” için tecavüzün ref’i ve tazminat davası gibi hukukî yaptırımlar ile yetinmemiş, bu tür alıntılar için, 71’nci maddesinde ayrıca cezai müeyyideler de öngörmüştür. Adı geçen maddenin birinci fıkrasının üçüncü bendinde şöyle denmektedir:

“Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezasıyla cezalandırılır”.

Aynı maddenin birinci fıkrasının beşinci bendinde ise

31. Ramazan Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, paragraf 97.

32. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 29 Ocak 2003 Tarih ve E.2003/4-47, K.2003/37 Sayılı Kararı (Nakleden: Filiz Ceritoğlu Sengel, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, Ankara, Seçkin, 2009, s.79).

33. Çağlayan, “İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine”, *op. cit.*, paragraf 99.

34. *Ibid.*, paragraf 101.

“(b)ir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır”

denmektedir.

İntihal Durumunda Disiplin Müeyyideleri.- Bir öğretim üyesinin intihal yapması durumunda hukukî ve cezaî müeyyidelerden başka disiplin müeyyideleri de söz konusu olabilir. Zira Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliğinin 11’nci maddesinin birinci fıkrasının a-3 nolu bendi, “*bir başkasının bilimsel eserinin veya çalışmasının tümünü veya bir kısmını kaynak belirtmeden kendi eseri gibi göstermek*” fiilini işleyenlere “üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezası” verilmesini öngörmektedir.

Ramazan Çağlayan, 2008 yılında yayınladığı “*İlim ve Edebiyat Eserlerinde İktibas ve İntihâl Üzerine*” başlıklı makalesinde, “intihal” yapan bir öğretim elemanının karşılaşacağı disiplin müeyyidelerini de incelemiştir³⁵. Ramazan Çağlayan, bu makalesinde “disiplin yaptırımını gerektirebilecek intihal fiiline” şu örnekleri veriyor:

“- Bir öğretim elemanı kaleme aldığı bir eserde, başkasına ait bir eseri (kitap ya da bilimsel makale) tamamen ya da kısmen kullanmış fakat usulüne uygun kaynak göstermemiş ise, başkasının eserini kendi eseri gibi göstermiş olduğundan intihal suçunu işlemiştir”³⁶.

“- Bir öğretim elemanı, kaleme aldığı bir kitapta, başkasına ait bir makaleyi cümleleri değiştirerek kullanmış yani mealen aktarmış fakat usulüne uygun kaynak göstermemiş ise, başkasının eserini kendi eserinin bir parçası gibi göstermiş olduğundan, intihal fiili gerçekleşmiştir”³⁷.

“- Bir öğretim elemanı, yazdığı bir eserde, başkasının eserinden, usulüne uygun kaynak göstermeden, mealen yani kendi cümleleri ile kısmen alıntı yapmış ise intihal gerçekleşmiştir”³⁸.

“- Bir öğretim elemanı yazdığı eserde, başkasına ait eserden kısım kısım yararlanmış, fakat bazı yerlerde usulüne uygun kaynak göstermiş, bazı yerlerde ise göstermemiştir. Yine de intihal suçu oluşur”³⁹.

* * *

Bu şekilde alıntı ve iktibas konusunu genel ve teorik olarak gördükten sonra, şimdi de izleyen bölümde, Ramazan Çağlayan’ın *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında benim *İdare Hukuku* isimli kitabımdan yaptığı ve kanımızca usûlsüz olan alıntılarını örnekleriyle görelim. ■

35. *Ibid.*, paragraf 137-146.

36. *Ibid.* paragraf 139.

38. *Ibid.* paragraf 142.

37. *Ibid.* paragraf 141.

39. *Ibid.* paragraf 143.

Bölüm 3

USÛLSÜZ ALINTI TIPLERİ VE TEKNİKLERİ

Yukarıda Bölüm 2’de Ramazan Çağlayan’ın kitabında bulunan usûlsüz alıntılara 276 adet örnek verildi. Bu örneklerin her birinde yapılan usûlsüzlüğün ne olduğu tek tek ayrıntılarıyla gösterilmeye çalışıldı. Bu örneklerin içinde kaybolmamak, ayrıntılarda takılı kalmamak için, bu örneklerde görülen usûlsüzlük tiplerini ve keza Ramazan Çağlayan’ın yaygın olarak kullandığı usûlsüz alıntı tekniklerini gruplandırmakta yarar vardır.

Ramazan Çağlayan’ın alıntılarında görülen başlıca usûlsüzlük tipleri ve Ramazan Çağlayan’ın yaygın olarak kullandığı usûlsüz alıntı teknikleri şunlardır:

I. HİÇ KAYNAK GÖSTERMEMEK

Bazı örneklerde Ramazan Çağlayan’ın yaptığı usûlsüzlük, alıntının kaynağını hiçbir şekilde göstermemekten ibarettir. Kaynak göstermeden alıntı yapmak, usûlsüz alıntının en iptidaî, en apaçık şeklidir¹. Önce bir örnek verelim (Bölüm 2, Örnek 22’den alınmıştır):

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, op. cit., 2011, s.134:

Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini “açık takdir hatası” ya da “açık değerlendirme hatası” denilen istisnai durumlarda denetlemektedir.

Gözler, *İdare Hukuku*, op. cit., 2003, c.I, s.841:

Fransız Danıştayı, idarenin takdir yetkisini, “açık takdir hatası” veya “açık değerlendirme hatası (*erreur manifeste de l’appréciation*)” denilen istisnai durumlarda denetlemeyi kabul etmektedir⁸⁸¹.

1. Not edelim ki, Ramazan Çağlayan’ın *İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Dinamik Akademi, 2011) isimli diğer bir kitabı, baştan sona kaynak gösterilmeden yapılmış alıntılarla yazılmıştır. Ramazan Çağlayan’ın bu kitabında, tek dipnot, tek atıf yoktur. Keza bu kitabın bir bibliyografyası da yoktur. Bu kitap hakkında yayınladığımız eleştiri kitabı için bkz.: Gözler, *Ramazan Çağlayan’ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler*, op. cit., passim (www.idare.gen.tr/caglayan.htm).

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bu cümlenin kaynağını göstermemektedir. Haliyle kaynak göstermeden yapılan alıntı, FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" durumuna vücut verir.

LİSTE 1: Ramazan Çağlayan'ın Kitabında Kaynak Göstermeden Yapılan Alıntı Örnekleri Listesi.- Bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde verilen alıntular, benim kitabımdan yapılmış olmasına rağmen, kaynakları gösterilmemiştir:

Örnek 14	Örnek 38	Örnek 72	Örnek 169
Örnek 16	Örnek 40	Örnek 78	Örnek 184
Örnek 22	Örnek 41	Örnek 80	Örnek 185
Örnek 29	Örnek 55	Örnek 86	Örnek 186
Örnek 31	Örnek 61	Örnek 127	Örnek 737
Örnek 32	Örnek 63	Örnek 139	Örnek 266
Örnek 33	Örnek 65	Örnek 144	Örnek 269
Örnek 34	Örnek 69	Örnek 145	Örnek 273
Örnek 37	Örnek 71	Örnek 155	

Bu örneklerin her birinin altında, örnekte verilen alıntının kaynağının gösterilmemiş olduğu açıklanmıştır.

Burada şunu da not edeyim ki, yukarıdaki örnekler, Ramazan Çağlayan'ın kitabında bulunan kaynaksız alıntı örneklerinin hepsi değildir. Biz sadece Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan alınmış olduğu açık bir şekilde anlaşılan örnekleri aldık. Bu örneklerde Ramazan Çağlayan'ın kullandığı kelimeler ile benim kullandığım kelimeler arasında çok büyük oranda benzerlik vardır. Oysa yukarıda pek çok defa açıklandığı gibi, bir fikir, hangi kelimelerle ifade edilirse edilsin, bir başka yazardan alınıyorsa, ortada alıntı vardır ve bunun da kaynağını göstermek gerekir. Ramazan Çağlayan'ın kitabında bu tarz olup da kaynağı gösterilmemiş ve benim yukarıdaki listede yer almayan yüzlerce alıntı vardır.

II. YANLIŞ KAYNAK GÖSTERMEK ("Alıntı Gözler'den, Atıf Başka Yazara")

Ramazan Çağlayan'ın en sık yaptığı usûlsüzlük, alıntıyı benden yapıp, bana değil, benim atıf yaptığım yazar veya yazarlara atıf yapmasıdır. Bu tür atıflarda, Ramazan Çağlayan, benim dipnotlarım üzerinden gerçekte fiziken görmediği kaynaklara atıf yapmaktadır. Haliyle bu tür atıflarla yapılan alıntı, gerçekte atıf yapılan kaynaktan değil, benim kitabımdan alınmıştır. Dolayısıyla atıf yapılan yazar bakımından bu atıf bir "yanlış atıf"tır. Benim açımdan ise bunlar, benden alınmış oldukları halde bana atıf yapılmadığı için "kaynaksız alıntı" oluştururlar. Ne demek istediğimi önce somut bir örnekle göstereyim (Örnek Bölüm 2, Örnek 48'den alınmıştır):

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.308:

Tanım: Yetki, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyetidir¹⁸³. Başka bir ifadeyle yetki, bir idarî makamda bulunan kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir¹⁸⁴.

¹⁸³ RICCI Jean-Claude, Droit Administratif, Paris 1996, s.63.

¹⁸⁴ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.244.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.635:

Tanım.- “Yetki (*compétence*)”, bir idarî makamın belirli bir işlemi yapabilme ehliyeti olarak tanımlanabilir¹. Diğer bir ifadeyle, yetki, idarî makamı işgal eden kişi veya kişilerin kamu tüzel kişisi adına hukukî işlemler yapabilme ehliyetidir².

1. Ricci, *op. cit.*, s.63; Bénéoit, *op. cit.*, s.470.

2. Auby ve Drago, *op. cit.*, c.II, s.244.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan’ın yukarıdaki cümleleri benim kitabımdan alınmıştır. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, benim atıf yaptığım Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Alıntıyı bir yazardan yapıp, atıf o yazarın atıf yaptığı yazarlara yapmak, FSEK, m.71/1, b.5’te hükme bağlanan “aldatıcı mahiyette kaynak gösterme” hâline girer.

LİSTE 2: Ramazan Çağlayan’ın Yanlış Kaynak Göstererek Yaptığı Alıntılar Listesi (“Alıntı Gözler’den, Atıf Başka Yazara”)- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerdeki alıntılar yanlış kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır. Bu alıntılarda alıntı benden yapılmış olmasına rağmen Ramazan Çağlayan bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır.

Örnek 1	Örnek 59	Örnek 101	Örnek 133
Örnek 2	Örnek 60	Örnek 102	Örnek 134
Örnek 8	Örnek 64	Örnek 107	Örnek 135
Örnek 9	Örnek 66	Örnek 108	Örnek 138
Örnek 15	Örnek 67	Örnek 109	Örnek 142
Örnek 17	Örnek 73	Örnek 110	Örnek 147
Örnek 23	Örnek 74	Örnek 112	Örnek 103
Örnek 24	Örnek 77	Örnek 114	Örnek 104
Örnek 26	Örnek 82	Örnek 117	Örnek 105
Örnek 27	Örnek 87	Örnek 118	Örnek 106
Örnek 28	Örnek 90	Örnek 120	Örnek 148
Örnek 39	Örnek 93	Örnek 121	Örnek 152
Örnek 45	Örnek 94	Örnek 123	Örnek 160
Örnek 48	Örnek 95	Örnek 126	Örnek 161
Örnek 53	Örnek 96	Örnek 129	Örnek 165
Örnek 57	Örnek 98	Örnek 130	Örnek 167
Örnek 58	Örnek 99	Örnek 132	Örnek 168 →

LİSTE 2'nin devamı

Örnek 170	Örnek 200	Örnek 228	Örnek 253
Örnek 171	Örnek 201	Örnek 229	Örnek 254
Örnek 172	Örnek 204	Örnek 231	Örnek 255
Örnek 177	Örnek 205	Örnek 232	Örnek 256
Örnek 178	Örnek 206	Örnek 233	Örnek 257
Örnek 179	Örnek 207	Örnek 235	Örnek 258
Örnek 180	Örnek 208	Örnek 236	Örnek 259
Örnek 182	Örnek 210	Örnek 238	Örnek 260
Örnek 183	Örnek 211	Örnek 239	Örnek 263
Örnek 187	Örnek 213	Örnek 242	Örnek 264
Örnek 188	Örnek 219	Örnek 243	Örnek 265
Örnek 189	Örnek 220	Örnek 244	Örnek 268
Örnek 190	Örnek 221	Örnek 245	Örnek 271
Örnek 196	Örnek 222	Örnek 246	Örnek 272
Örnek 197	Örnek 223	Örnek 247	Örnek 273
Örnek 198	Örnek 224	Örnek 248	Örnek 274
Örnek 199	Örnek 226	Örnek 252	Örnek 276

Yukarıda Bölüm 2’de bu örneklerin her birinin altında, örnekte gösterilen kaynağın nasıl yanlış bir kaynak olduğu açıklanmıştır. Bu konuda ikinci bölümden ilgili örnek bulunup okunabilir.

III. ALDATICI KAYNAK GÖSTERMEK (“Alıntı Sadece Gözler’den, Ama Atıf Hem Gözler’e, Hem de Başkalarına”)

Ramazan Çağlayan’ın sıkça yaptığı bir usûlsüzlük de alıntıyı gerçekte sadece benden yapıp, dipnotta benim adımın yanında ve çoğunlukla benim adımdan önce başka bir yazar veya yazarlara atıf yapmaktır. Ramazan Çağlayan’ın diğer yazarlara yaptığı bu atıflar, benim dipnotlarımda atıf yaptığım yazarlardır. Yani bunlara yapılan atıflar da birer transit atıftır. Bu şekilde bana yapılmış atıflar, alıntının benden yapıldığını gizlemeye yönelik olan “aldatıcı nitelikte atıflar”dır. Bir örnek vererek ne demek istediğimi somutlaştırayım (Örnek Bölüm 2, Örnek 137’den alınmıştır):

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.420:

İdarî sözleşmeden doğan uyuşmazlıklardan dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilir³³.
³³ VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.233; GÖZLER, age., C.II, s.181.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.181:

İdarî sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklardan dolayı açılan dava, bir tam yargı davası olduğuna göre, bu davayı ancak sözleşmenin tarafları açabilirler⁷³⁷.
 737. *Ibid.*, c.I, s.233. (=Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.I, s.233)².

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın cümlesi noktası virgülüne benden alınmadır. Ramazan Çağlayan, aynen benden yaptığı bu alıntının kaynağı olarak sadece bana atıf yapacağı yerde, 33 nolu dipnotta bu alıntının kaynağı olarak benim ismimden önce Vedel ve Delvolvé'ye de atıf yapmaktadır. Vedel ve Delvolvé'ye yapılan bu atıf bir "aldatıcı atıf"tır. Ortada noktası virgülüne benden yapılmış bir alıntı vardır. Bir "aynen alıntı" mantık gereği aynı anda iki ayrı yazardan yapılmış olamaz. Aynen alıntının olduğu yerde, kaçınılmaz olarak tek yazara atıf yapılabilir. Dahası Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'ye yaptığı bu atıf, onun gerçekte Vedel ve Delvolvé'nin kitabını görmeden, benim 737 nolu dipnotum üzerinden "transit atıf" usûlüyle yaptığı bir atıftır. Bu örnekte transit atıfı tekniğinin kullanıldığını kanıtlayan ilginç bir delilim de vardır: Benim 737 nolu dipnotumda bir maddî hatayı, Ramazan Çağlayan da yapmaktadır. Ben Vedel ve Delvolvé'nin kitabının gerçekte 433'üncü sayfasına atıf yapacak iken yanlışlıkla, 737 nolu dipnotta sayfa numarası olarak 433 yerine 233 yazmışım. Ramazan Çağlayan da aynısını yapıyor! Gerçekte benim dipnotumu aktarmayıp, Vedel ve Delvolvé'nin kitabına kendisi baksaydı, 233'üncü sayfada böyle bir bilginin bulunmadığını görürdü. Aynı maddî hatanın iki yazarda da bulunması "transit atıf" tekniğinin kullanıldığını kanıtlayan tartışmasız bir delildir.

2. Benim 737 nolu dipnotum "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.I, s.233" şeklinde değil, "*Ibid.*, c.I, s.233" şeklindedir. "*Ibid*" kısaltması üst dipnottaki kaynak ile aynı kaynak demektir. Üst dipnotta atıf yapılan kaynak ise "Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.I, s." şeklindedir.

LİSTE 3: Ramazan Çağlayan'ın “Aldatıcı Kaynak” Göstererek Yaptığı Alıntılar Listesi (“Alıntı Sadece Gözler'den, Atıf Hem Gözler'e, Hem de Başkalarına”).- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerdeki alıntılar aldatıcı kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır.

Örnek 3	Örnek 79	Örnek 137	Örnek 212
Örnek 4	Örnek 87	Örnek 149	Örnek 220
Örnek 5	Örnek 92	Örnek 150	Örnek 238
Örnek 6	Örnek 100	Örnek 151	Örnek 240
Örnek 7	Örnek 115	Örnek 153	Örnek 241
Örnek 42	Örnek 116	Örnek 156	Örnek 242
Örnek 43	Örnek 122	Örnek 157	Örnek 247
Örnek 51	Örnek 124	Örnek 158	Örnek 249
Örnek 52	Örnek 128	Örnek 159	Örnek 251
Örnek 54	Örnek 131	Örnek 166	Örnek 252
Örnek 68	Örnek 136	Örnek 201	Örnek 263

Bu alıntılarda alıntı sadece benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan dipnotta sadece bana değil, benim adımın yanında ve çoğunlukla benim adımdan önce başka bir, iki, üç, dört ve bazen sekiz yazara daha atıf yapmaktadır. Böylece söz konusu alıntıdaki cümlelerin gerçek sahibi ben olmama rağmen, benim adım dipnotta bir veya birkaç yazarın (bazen sekiz yazarın) isminin arasında gizlenmekte, benim adım gölgede kalmaktadır. Böylece eser sahipliği konusundaki manevî haklarım ihlâl edilmiş olmaktadır. İki örnek vereyim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.435, dipnot 127:*

¹²⁷ PEISER Gustave, Droit Administratif Général, 21.Baskı, Paris 2002, s.192; DUPUIS Georges/GUEDON Marie-José/ CHRETIEN Partice, Droit Administratif, 8. Baskı, Dalloz-Paris 2002, s.536; AKYILMAZ Bahtiyar, Kamu Görevlilerinin Kusurlarıyla Üçüncü Şahıslara Vermiş Oldukları Zararlardan Doğan Mali Sorumluluk, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya 1991, s.6; DARCÝ Gilles, La Responsabilité l'Administrartion, Dalloz- Paris 1996. s.16; DE FORGES Jean-Michel, Droit Administratif, Paris 1991, s.284; GÖZLER, ege. C.II, s.938; DE LEMOTHE A. L. Dutheillet /Çev.S. Derbil, “İdarenin Haksız Fiil Dolayısıyla Mesuliyeti Konusunda Fransız Kamu Hukukundaki Gelişmeler”, AUHFD, C.XVII, 1960, S.1-4, s.113.

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.436, dipnot 128:*

¹²⁸ CHAPUS René, Droit Administratif Général,14. Baskı, Montchrestien-Paris 2000, C.I, s.731-732; PAİLLET Michel, La Responsabilité Administrative, Dalloz-Paris 1996, s.3;VEDEL Georges/DELVOLVÉ Pierre, Droit Administratif, Paris 1992, C.1, s.101; BONNARD, age., s.178; GÖZLER, age., C.I, s.45.

Yukarıdaki dipnotların bağlı olduğu cümleler gerçekte benim kitabımdan alınmıştır (Bkz. Bölüm 2, Örnek 150 ve 151). Ama maalesef dipnotta sadece bana değil, birincide benden başka yedi yazara, ikincisinde benden başka dört yazara daha atıf yapılmıştır. Üstelik birincisinde benim adım yedinci sırada, ikincisinde ise sonuncu sıradadır. Okuyucuya sormak isterim: Yukarıdaki dipnotlara baktığınızda benim adımla görebiliyor musunuz?

IV. YETERSİZ KAYNAK GÖSTERMEK (“Bir Atıfla, Paragraflar, Sayfalar Süren Alıntı Yapmak”)

Yukarıda “Alıntı ve Alıntı Şartları” başlıklı birinci bölümde açıkladığımız gibi, alıntı, bir düşüncenin aktarılmasıdır. Kaç düşünce var ise o kadar alıntı vardır. Ve her alıntının ayrıca ve açıkça kaynağının gösterilmesi gerekir. Bir atıf ile, iki düşünce alınmaz. Aynı yazardan alıntılar birbirini izlese bile her alıntının kaynağının gösterilmesi gerekir. Böyle bir durumda ardışık dipnotlarında “aynı eser” veya “aynı yer” anlamına gelen “*Ibid.*”, “*a.e.*”, “*a.y.*” Gibi kısaltmalar kullanılır. Ama yine de kaynak gösterilir. Bir yazardan alınan ilk paragraftan sonra o yazara atıf yapıp, daha sonra atıf yapmadan aynı yazardan beş paragraf daha alınırsa ortada yetersiz atıf durumu vardır. Veya bir yazardan beş paragraf alıp sonuncu paragrafta atıf yapılırsa, orta da yine “yetersiz kaynak” gösterilerek yapılmış bir alıntı vardır. Keza bir atıf yapıp, o yazardan birkaç sayfa alma durumunda da evleviyetle yetersiz kaynak gösterme durumu vardır.

LİSTE 4: Ramazan Çağlayan’ın “Yetersiz Kaynak” Göstererek Yaptığı Alıntılar Listesi (“Bir Atıfla Paragraflar, Sayfalar Süren Alıntı Yapmak”).- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan aşağıda numarası verilen örneklerdeki alıntılar yetersiz kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır.

Örnek 10	Örnek 82	Örnek 148	Örnek 216
Örnek 12	Örnek 83	Örnek 154	Örnek 217
Örnek 19	Örnek 84	Örnek 163	Örnek 218
Örnek 20	Örnek 85	Örnek 164	Örnek 225
Örnek 25	Örnek 88	Örnek 173	Örnek 227
Örnek 36	Örnek 89	Örnek 175	Örnek 230
Örnek 41	Örnek 91	Örnek 176	Örnek 234
Örnek 46	Örnek 97	Örnek 181	Örnek 250
Örnek 49	Örnek 111	Örnek 191	Örnek 261
Örnek 55	Örnek 113	Örnek 192	Örnek 266
Örnek 67	Örnek 118	Örnek 193	Örnek 270
Örnek 75	Örnek 125	Örnek 194	Örnek 275
Örnek 76	Örnek 139	Örnek 202	Örnek 245
Örnek 81	Örnek 141	Örnek 214	

Yukarıdaki örneklerde Ramazan Çağlayan, bana bir atıf yaparak benden paragraflar ve hatta sayfalar süren alıntılar yapmaktadır. Mesela Örnek 36’da açıklandığı gibi tek atıfla 10 paragraf, Örnek 70’te açıklandığı gibi 4 sayfa uzunluğunda bir alıntı yapmaktadır. Yukarıda listede verilen bütün örneklerle tek tek bakılabilir.

Burada şunu da söyleyelim ki, bu örneklerde Ramazan Çağlayan benden aldığı bütün paragrafların sonunda bana atıf yapmış olsaydı sadece bu durum FSEK, m.71/1, b.5’te hükme bağlanan “yetersiz mahiyette kaynak gösterme” suçunun ortaya çıkmasına engel olurdu; ama bu durumda dahi yapılan alıntı

hukuka aykırı bir alıntı olmaya devam ederdi. Çünkü yukarıda “Alıntı ve Alıntı Şartları” başlıklı Birinci Bölümde görüldüğü gibi, FSEK, m.35/1, b.1’de öngörülen iktibasın “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olması şartına ve FSEK, m.35/1, b.3’te öngörülmüş olan “iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına aykırı olurdu. Her biri paragraf kaynağı gösterilmiş olsa bile bir yazardan sayfalar süren alıntılar yaparak kitap yazılamaz.

V. PLÂN ALINTISI YAPMAK

Yukarıda “Alıntı ve Alıntı Şartları” başlıklı Birinci Bölümde açıklandığı gibi FSEK, m.35/1, b.1’de öngörülen iktibasın “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olması ve FSEK, m.35/1, b.3’te öngörülmüş olan “iktibasın maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartları nedeniyle, bir yazarın oluşturduğu plân, kaynağı gösterilerek dahi bir başka yazar tarafından alınamaz. Ramazan Çağlayan’ın ise pek çok başlıktaki plânı benim ilgili başlığımın plânından alınmadır. Plân alıntılarında yukarıda İkinci Bölümde pek çok örnek verdim. Hatırlamak için bir örneği tekrar vereyim:

Gözler, <i>İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.1027-1030:</i>	Çağlayan, <i>İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.451-452:</i>
2. Kişisel Kusur a) Görevin Dışındaki Kusurlar: Saf Kişisel Kusur b) Görevin İçinde İşlenmiş Fevkalâde Ağır Kusurlar aa) Kişisel Saikler bb) Aşırılıklar cc) Mazur Görülemeyecek Hatalar c) Görevin Dışında, Ama Görev Dolayısıyla İşlenen Kusurlar	bb. Kişisel kusur (a) Görevin dışındaki kusurlar (saf kişisel kusur) (b) Görevin içinde işlenmiş fevkalâde ağır kusurlar (1) Kişisel saikler (2) Aşırılıklar (3) Maruz görülemeyecek hatalar (c) Görevin dışında, ama görev dolayısıyla işlenen kusurlar

LİSTE 5: Ramazan Çağlayan’ın Yaptığı Plân Alıntıları.- Yukarıda ikinci bölümde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan plân alıntısı yapmıştır:

Örnek 13	Örnek 97	Örnek 175	Örnek 230
Örnek 30	Örnek 111	Örnek 181	Örnek 234
Örnek 35	Örnek 113	Örnek 194	Örnek 250
Örnek 47	Örnek 119	Örnek 202	Örnek 262
Örnek 55	Örnek 139	Örnek 203	Örnek 266
Örnek 85	Örnek 141	Örnek 209	Örnek 270
Örnek 91	Örnek 154	Örnek 218	Örnek 275

Yukarıda açıklandığı gibi FSEK, m.35/1, b.1 ve b.3 uyarınca kaynağı gösterilerek dahi bir yazarın oluşturduğu bir plân bir başka yazar tarafından alınamaz. Kaldı ki, yukarıdaki örneklerde Ramazan Çağlayan benim plânımı alırken bunun kaynağını da göstermemiştir.

VI. AYNEN ALINTILARI TIRNAK İÇİNDE VERMEMEK

Yukarıda “alıntı ve alıntı şartları” başlıklı birinci bölümde açıklandığı gibi “aynen alıntı”ların tırnak içinde italikle verilmesi veya girintili paragraf olarak dizilmesi gerekir. Bu şekilde verilmemiş bir aynen alıntı, kaynağı gösterilse bile usülsüz bir alıntı olmaya devam eder. Ramazan Çağlayan bu kurala uymamaktadır. Ne demek istediğimi bir örnekle açıklayalım.

Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, Ankara, Seçkin, 2011, s.461:

İdare hukukunda “kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)”, idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür³⁰⁷.

³⁰⁷ GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 2003, c.II, s.1071:

“Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)” idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan’ın yukarıdaki cümlesi, noktası virgülüne aynen benim kitabımdan alınmıştır. Ortada bir “aynen alıntı” vardır. Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi gerekir. Kaynağı gösterilmiş olsa bile aynen alıntının tırnak içinde verilmemesi FSEK, m.35/son’da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına aykırılık teşkil eder. Aynen alıntının tırnak içinde verilmesi veya girintili paragraf olarak dizilmesi sadece Kanunun bir emri değil, yazma ahlakının da bir gereğidir. Zira aynen alıntıda, alıntıyı yapan yazar, alıntılanan bilgiyi tekrar kaleme alma zahmetine de katlanmamakta, sadece kopyala/yapıştır yoluyla bir başka yazarın emeğinden yararlanmaktadır. Böyle bir alıntının her şeyiyle, ifade ediliş şekliyle dahi alıntılanan yazarın eseri olduğunun okuyucular tarafından apaçık bir şekilde görülmesi gerekir.

LİSTE 6: Tırnak İçinde Verilmemiş “Aynen Alıntılar” Listesi.- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan benden aynen aktardığı cümle veya ifadeleri tırnak içine almadan veya girintili paragraf olarak dizmeden vermektedir:

Örnek 9	Örnek 48	Örnek 120	Örnek 195
Örnek 11	Örnek 49	Örnek 137	Örnek 201
Örnek 12	Örnek 57	Örnek 153	Örnek 236
Örnek 21	Örnek 75	Örnek 167	Örnek 249
Örnek 22	Örnek 76	Örnek 172	
Örnek 26	Örnek 96	Örnek 173	
Örnek 36	Örnek 112	Örnek 176	

VII. “AYNEN ALINTI”LARI “MEALEN ALINTI” HALİNE DÖNÜŞTÜRMEK

Yukarıda açıklandığı gibi “aynen alıntı”ların tırnak içinde italikle veya girinti paragraf olarak verilmesi gerekmektedir. Ramazan Çağlayan bu yükümlülüğün kurtulmak için normalde “aynen alıntı” formunda verilmesi gereken cümlelerden bir iki kelimeyi atıp veya bir iki kelimeyi değiştirerek onları “mealen alıntı” hâline getirdiğini ve böylece onları tırnak içinde verme yükümlülüğünden kurtulduğunu sanmaktadır. Önce ne demek istediğimi bir örnekle açıklayalım:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.441:

Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır¹⁷⁶.

¹⁷⁶ CHAPUS, *Droit Administratif*, s.1268; GÖZLER, *age.*, C.II, s.978.

Gözler, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2003, c.II, s.978:

Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır²³¹.

231. Chapus, *Droit administratif général*, *op. cit.*, c.I, s.1294.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, benim cümlemden “açıkçası” ve “başka” kelimelerini çıkararak, normalde aynen alıntı formunda verilmesi gereken bir alıntıyı “mealen alıntı” haline dönüştürmeye teşebbüs etmiştir. Bir cümleden bir iki kelime çıkarılarak veya yerlerine başka kelimeler konularak bir “aynen alıntı”nın “mealen alıntı” haline dönüştürülmesi dürüstlikle bağdaşmaz.

LİSTE 7: “Aynen Alıntı”nın “Mealen Alıntı”ya Dönüştürme Tekniğine Örnekler.- Aşağıda bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan’ın FSEK, m.35/son’da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına aykırı olarak yaptığı alıntılar vardır:

Örnek 11
Örnek 25
Örnek 37

Örnek 51
Örnek 57
Örnek 72

Örnek 167
Örnek 172
Örnek 180

Örnek 208
Örnek 247

“TRANSİT ATIF” TEKNİĞİ

Ramazan Çağlayan’ın burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabını yazarken kullandığı en yaygın teknik şüphesiz “transit atıf tekniği”³dir. Transit atıf, bir yazarın gerçekte görmediği bir kitaba, gördüğü bir kitabın dipnotları üzerinden atıf yapması demektir.

Aşağıda LİSTE 8 ilâ LİSTE 12’de sıralanan yüzden fazla örnekte, Ramazan Çağlayan, gerçekte alıntıyı benim kitabımdan yapmakta, ama kaynak olarak benim atıf yaptığım kaynaklara atıf yapmaktadır.

Ramazan Çağlayan “transit atıf tekniğini”, sadece Fransız yazarlardan alıntı yaparken değil, Türk yazarlardan alıntı yaparken de kullanmaktadır. Keza Ramazan Çağlayan, transit atıf tekniğini sadece Fransız yargı kararlarında alıntı yaparken değil, aynı zamanda Türk yargı kararlarından alıntı yaparken de kullanmaktadır. Şimdi bunları sırasıyla görelim:

VIII. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, “TRANSİT ATIF” TEKNİĞİNİ EN SIK OLARAK FRANSIZ YAZARLARDAN ALINTI YAPARKEN KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan “transit atıf” tekniğini en sık olarak Fransız yazarlardan alıntı yaparken kullanmaktadır.

LİSTE 8: Ramazan Çağlayan’ın, Fransız Yazarlara Yaptığı Transit Atıf Örnekleri.- Yukarıda ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, Fransız yazarlara yaptığı transit atıflar yapmaktadır:

Örnek 7	Örnek 115	Örnek 158	Örnek 229
Örnek 17	Örnek 116	Örnek 160	Örnek 231
Örnek 26	Örnek 118	Örnek 166	Örnek 232
Örnek 39	Örnek 121	Örnek 167	Örnek 235
Örnek 48	Örnek 122	Örnek 168	Örnek 236
Örnek 52	Örnek 123	Örnek 188	Örnek 239
Örnek 53	Örnek 124	Örnek 196	Örnek 240
Örnek 54	Örnek 130	Örnek 199	Örnek 241
Örnek 58	Örnek 131	Örnek 200	Örnek 244
Örnek 67	Örnek 133	Örnek 201	Örnek 246
Örnek 68	Örnek 134	Örnek 204	Örnek 248
Örnek 79	Örnek 136	Örnek 205	Örnek 249
Örnek 87	Örnek 137	Örnek 206	Örnek 252
Örnek 90	Örnek 138	Örnek 212	Örnek 253
Örnek 92	Örnek 147	Örnek 220	Örnek 254
Örnek 96	Örnek 149	Örnek 220	Örnek 255
Örnek 100	Örnek 150	Örnek 223	Örnek 257
Örnek 104	Örnek 151	Örnek 226	Örnek 263
Örnek 106	Örnek 156	Örnek 227	Örnek 264
Örnek 108	Örnek 157	Örnek 228	Örnek 268
Örnek 109			

3. Bu terimi ilk defa Fahrettin Kayhan’dan duydum.

Bu örneklerde Ramazan Çağlayan, ana metinde benim bir cümlemi almakta, o cümlelerin sonunda düştüğü dipnotla, benim aynı cümle için atıf yaptığım Fransız yazar veya yazarlara atıf yapmaktadır.

Transit atıf iddiam şu şekilde ispatlanabilir: Bu tür örneklerde Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı yazarlar, daima benim atıf yaptığım yazarlardır. O cümle için Fransız literatüründen daha pek çok yazara atıf yapmak mümkün iken bir rastlantı sonucu ben de, Ramazan Çağlayan da aynı yazar veya yazarlara atıf yapıyoruz. Yine bir rastlantı sonucu Ramazan Çağlayan'ın transit atıf içeren dipnotları benim dipnotlarımdaki sırayla veriliyor. Dahası – Chapus'nün bir kitabı dışında–, Ramazan Çağlayan da ben de söz konusu kitabın pek çok baskısı var iken, aynı baskısına atıf yapıyoruz. Tüm bunlar bir rastlantı olabilir mi? Ne demek istediğimi bir örnekle göstereyim (Bölüm 2, Örnek 105'ten alınmıştır):

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.347:

Açık değerlendirme hatası, çok ağır ve apaçık olan, uzman olmayanların da anlayabileceği hatalardır³⁹⁰. Fransız hukukunda, açık değerlendirme hatası olup olmadığı şeklindeki denetime “minimum denetim (*contrôle minimum*)”³⁹¹ veya “sınırlı denetim (*contrôle restreint*)”³⁹² denilmektedir.

³⁹⁰ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.394.; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.327.

³⁹¹ RIVERO, age., s.242

³⁹² CHAPUS, Droit Administratif, s.1038.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.797:

Bunlar öyle hatalardır ki, bunların yanlış olduğunu anlamak için uzman olmaya gerek yoktur; sıradan bir kişi bile bunların yanlış olduğunu anlayabilir⁷³⁵. Fransa'da hakimın açık değerlendirme hatasına dayanarak yaptığı denetime, “minimum denetim (*contrôle minimum*)”⁷³⁶ veya “sınırlı denetim (*contrôle restreint*)”⁷³⁷ denmektedir.

735. Auby ve Drago, *op. cit.*, c.II, s.394; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.327.

736. Rivero, *op. cit.*, s.242.

737. Chapus, *Droit administratif général, op. cit.*, c.I, s.1061.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın sadece ana metni değil, dipnotları dahi benden alınmadır. Şöyle: Ramazan Çağlayan'ın 390 nolu dipnotu benim 735 nolu dipnotumdan, 391 nolu dipnotu benim 736 nolu dipnotumdan, 392 nolu dipnotu benim 737 nolu dipnotumdan alınmadır. Üç dipnotta da benim atıf yaptığım aynı yazarların aynı sırayla geçmesi bir rastlantı olamaz. Ne demek istediğimi şematik olarak göstereyim:

Gözler, <i>İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.797:</i>	Çağlayan, <i>İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.347:</i>
735. Auby ve Drago, <i>op. cit.</i> , c.II, s.394; Vedel ve Delvolvé, <i>op. cit.</i> , c.II, s.327.	³⁹⁰ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.394.; VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.I, s.327.
736. Rivero, <i>op. cit.</i> , s.242.	³⁹¹ RIVERO, age., s.242
737. Chapus, <i>Droit administratif général, op. cit.</i> , c.I, s.1061.	³⁹² CHAPUS, Droit Administratif, s.1038.

Dikkat edileceği gibi ben **735 nolu** dipnotumda Auby ve Drago ile Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da 390 nolu dipnotunda aynıysını yapıyor. Aynı cümle için atıf yapılabilir pek çok Fransız yazar varken aynı iki yazarı seçmemiz ne büyük rastlantı! Ben izleyen dipnotta (yani **736 nolu** dipnotta) Rivero'ya atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da izleyen dipnotta (yani 391 nolu dipnotta) Rivero'ya atıf yapıyor. Ben onu izleyen dipnotta (yani **737 nolu** dipnotta) Chapus'ye atıf yapıyorum, Ramazan Çağlayan da sonraki dipnotta (yani 392 nolu dipnotta) Chapus'ye atıf yapıyor. Üç dipnotun da bendeki sırayla gitmesi bir rastlantı olabilir mi?

Dahası, bu dipnotlarda atıf yapılan kitapların (Chapus'nün kitabı hariç) pek çok baskısı olmasına rağmen, ben de Ramazan Çağlayan da aynı baskılarına atıf yapıyoruz. Ben Rivero'nun kitabının 1971'de yapılan beşinci baskısına atıf yapıyorum; Ramazan Çağlayan da öyle. Oysa bu kitap Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılı itibarıyla yirmüüçüncü baskısını yapmıştı⁴. Kitabını 2011 yılında yazan Ramazan Çağlayan, Rivero'nun bu kitabı gerçekten görmüş olsaydı, muhtemelen benim atıf yaptığım 1971 tarihli beşinci baskısına değil, daha yeni bir baskısına atıf yapmış olurdu. Bu nedenle ben, Ramazan Çağlayan'ın gerçekte Jean Rivero'nun 1971 yılında basılan Beşinci Baskı kitabını fiziken görmediğini, bu kitabı benim 736 nolu dipnotum üzerinden "transit" olarak atıf yaptığımı iddia ediyorum.

Burada şunu da not edeyim ki, Ramazan Çağlayan, kitabının diğer kısımlarında, Rivero'nun kitabını fiziken görerek yaptığı atıflarda, adı geçen kitabın 1971 baskısına değil, 1998 baskısına atıf yapmaktadır. Bu, Ramazan Çağlayan'ın, gerçekte, Rivero'nun kitabının 1971 baskısını değil, 1998 baskısını gördüğü anlamına gelir. Ramazan Çağlayan'ın Rivero'nun kitabının 1971 baskısını görmediği, 1998 baskısını gördüğü yolundaki iddiamızı destekler bir de ek kanıtımız vardır: Ramazan Çağlayan'ın kitabının "Yararlanılan Kaynaklar" kısmında Rivero'nun kitabının iki ayrı baskısı (1971 ve 1998 baskıları) bulunmaktadır. Aşağıda bibliyografyanın ilgili kısmının fotoğrafı çekilip konulmuştur: (*İdarî Yargılama Hukuku*, Birinci Baskı, s.684):

RIVERO Jean, Droit Administratif, Paris 1971.

RIVERO Jean/VALİNE Jean, Droit Administratif, 17. Baskı, Paris 1998.

4. Bu kitabın yeni baskıları 1992'de yapılan 14'üncü baskısından itibaren sonra Jean Waline ile ortak olarak, 2008'de yapılan 22'nci baskısından itibaren sadece Jean Waline tarafından yapılmıştır.

Bir yazar kitabının bibliyografyasına, belirli bir sebep olmadan, aynı kitabın iki değişik baskısını koymaz. Ben bundan şu sonucu çıkarıyorum: Ramazan Çağlayan, bu baskılardan gerçekte sadece birini görmüş, diğerine ise benim üzerinden transit atf yapmış, transit atf yaptığı baskı kendisinin gerçekte kullandığı baskıdan farklı olduğu için de o baskıyı da bibliyografyasına eklemiştir.

Ramazan Çağlayan'ın "transit atf tekniği"ni kullandığını ispatlayan "ilginç" bir delilimiz var. Yukarıda Bölüm 2, Örnek 137'de gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan'ın kitabının 420'inci sayfasının 33 nolu dipnotunda

³³ VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.II, s.233

şeklinde bir atf var. Oysa 33 nolu dipnotun bağlı olduğu cümle Vedel ve Delvolvé'nin kitabının 233'üncü sayfasında değil, gerçekte 433'üncü sayfasında geçmektedir. Ramazan Çağlayan'ın bu hatayı yapmasının sebebi, benim kitabımın ikinci cildinin 181'inci sayfasının 737 nolu dipnotunda aynı hatanın bulunuyor olmasıdır. Gerçekte Ramazan Çağlayan bu dipnota bağlı olan cümleyi Vedel ve Delvolvé'den değil, benden aktarmaktadır. Benden aktarırken benim yaptığım maddî hatayı da aktarmaktadır. Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın Vedel ve Delvolvé'nin kitabını gerçekten görmeden benim kitabım üzerinden bu kitaba transit atf yaptığımı kanıtlar.

Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün Birinci Cildine Yaptığı Atıflarda Sayfa Numarasının Farklı Olması Neyi Gösterir?- Yukarıda açıklandığı gibi pek çok örnekte Ramazan Çağlayan atf yaptığı Fransız yazarların kitaplarını gerçekte görmemiş, bunlara benim üzerinden atıfta bulunmuştur. Bu atıfların transit atıflar olduğunu gösteren delilleri biraz yukarıda sıraladım. Benim bu delillerime karşı şu aleyhte örnek ileri sürülebilir: Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün *Droit administratif général* isimli kitabının birinci cildine yaptığı atıfların sayfa numarası, benim aynı kitaba yaptığım atıflardaki sayfa numaralarından farklıdır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 23, 27, 28, 59, 73, 98, 101, 104, 105, 106, 109, 118, 122, 130, 132, 156, 159, 162, 168, 170, 210, 212, 219, 21, 233, 238, 239'a bakılabilir.

Bu sayfa numarası farklılığı, Ramazan Çağlayan'ın Chapus'nün *Droit administratif général* isimli kitabının birinci cildine atf yaparken, bu kitabı fiziken gördüğünü kanıtlar. Ben kitabımda Chapus'nün bu kitabının **onbeşinci baskısına** atf yapıyorum. Ramazan Çağlayan ise aynı kitabın **ondördüncü baskısına** atf yapıyor. Ramazan Çağlayan'ın Chapus'ye atıflarında sayfa numaralarının benim atıflarımdaki sayfa numaralarından farklı olmasının sebebi budur.

Keşke Ramazan Çağlayan aynı şeyi Chapus dışındaki yazarlar (örneğin Vedel ve Delvolvé, Auby ve Drago, De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, Long *et al.*, Rivero, Peiser, Ricci, de Forges, Vlachos, vb.) için de yapmış

olsaydı. Oysa yukarıda LİSTE 8’de sayılan örneklerde tek tek gösterildiği gibi benim atıf yaptığım daha pek çok yazarın kitabına Ramazan Çağlayan da atıf yapmakta ve Chapus’nün kitabının birinci cildi dışındaki kitapların hepsinde (Chapus’nün *Droit du contentieux administratif* isimli kitabı dâhil!) benim dipnotlarımda atıf yaptığım baskıya ve aynı sayfa numarasına atıf yapmaktadır.

Ayrıca belirtelim ki Ramazan Çağlayan’ın Chapus’nün *Droit administratif général* isimli kitabının birinci cildine yaptığı atıflarda sayfa numarasının benim aynı kitaba yaptığım atıflardaki sayfa numarasından farklı olması, söz konusu atfın “transit atıf” olmadığını göstermez. Çünkü böyle bir atıfla alıntılanan metin, Chapus’nün kitabının onbeşinci baskısında da ondördüncü baskısında da aynen bulunmaktadır. Ramazan Çağlayan’ın yaptığı şey, Chapus’nün kitabının onbeşinci baskısındaki sayfa numarasını ondördüncü baskısındaki sayfa numarasına dönüştürmekten ibarettir. Bu dönüştürme için de kitabın ondördüncü baskısını açıp, benden transit olarak yaptığı alıntının bu baskının kaçınıcı sayfasında geçtiğine bakmak yeterlidir. Hatta onbeşinci baskıdaki sayfa numaralarını ondördüncü baskıdaki sayfa numaralarına dönüştürme işlemi, kitabın “içindekiler” kısmına bakılarak da yapılabilir. Dahası benim verdiğim sayfa numarasından yerine göre, 22, 23 veya 24 rakamı çıkarılırsa, Ramazan Çağlayan’ın verdiği sayfa numaralarına ulaşılır. Zira söz konusu alıntıların bulunduğu sayfalar itibarıyla, Chapus’nün adı geçen kitabının onbeşinci baskısı ile ondördüncü baskısı arasında yerine göre 22-24 sayfa farklılık vardır.

* * *

Ramazan Çağlayan’ın Transit Atıf Tekniğini Kullanmasının Sebebi Nedir?- Şimdiye kadar verdiğimiz örneklerde Ramazan Çağlayan’ın transit atıf tekniğini Fransız yazarlara atıf yapmak için kullandığına bakılırsa, Ramazan Çağlayan’ın Kırıkkale’de Fransızca kaynaklara ulaşamadığı için transit atıf usûlünü kullandığı düşüncesi akla gelebilir. Ben Ramazan Çağlayan’ın Fransızca kaynaklara ulaşma imkânına sahip olup olmadığını ve keza kaynakları okuyup, bunlara atıf yapacak düzeyde Fransızca bilgisine sahip olup olmadığını bilmiyorum. Ramazan Çağlayan’ın “transit atıf” tekniğini, bu sebepten dolayı kullandığını sanmıyorum.

Ramazan Çağlayan’ın, “transit atıf” usûlünü hızlı kitap yazmanın, diğer bir ifadeyle az emekle kitap yazmanın bir yöntemi olarak kullandığını düşünüyorum. Çünkü Ramazan Çağlayan, Türkçe kitaplar söz konusu olduğunda da transit atıf usûlünü kullanmaktadır.

IX. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, “TRANSİT ATIF” TEKNİĞİNİ TÜRKÇE KİTAPLAR İÇİN DE KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan, sadece Fransız yazarların kitaplarına atıf yaparken değil, bazı Türk yazarların kitaplarına atıf yaparken de transit atıf usûlünü kullanmaktadır.

LİSTE 9: Ramazan Çağlayan'ın, Türk Yazarlara Yaptığı Transit Atıf Örnekleri.- Aşağıda listede bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, Türk yazarlardan transit atıf usûlüyle alıntılar yapmaktadır:

Örnek 39	Örnek 87	Örnek 117	Örnek 170
Örnek 66	Örnek 93	Örnek 120	Örnek 190
Örnek 82	Örnek 114	Örnek 165	Örnek 242

Ramazan Çağlayan'ın Türk yazarlara nasıl transit atıf yaptığına bir iki örnek vereyim:

Örnek 1 (Bölüm 2, Örnek 114'ten)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.354:*

cc. Kanunun uygulama alanının genişletilmesi: Kanunun belli bir husus için öngördüğü konu, kanunun öngörmediği başka bir husus için uygulanması, kanunun uygulanma alanının genişletilmesi olur ki işlemi konu unsuru bakımından hukuka aykırı kılar⁴²⁷. Örneğin Askerlik Kanununa göre vatandaş olan

⁴²⁷ ONAR, age., C.I, s.314; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.495.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.810:*

cc) Kanunun Uygulama Alanının Genişletilmesi.- Belirli bir husus için kanunla öngörülmüş olan konu, kanunun öngörmediği bir başka husus için uygulandığında, kanunun uygulama alanı genişlemiş olur ki, bu da yapılan işlemin kanuna aykırı olmasına yol açar⁷⁹³. Örneğin 21 Haziran 1927 tarih ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 1'inci maddesine göre...

⁷⁹³ Onar, *op. cit.*, c.I, s.314; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.II, s.495.

Yukarıda Bölüm 2, Örnek 114'te söz konusu alıntının gerçekte Onar ve Gözübüyük ve Tan'dan değil, benden yapılmış olduğu açıklanmıştır. Burada şunu da ilave edeyim: Ramazan Çağlayan'ın kitabının 354'üncü sayfasının 427 nolu dipnotunda Onar'a ile Gözübüyük ve Tan'a yaptığı atıflar, benim kitabımın 813'üncü sayfasının 793 nolu dipnotumda Onar ile Gözübüyük ve Tan'a yaptığım atıf üzerinden yapılmış transit atıflardır. Atıf yapılan sayfa numaralarının aynı olduğuna dikkat ediniz. Yani Ramazan Çağlayan da ben de kitapların aynı baskılarına atıf yapıyoruz. Ben, 2002 yılında yazdığım kitabımda Gözübüyük ve Tan'ın *İdare Hukuku II* isimli kitabının 1999 yılında yayınlanmış ilk baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da 2011 yılın-

da yazdığı kitabında Gözübüyük ve Tan'ın *İdare Hukuku II* isimli kitabının 1999 yılında yayınlanmış ilk baskısına atıf yapıyor! Oysa Gözübüyük ve Tan'ın bu kitabı 2011 yılına gelindiğinde 4 baskı yapmıştır. Ramazan Çağlayan, benden aktarma yapmak yerine, gerçekten Gözübüyük ve Tan'a bakıp onlardan alıntı yapıyor olsaydı, bu kitabın ilk baskısına değil, muhtemelen daha yeni bir baskısına atıf yapardı. Ayrıca belirtiyim ki, idarî yargı konusunda bir kitap yazan Ramazan Çağlayan'ın ülkemizde bu konuda en geniş ve neredeyse yegane kitap olan Gözübüyük ve Tan'ın kitabının dört baskısı var iken gidip, en eski baskısına atıf yapması ayrıca eleştirilebilecek bir konudur. Bir örnek daha vereyim:

ÖRNEK 2 (Bölüm 2, Örnek 190'dan)

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.453:*

Türk öğretilinde “hizmet kusuru”, hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır²⁵³. Bu tanımlama, kamu tüzel kişilerinin, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyebileceği algısına sebep olmaktadır. Oysa kamu tüzel kişileri, kamu görevlilerinden bağımsız olarak kusur işleyemezler. Bu bakımdan Türk hukukunda da hizmet kusurunu, “kamu görevlilerinin, görevlerinin ifasından ayırlamaz nitelikteki kusurları” olarak tanımlamak gerekir.

²⁵³ GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.I, s.664; GÖZÜBÜYÜK/TAN, age., C.II, s.655; GÜNDAY, age., s.325.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.1043:*

Türk doktrininde hizmet kusuru, hizmetin kuruluş ve işleyişinde ortaya çıkan bozukluklar olarak tanımlanmaktadır⁵⁷⁶. Kanımızca bu tür bir tanımda, yukarıda açıkladığımız gibi, hizmet kusuru, sanki kamu görevlilerinin dışında, soyut bir varlığın kusuruymuş gibi algılanmaktadır ve o nedenle de kanımızca isabetsizdir. Hizmet kusuru da soyut bir varlığın (idarenin) değil, kamu görevlilerinin işlediği kusurlardır. Ancak bu kusurlar onların görevlerinden ayırlamaz niteliktedir. O nedenle Türkiye’de, Fransız hukukunda olduğu gibi hizmet kusurunu “kamu görevlilerinin görevlerinden ayırlamaz nitelikte olan kusurları” olarak tanımlamak daha doğru olacaktır.

576. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.664; Günday, *op. cit.*, s.325.

Yukarıda Bölüm 2, Örnek 190’da açıkladığım gibi bu paragraf benden alınmadır. Ama bana değil, Gözübüyük ve Tan ile Günday’a atıf vardır. Üzülerek belirtmek gerekir ki, Ramazan Çağlayan’ın, bu alıntı için 253 nolu dipnotunda Gözübüyük/Tan ve Günday’a yaptığı atıflar, gerçekte benim 576 nolu dipnotum üzerinden yapılmış birer transit atıftır. Ramazan Çağlayan’ın ve benim atıf yaptığımız sayfa numaralarının aynı olduğuna dikkat ediniz. Yani Ramazan Çağlayan da ben de pek çok baskı yapmış bu kitapların bir

rastlantı sonucu aynı baskılarını kullanıyoruz. Ben 2002 yılında yazdığım kitabımda Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildinin 2001 yılında yayınlanmış ikinci baskısına atıf yapıyorum. Ramazan Çağlayan da 2011 yılında yazdığı kitabında Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildinin 2001 yılında yayınlanmış ikinci baskısına atıf yapıyor! Oysa Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildi, Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılında sekizinci baskısını yapmıştı. Ayrıca belirteyim ki, bir idare hukuku kitabı yazarın bir yazarın ülkemizdeki en temel ve en geniş idare hukuku kitaplarından biri olan Gözübüyük ve Tan'ın kitabının birinci cildinin ikinci baskısına değil, kitabın son baskısı olan sekizinci baskısına atıf yapılması gerekirdi.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan'ın 253 nolu dipnotunda Günday'a yaptığı atıf da gerçekte benim 576 nolu dipnotum üzerinden yapılmış bir transit atıftır. Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın ve benim Metin Günday'ın kitabında atıf yaptığımız sayfa numaraları aynıdır. Yani ben de, Ramazan Çağlayan da Günday'ın 2011 yılı itibarıyla 10 baskı yapmış *İdare Hukuku* kitabının bir rastlantı sonucu beşinci baskısını kullanıyoruz. Benim, 2002 yılında yazdığım kitabımda, Günday'ın kitabının 2002 yılında yayınlanmış olan 5'inci baskısını kullanmam tamamıyla normal. Ama Ramazan Çağlayan, yukarıdaki alıntıyı yaparken, benim kitabımı değil, gerçekten Metin Günday'ın kitabını kullanıyor olsaydı, Türkiye'de en çok okutulan ders kitabı olan ve her yerde bulunan Metin Günday'ın kitabının daha yeni bir baskısını kullanması gerekmez miydi? Şunu da ilave edelim: Bir idare hukuku kitabı yazarın ülkemizde en çok okutulan ders kitabı olan Metin Günday'ın kitabının son baskısını kullanması gerekirdi.

Bir Örnek Daha: Bölüm 2, Örnek 39'da açıklandığı gibi, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 287'nci sayfasının 59 nolu dipnotunda Şeref Gözübüyük'ün *Yönetmelik Yargı* isimli kitabına yaptığı atıf da, gerçekte bu kitabı görmeden, benim kitabımın ikinci cildinin 186'nci sayfasının 753 nolu dipnotum üzerinden yaptığı bir transit atıftır. Bu iddiam şaşırtıcı ve insafsız bir iddia gibi görünse de pek muhtemelen doğru bir iddiadır. Zira Gözübüyük'ün *Yönetmelik Yargı* kitabı, Ramazan Çağlayan'ın kitabını yazdığı 2011 yılı itibarıyla 30 baskı yapmıştır. Ramazan Çağlayan'ın da, benim de, 30 baskı yapan kitabın 14'üncü baskısına atıf yapmamız ne büyük rastlantı! Benim 2002 yılında yazdığım kitapta Gözübüyük'ün kitabının 2001 yılında yayınlanan 14'üncü baskısına atıf yapmam normaldir. Ama Ramazan Çağlayan'ın 2011 yılında yazdığı kitabında 14'üncü baskıya atıf yapması anormaldir. Eğer Ramazan Çağlayan bana bakmadan, gerçekte Gözübüyük'ün kitabını fiziken görüp kullanıyor olsaydı, 30 baskı yapmış olan bu kitabın daha yeni bir baskısına atıf yapmış olurdu. Bu arada belirtelim ki, bir *İdari Yargı* kitabı yazarın bir yazarın bu alanda Türkiye'deki en temel kitap olan ve 30 baskı yapmış olan bir kitabın 14'üncü baskısına değil, son baskısına atıf yapmış olması

beklenirdi. Bu husus da Ramazan Çağlayan'ın kitabını hazırlarken verdiği emeğin ve gösterdiği ciddiyetin derecesini gözler önüne sermektedir.

Bölüm 2, Örnek 87'de gösterildiği gibi ben de Ramazan Çağlayan'da 18 Baskı Nurullah Kunter'in *Ceza Muhakemesi Hukuku* isimli kitabının 8'inci baskısına atıf yapıyoruz.

Bölüm 2, Örnek 242'de gösterildiği gibi ben de, Ramazan Çağlayan da, Fikret Eren'in *Borçlar Hukuku* kitabının 1998'de yapılan 6'ncı baskısına atıf yapıyoruz.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan'ın bu transit atıf yöntemi kullanmasının sebebi, atıf yaptığı kaynakların ulaşılmaz kaynaklar olması değil, Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı kaynaklara bakma zahmetine girmemesidir. Ramazan Çağlayan transit atıf tekniğini, hızlı, az emekle kitap yazmanın bir yöntemi olarak kullanmaktadır. Zaten Kemal Gözler'in kitabının dipnotunda bu yazarlara doğru atıflar var; Ramazan Çağlayan, ne diye kalkıp Vedel ve Delvolvé'ye, Auby ve Drago'ya, De Laubadère, Venezia ve Gaudemet'ye, Rivero'ya, Peiser'ye, Ricci'ye, de Forges'a, Vlachos'a; ne diye Onar'a, ne diye Gözübüyük ve Tan'a ve hatta ne diye Günday'a baksın! Bu kitaplara bakarak ne diye zaman kaybetisin!

X. RAMAZAN ÇAĞLAYAN “TRANSİT ATIF” TEKNİĞİNİ FRANSIZ YARGI KARARLARINDAN ALINTI YAPARKEN DE KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan, alıntı yaptığı Fransız yargı kararlarının neredeyse tümünü benim kitabımdan aktarmakta, ama benim kitabıma değil, benim kendi dipnotlarımda atıf yaptığım kaynaklara atıf yapmaktadır. Yani Ramazan Çağlayan “transit atıf” tekniğini sadece doktrinden alıntı yaparken değil, yargı kararlarından alıntı yaparken da kullanmaktadır.

LİSTE 10: Ramazan Çağlayan'ın, Fransız Yargı Kararlarına Yapıtığı Transit Atıflara Örnekler.- Aşağıda listede bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, “transit atıf” tekniği kullanarak Fransız yargı kararlarından alıntı yapmaktadır.

Örnek 8	Örnek 109	Örnek 208	Örnek 227
Örnek 9	Örnek 126	Örnek 210	Örnek 228
Örnek 29	Örnek 129	Örnek 213	Örnek 239
Örnek 43	Örnek 160	Örnek 216	Örnek 245
Örnek 73	Örnek 204	Örnek 221	Örnek 254
Örnek 98	Örnek 205	Örnek 224	Örnek 259
Örnek 101	Örnek 206	Örnek 225	Örnek 263
Örnek 102	Örnek 207	Örnek 226	Örnek 272
Örnek 108			

Ramazan Çağlayan, yukarıdaki örneklerde, alıntı yaptığı kararın kaynağı olarak kendisinin fiziken görmediği kaynaklara atıf yapmaktadır. Ne demek istediğimi iki örnekle göstereyim:

BİR ÖRNEK:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, op. cit., 2011, s.52-53:

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında⁴¹, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tabi olduğuna ve bunlardan doğan davaların adli yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir.

⁴¹ Tribunal des Conflits, Société commerciale de l'ouest africain, 22.01.1921, RDCE, s.91.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, 2010, s.47:

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi *Bac d'Eloka* diye bilenen 22 Ocak 1921 tarihli *Société commerciale de l'Ouest africain* kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adli yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir¹²⁰.

120. Tribunal des conflits, 22 Ocak 1921, *Société commerciale de l'ouest africain*, RDCE, 1921, s.91 (Long *et al.*, op. cit., s.228).

Yukarıdaki iki kutu karşılaştırıldığında Ramazan Çağlayan'ın cümlesinin tartışmasız olarak benden alındığı görülmektedir:

Dikkat edileceği üzere benim

“Sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adli yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir”

şeklindeki cümlem ile Ramazan Çağlayan'ın

“Sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adli yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir”

cümlesi **noktası virgülüne ayındır**. Yirmi kelimelik bu cümleyi benim ve Ramazan Çağlayan'ın noktası virgülüne aynı şekilde birbirimizden habersiz olarak kurmuş olma ihtimalimiz, benim ve Ramazan Çağlayan'ın geceleyin aynı rüyayı görüyor⁵ olma ihtimalimiz kadar küçük bir ihtimaldir.

Ramazan Çağlayan yirmi kelimelik bu alıntıyı aynen benden almış olmasına rağmen, bu alıntının kaynağı olarak bana değil, kararın Fransızcasının yayımlandığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın 1921 yılı cildi-

5. Rüya metaforu için bkz. *supra*, s.117, dipnot 4.

nin 91'inci sayfasına atıf yapmaktadır. Haliyle Fransızca olan bu *Recueil*'de yukarıdaki cümleler yoktur. Dahası, burada hiç çekinmeden iddia ediyorum ki, Ramazan Çağlayan'ın kitabının 52'nci sayfasının 41 nolu dipnotunda atıf yaptığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın 1921 yılı cildini hayatında görmemiştir. (Ben kendisine karşı dava açtıktan sonra belki arayıp bulmuş olabilir).

Oysa Ramazan Çağlayan'ın kitabını okuyan bir okuyucu, Ramazan Çağlayan'ın Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin kararının *Recueil des décisions de Conseil d'État*'da yayınlanan orijinal metnini okuduğunu ve bu kararı "*Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 1921 tarihli bir kararında, sınaî ve ticarî kamu hizmetlerinin özel hukuka tâbi olduğuna ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıkların adlî yargının görev alanına girdiğine karar vermiştir*" cümlesiyle kendisinin özetleyerek Türkçeye çevirdiğini düşünmektedir. Zira söz konusu cümle, Ramazan Çağlayan'ın kitabında tırnak içine alınmamış, italikle verilmemiş olduğuna göre iyiniyetli bir okuyucu, bu cümlenin Ramazan Çağlayan tarafından kurulduğunu sanmaktadır. Oysa gerçekte, yukarıda gösterildiği gibi bu cümle noktası virgülüne benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur. Dolayısıyla ortada "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" hâli vardır.

Ortada sadece kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu değil, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâli de vardır. Çünkü, Ramazan Çağlayan yukarıdaki alıntıda bana değil, gerçekte fiziken görmemiş olduğu *Recueil des décisions de Conseil d'État*'ya atıf yapmaktadır. Alıntıyı benim kitabımdan yapıp, atıfı bir başka kaynağa yapmak, "aldatıcı mahiyette kaynak gösterme" hâlinin tipik bir örneğidir.

Bu iddiamın ispatı için şu delili ileri sürebilirim: Fransız Danıştay kararlarının yayımlandığı ve uygulamada ve doktrinde çoğunlukla "*Recueil Lebon*" diye anılan *Recueil des décisions de Conseil d'État*, Fransa'da *Conseil d'État* kararlarından sonra "R." veya "Rec." şeklinde kısaltılır. *Recueil des décisions de Conseil d'État*'nın R. veya Rec. şeklinde değil de, baş harflerini kullanarak RDCE şeklinde kısaltılması gerektiğini ilk defa ben yazdım ve bu *Recueil*'yü RDCE şeklinde ilk defa ben kısalttım⁶. Kitaplarımda da bu kısaltmayı kullandım. *Recueil Lebon* için RDCE kısaltmasını kullanan Türkiye'de veya Fransa'da benden başka bir yazar yoktur. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, *Recueil Lebon* için RDCE kısaltmasını kullanmayı benden almıştır. Bu husus da söz konusu karara ilişkin yukarıdaki açıklama paragrafının da benden alınmış olduğuna karine teşkil eder.

6. Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2003, c.I, s.11.

XI. RAMAZAN ÇAĞLAYAN, TRANSİT ATIF TEKNİĞİNİ TÜRK YARGI KARARLARINDAN ALINTI YAPARKEN DE KULLANMAKTADIR

Ramazan Çağlayan'ın Fransız Danıştay kararlarından alıntı yaparken “transit atıf” tekniği kullanmasının, haksız da olsa, söz konusu Fransızca kaynağın orijinalini bulamamış olmak gibi, mazeret olarak gösterilebilecek bazı sebepler olabilir. Ama Ramazan Çağlayan'ın yargı kararlarından alıntı yaparken “transit atıf” tekniği kullanmasının gerekçe sebebi bu değildir. Çünkü Ramazan Çağlayan aynı tekniği Türk yargı kararlarından alıntı yaparken de kullanmaktadır. Bu husus, Ramazan Çağlayan'ın “transit atıf” tekniğini, kolay ve hızlı kitap yazmanın bir yöntemi olarak bilinçli ve sistematik bir şekilde kullandığını gösterir.

LİSTE 11: Ramazan Çağlayan'ın, Türk Yargı Kararlarına Yaptığı Transit Atıf Örnekleri.- Aşağıda listede bu kitabın ikinci bölümünde yer alan şu örneklerde Ramazan Çağlayan, “transit atıf” tekniği kullanarak Türk yargı kararlarından alıntı yapmaktadır.

Örnek 60	Örnek 81	Örnek 103	Örnek 198
Örnek 62	Örnek 88	Örnek 107	Örnek 243
Örnek 64	Örnek 95	Örnek 110	Örnek 245
Örnek 73	Örnek 99	Örnek 161	Örnek 276
Örnek 74	Örnek 102	Örnek 165	

Yukarıdaki örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarından yaptığı alıntılar, gerçekte dipnotta atıf yaptığı gibi *Danıştay Dergisinden* değil, benim kitabımdan yapılmıştır. **Bu iddiamı kamtlayan deliller şunlardır:**

Delil 1: Söz konusu örneklerde, Ramazan Çağlayan'ın verdiği yargı kararları ile benim verdiğim yargı kararlarını karşılaştırınca, sayfalarca uzunluğundaki bir karardan benim de Ramazan Çağlayan'ın da daima aynı pasajı, aynı cümleleri aldığımız görülmektedir. Bu acaba sadece bir rastlantı mıdır? Eğer bu kararlar gerçekten benden alınmamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın emek vererek kendisinin bulduğu kararlar olsaydı, Ramazan Çağlayan da ben de aynı karardan alıntı yapıyor olsak bile, seçtiğimiz cümleler muhtemelen az çok farklı olurdu.

Delil 2: Benim bir yargı kararından alıntı yaparken üç nokta ile atladığım kısımları Ramazan Çağlayan da üç nokta (...) ile atlıyor. Örnek olarak yukarıda Bölüm 2'de Örnek 88'e (s.251) ve Örnek 161'e (s.386-388) bakılabilir. Eğer bu kararlardan yaptığı alıntılar gerçekten benden alınmamış olsaydı, Ramazan Çağlayan'ın ve benim üç nokta ile atladığımız kısımlar muhtemelen az çok farklı olurdu.

Delil 3: Keza ben bir kararda alıntıladığım cümleler içinde bazı ifadeleri vurgulu olarak yazmışsam Ramazan Çağlayan da öyle yapıyor. Örnek için Bölüm 4, Örnek 11 ve 12'ye bakılabilir (bkz. *supra*, s.634-636).

Delil 4: Ben arka arkaya üç Danıştay kararını almışsam, Ramazan Çağlayan da bir “rastlantı” sonucu arka arkaya aynı üç Danıştay kararını almaktadır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 99'da bakılabilir (*supra*, s.273-275). Arka arkaya aynı üç karardan alıntı yapmamız bir rastlantı olabilir mi?

Delil 5: Ramazan Çağlayan'ın aldığı Danıştay kararını *Danıştay Dergisi*nden değil, gerçekte benim kitabımdan aktardığının bir kanıtı da, Ramazan Çağlayan'ın alıntı yaptığı bazı Danıştay kararlarının dipnotta künyesini verdikten sonra benim yaptığım gibi kaynak olarak “*Kazancı Danıştay Kararlar CD'si*” ibaresini koymasıdır. Örnek olarak Bölüm 4, Örnek 11'e bakılabilir (*supra*, s.634-635). Söz konusu örnekte Ramazan Çağlayan'ın Danıştay kararlarına yaptığı atıflarda (örneğin Çağlayan, *İdarenin Kusursuz Sorumluluğu*, *op. cit.*, s.153, dipnot 233, s.154 dipnot 240; *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, 2011, s.540, dipnot 896) Danıştay kararlarının künyesinden sonra kaynak olarak “*Kazancı Danıştay Kararlar CD'si*” şeklinde bir ibare konulmuştur. Şimdiye kadar Danıştay kararlarına bu şekilde atıf yapan benden başka (ve bir de şimdi Ramazan Çağlayan'dan başka) bir yazar olduğunu ben görmedim. Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığı *İdare Hukuku* isimli kitabımı 2002 yılında yazarken Kazancı İçtihat Veri Bankasının tamamına değil, sadece Danıştay kararları kısmına abone olmuştum. Kazancı Ltd. Şti. de bana her ay sadece Danıştay kararlarının kayıtlı olduğu bir CD'yi gönderiyordu. Benim atıf yaptığım CD budur. Bu CD'nin Ramazan Çağlayan'da olma ihtimali yoktur. Ama Ramazan Çağlayan, fiziken görmediği bu CD'ye atıf yapabilme cüretini göstermektedir.

Delil 6: Ramazan Çağlayan'ın aldığı Danıştay kararlarını *Danıştay Dergisi*nden değil, gerçekte benim kitabımdan aktardığının en tartışılmaz ve ilginç delili yukarıda Bölüm 2, Örnek 60'ta (s.199-200) açıklandığı gibi, benim Danıştay kararında geçen bir kelimedenden sonra düştüğüm dipnotu da Ramazan Çağlayan'ın almasıdır. Oysa haliyle bu dipnot Danıştay kararının kendisinde yoktur. Örnek tekraren aşağıda verilmiştir:

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.311:

Yetkide paralellik ilkesine uyulmaması, işlemi yetki yönünden hukuka aykırı kılar ve iptali gerekir. Danıştay 1985 tarihli bir kararında, yetkide paralellik ilkesini şu şekilde uygulamıştır: "...Atanması Millî eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin, aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde, idarî işlemlerde usulde paralellik ilkesi²⁰⁵ uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir..."²⁰⁶.

²⁰⁵ Kararda "usulde paralellik ilkesi" denmiş ancak "yetkide paralellik ilkesi" denilmeliydi.

²⁰⁶ Danıştay Beşinci Dairesi, E.1985/21, K.1985/1229, T.09.05.1995, DD.60-61, s.230.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.644-645:

Yetkilerin paralelliği ilkesine uyulmaması işlemi yetki bakımından sakatlar ve iptal edilmesi sonucunu doğurur... Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 sayılı kararında şöyle demiştir:

"Atanması Millî Eğitim ve Spor Bakanlığınca yapılan davacının görevine son verilmesi yolundaki işlemin aynı makamca tesis edilmesi gerekli iken, valilikçe tesis edilmesinde idarî işlemlerde usulde paralellik ilkesi⁴⁶ uyarınca yetki yönünden mevzuata uyarlık görülmediğinden iptali gerekir"⁴⁷.

46. Burada "usulde paralellik ilkesi" değil, "yetkide paralellik ilkesi" denmeliydi.

47. Danıştay Beşinci Dairesi, 9 Mayıs 1985 Tarih ve E.1985/21, K.1985/1229 Sayılı Karar, *Danıştay Dergisi*, Sayı 60-61, s.230 (Nakleden: Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.II, s.458).

Bu kararın *Danıştay Dergisinden* değil, benim kitabımdan alınma olduğunun tartışmasız kanıtı, benim bu karara eleştiri olarak düştüğüm "*Burada 'usulde paralellik ilkesi' değil, 'yetkide paralellik ilkesi' denmeliydi*" şeklindeki 46 nolu dipnotumun, Ramazan Çağlayan'da 205 nolu dipnot olarak yer almasıdır. Haliyle benim bu eleştiri dipnotum, Danıştay kararının Ramazan Çağlayan'ın atıf yaptığı *Danıştay Dergisinde* yayımlanan orijinal halinde yoktur. Ramazan Çağlayan'ın 205 nolu dipnotu, Ramazan Çağlayan'ın benden alıntı yaptığının tartışmasız kanıtıdır. Bir rastlantı sonucu, aynı kelimeden sonra, aynı dipnotu vermemizin imkân ve ihtimali yoktur. Ortada "deveyi hamuduyla götürmek" misali bir alıntı vardır. Dolayısıyla burada, alıntılanan şey bir yargı kararı olsa da, gerçekte ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma hâli vardır.

Burada şunu belirtmek isterim: Şüphesiz, bir yargı kararı, o karardan ilk alıntı yapan yazarın malı değildir. O kararı başka yazarlar da kullanabilir. Ama bunun için, bir kere bu kararı kendilerinin bulmaları, oturup sayfalarca

uzunluğunda olan yargı kararını kendilerinin okumaları, karardan alıntı yapacakları cümle veya cümleleri kendilerinin seçmeleri gerekir. Bir yazar binlerce karar içinde bir kararı oturup kendisi bulmamış ise, özellikle karardan alıntı yaptığı cümleyi yüzlerce cümle içinden kendisi seçmemiş ise, bu alıntıyı gerçekten yaptığı yazara, kararın künyesini verdikten sonra atıf yapması gerekir. Bu emeğe saygı ilkesinin bir gereğidir.

Belli bir teorik konuyu örneklendiren Danıştay kararının binlerce karar içinde arayıp bulmak için emek vermek gerekir. Böyle bir karar bulunca da bu kararı özetlemek ve hatta bu karardan cümle seçmek için yine emek vermek gerekmektedir. Yüzlerce cümleden oluşan bir kararda en can alıcı cümleyi bulmak için bu kararı pek çok defa okumak gerekmektedir. Bir yazarın binlerce karar arasından bulup gün yüzüne çıkardığı bir kararı o yazarın ismini zikretmeden almak, keza o yazarın o karardan aldığı cümleyi o yazarın ismini zikretmeden vermek, o yazarın emeğinin sömürülmesi anlamına gelir.

Oysa yukarıda Bölüm 2’de verilen pek çok örnekte (mesela Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 88, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 198, 215, 217’de) ayrıntılarıyla gösterildiği gibi, Ramazan Çağlayan’ın, ilgili örnekte verilen Danıştay kararını kendisinin Danıştay Dergisinde arayıp bulmadığı, bu kararları benim kitabımdan aldığı yolunda pek çok delil vardır. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, pek muhtemelen, benim emeğimden yararlanmıştır. Böyle durumlarda, Ramazan Çağlayan’ın dürüst davranıp, kararın künyesini dipnotta verdikten sonra benim adımla zikretmesi uygun olurdu. ■

Bölüm 6

RAMAZAN ÇAĞLAYAN'IN

MUHTEMEL SAVUNMALARI VE BUNLARA

KARŞI CEVAPLARIM¹

Bu kitap yayınlanınca, muhtemelen, Ramazan Çağlayan, çeşitli argümanlar ileri sürerek kendini savunmaya çalışacaktır. Belki Ramazan Çağlayan de kendini savunan ve beni eleştiren bir kitap yayınlayacaktır. Ben şimdiden Ramazan Çağlayan'ın kendini savunmak için ne gibi argümanlar ileri sürebileceğini düşündüm ve bunlara karşı cevaplarımı aşağıda hazırladım.

Belki Ramazan Çağlayan bu kitaba bir cevap vermeyecek ve bu bölüm gereksiz bir bölüm olarak kalacaktır. Ama ben yine de Ramazan Çağlayan'ın muhtemel savunmalarına karşı yeni bir kitap yazmak zorunda kalmamak için şimdiden muhtemel savunmalara karşı cevaplarımı vermek istiyorum.

I. “BENİM KİTABIM BİR ‘BİLİMSEL ESER’ DEĞİLDİR” SAVUNMASI

Ülkemizde kitaplarında usûlsüz alıntılar bulunduğu iddiasıyla karşılaşan yazarların en sık yaptıkları savunma, kendi kitaplarının bir “bilimsel eser” olmadığı, kitaplarının halkı bilgilendirmek için yazılmış bir “popüler kitap”, bir “başucu kitabı” olduğu, yahut öğrenciler için yazılmış “yardımcı ders kitabı” olduğu, bu tür kitaplar için ise kaynak gösterme zorunluluğunun bulunmadığı yolundaki savunmadır.

Bir Örnek: Doğramacı vs. Yazıcı Davası².- Prof. Dr. Hasan Yazıcı, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın “*Annenin Kitabı*” isimli kitabında Benjamin Spock'un “*Baby and Child Care*” isimli kitabından yapılmış intihaller bulunduğunu iddia etmiştir. Prof. Dr. İhsan Doğramacı, Prof. Dr. Hasan Yazıcı

-
1. Bu bölümün bazı başlıkları geçen ay yayınladığım *Ramazan Çağlayan'ın İdare Hukuku ve İdarî Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* (Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013, s.149-159) isimli kitabımdan alınmıştır (www.idare.gen.tr/caglayan.htm).
  2. *İhsan Doğramacı v. Hasan Yazıcı* davası hakkında bkz.: Zeynel Dinler, *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa, Ekin, 7, Baskı, 2012, s.157-162; Kayhan Kantarlı, “İntihal İddialarına Karşı Bir Sığınak: Anonim Bilgi”, *Bilim ve Gelecek*, Sayı 65, 2009 ([http://calmadanoyunanmaz.blogcu.com/prof-dr-kayhan-kantarli-intihal-iddialarina-karsi-bir-sigin/9868110](http://calmadanoyunanmaz.blogcu.com/prof-dr-kayhan-kantarli-intihal-iddialarina-karsi-bir-sigin/)); Togan Kafesođlu, “İntihale Giriş: 101”, *BirGün - kiTaP*, Yıl 4, Sayı 92, 8 Ocak 2011 (<http://akademikcurume.blogspot.com/2011/01/intihale-giris-101.html>)

cı'ya karşı kendisine hakaret ettiği gerekçesiyle tazminat davası açmıştır. Bu davada Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 25 Şubat 2004 tarih ve E.2002/963 ve K.2004/60 sayılı kararıyla bilirkişi raporu doğrultusunda, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın kitabının

“bilimsel bir eser olmayıp, anonim bilgiler içeren bir başucu kitabı olduğu” ve “bu tür yayınlarda herkese ait fikirler olması nedeni ile dünyadaki uygulamalarda olduğu gibi atf yapılmasına gerek olmadığı”

gerekçesiyle Prof. Dr. Hasan Yazıcı'yı Prof. Dr. İhsan Doğramacı'ya tazminat ödemeye mahkûm etmiştir. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararı Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 19 Ekim 2004 gün ve E.2004/9987 ve K.2004/11908 sayılı kararıyla³ bozulmuştur. Ancak Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin direnmesi neticesinde dosya Yargıtay Hukuk Genel Kuruluna gitmiş ve bu Kurul, 10 Mayıs 2006 tarih ve E.2006/4230, K.2006/288 sayılı kararıyla, 4. Hukuk Dairesini değil, Prof. Doğramacı'nın eserinde intihal olmadığına hükmeden Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin direnme kararını onamıştır. Böylece Yargıtay Hukuk Genel Kuruluyla, Prof. Dr. İhsan Doğramacı'nın kitabının *“bilimsel bir eser olmayıp, anonim bilgiler içeren bir başucu kitabı olduğu”na “ve bu tür yayınlarda herkese ait fikirler olması nedeni ile dünyadaki uygulamalarda olduğu gibi atf yapılmasına gerek olmadığı”na hükmedilmiştir*⁴.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Yargıtayın hukuk alanındaki en yüksek kuruldur. Hukuk Genel Kurulu kararları Yargıtay hukuk dairelerini ve bütün ilk derece mahkemelerini bağlar. Hukuk Genel Kurulunun kaynak gösterme zorunluluğunun sadece “bilimsel kitaplar” için olduğu, “başucu kitapları” için böyle bir zorunluluk bulunmadığı yolunda bir karar vermesi bilim âlemi için fevkalade üzücü ve ülkemizdeki yaygın fikir hırsızlığına zemin hazırladığı için de memleketimizin bilim ve kültür hayatı bakımından utanç vericidir.

Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki argümanı kullanacağına ihtimal vermiyorum. Kaldı ki, pek muhtemelen Ramazan Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabını profesörlük başvurusunda “başlıca araştırma eseri” olarak göstermiştir. Eğer böyleyse, kendisi sayesinde profesör olduğu bir kitap hakkında bu kitap bir “bilimsel eser” değildir demesi haliyle mümkün olmayacaktır.

3. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 19 Ekim 2004 Tarih ve E.2004/9987 ve K.2004/11908 sayılı Kararı, *İstanbul Barosu Dergisi*, Cilt 79, Sayı 2005/1, s.202-205'den nakleden Filiz Ceritoğlu Sengel, *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, Ankara, Seçkin, 2009, s.96.

4. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 10 Mayıs 2006 tarih ve E.2006/4230, K.2006/288 sayılı kararına ücretli veri bankalarından ulaşılabileceği gibi ücretsiz olarak çeşitli sitelerden ulaşabilmektedir. Örneğin <http://emsalkararlar.blogspot.com/2009/06/hukuk-genel-kurulu-20064-230-en.html>

II. “KEMAL GÖZLER’İN KİTABI ‘BİLİMSEL ESER’ DEĞİLDİR” SAVUNMASI

Genellikle intihal iddiasıyla karşılaşanlar, sadece kendi kitaplarının “bilimsel eser” olmadığını iddia etmekle kalmıyorlar; kendisinden kaynaksız alıntı yapıldığı iddia edilen kaynak kitabın da bir “bilimsel eser” olmadığını iddia ediyorlar. Böylece kitabı intihale kurban giden yazar, kitabını korumak için uğraşırken, kendi kitabının bir “bilimsel eser” olduğunu ispatlamak zorunda kalıyor. Neticede hırsız değil, ev sahibi güç durumda kalıyor. Benim başıma yakın zamanda, Ramazan Çağlayan ile ilgili olarak değil, bir başka yazar ile ilgili bir davamda böyle bir olay geldi.

Benim *Anayasa Hukukuna Giriş* isimli kitabımdan kaynak göstermeksiz alıntı yapan bir yazar hakkında Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulundum. Cumhuriyet Savcılığı bu yazar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71’inci maddesi uyarınca ceza davası açtı. Ceza davasında şüpheli, benim intihale kurban giden *Anayasa Hukukuna Giriş* isimli kitabımın bilimsel eser olmadığını iddia etti ve mahkemeye isminin altına “Anayasa Hukuku Profesörü” sıfatını eklemiş bir meslektaşımızdan alınmış “uzman mütalaası” sundu. Bu mütalaada sayın profesör meslektaşımız benim “*Anayasa Hukukuna Giriş*” isimli kitabımın bir “bilimsel eser” olmadığı ve “*derleme niteliğinde bir çalışma*” olduğu görüşünü ileri sürdü. Mahkeme şüphelinin savunmasını ve anayasa hukuku profesörü bu sayın meslektaşımızın mütalaasını ciddiye alarak, sadece şikayet konusu kitabı değil, benim intihale kurban giden *Anayasa Hukukuna Giriş* isimli kitabımın da bilimsel eser olup olmadığını tespit için bilirkişiye başvurma kararı aldı. Kendi yazdığım bir kitabın bir “bilimsel eser” olduğu yolunda mahkemeye açıklama yapmak zorunda kalmam benim gururumu rencide ediyor.

Benzer bir savunmanın Ramazan Çağlayan tarafından yapılacağına ihtimal vermem. Eğer Ramazan Çağlayan’ın usûlsüz alıntılarda bulunduğu benim iki ciltlik *İdare Hukuku* isimli kitabım da bir bilimsel eser değil ise, Türkiye’de idare hukuku alanında yazılmış bir bilimsel eser şimdiye kadar olmamıştır. Ayrıca belirtmek isterim ki, bu iki ciltlik kitabın bir özeti olan *İdare Hukuku Dersleri* isimli kitabım 2009 yılında Türkiye Bilimler Akademisinden ödül almıştır.

Burada gerek intihal ürünü olduğu iddia edilen ve gerekse intihale kurban giden kitabın “bilimsel eser” olmadığı argümanları hakkında, Ramazan Çağlayan’ı tamamen ayırık tutarak, yeri geldiği için *genel olarak* şunu söylemek isterim:

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, 35’inci maddesinde iktibas serbestisi şartlarını düzenlerken ve 71’inci maddesinde de kaynak göstermeden alıntı yapma fiilini müeyyideye bağlarken “eser” kavramını kullanmıştır.

Adı geçen Kanununun 1/B maddesinin a bendinde “eser”, “*sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleri*” olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, bir fikrî ürünün FSEK anlamında bir “eser” sayılabilmesi ve intihale karşı korunabilmesi için şu iki şartı taşıması gerekir: (1) Eser, sahibinin hususiyetini taşımalıdır. (2) İlim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri türlerinden birine girmelidir⁵.

Ramazan Çağlayan'ın kitabı da, Ramazan Çağlayan'ın alıntı yaptığı benim kitabım da, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu anlamında bir “eser”dir. Çünkü: (1) Bir kere, Ramazan Çağlayan'ın kitabı da, benim kitabım da bir fikrî çabanın ürünüdürler ve kaçınılmaz olarak da yazarlarının hususiyetini taşımaktadır. Kaldı ki, yukarıda Bölüm 2’de örneklerle gösterildiği gibi, benim kitabımdan Ramazan Çağlayan'ın yaptığı alıntılardan bazıları doktrinde ilk defa benim tarafından dile getirilen, tamamıyla bana ait özgün düşüncelerdir. (2) Diğer yandan, benim kitabım da, Ramazan Çağlayan'ın kitabı da FSEK’de sayılan eser türlerinden biri olan “ilim eserleri” kategorisine girer. Hukuk alanında “ilmin” orijinal bir buluş bulma gibi bir vasfı yoktur. FSEK, m.35’teki “ilim eseri” kavramı böyle dar yorumlanırsa, sadece Türkiye’de değil, dünyada hukuk alanında yazılmış bir “ilim eseri” kalmaz. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, benim kitabımdan ancak, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinde öngörülen şartlara uyarak alıntı yapabilir. Yukarıda ikinci bölümde örnekler üzerinden tek tek gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan ise bu şartlara uymadan alıntı yapmıştır.

Ramazan Çağlayan’ı ayrıık tutarak, yeri geldiği için genel olarak şunu söylemek isterim: *Doğramacı vs. Yazıcı* kararından ilham alarak “*kaynak gösterme zorunluluğu sadece ‘bilimsel eserler’ için geçerlidir ve benim kitabım bir ‘bilimsel eser’ değildir*” yolundaki argümanı ileri sürenler, bu argümanı FSEK’in öngördüğü hukukî ve cezaî yaptırımlardan kaçmak için ileri sürüyorlar. Ancak bu argümanı ileri sürerek, hukukî ve cezaî yaptırımlardan kaçmaya çalışırken korkunç bir *etik çelişki* içine düşmektedirler. Bu argümanı ileri sürenler kaçınılmaz olarak şu sorularla muhatap olacaklardır: “İyi de o zaman kitabınız, bilimsel eser değil ise nedir?” “Bilimsel olmayan bir eserde ne diye akademik unvanınızı kullandınız?” “Amacınız bilime hizmet etmek değil ise, bu kitabı yazmaya sizi ne gibi motifler sevk etti?”

Diğer yandan kendi kitabının değil, alıntılarının yapıldığı kaynak kitabın bir “bilimsel eser” olmadığını iddia edenler de mantıksal bir çelişki içine düşüyorlar. Zira, böyle bir argüman, kendisinin kitabında söz konusu kitaptan

5. Bir ürünün “eser” sayılabilmesinin şartları konusunda bkz.: Tekinalp, *op. cit.*, s.102-119; Öncü, *op. cit.*, s.114-117; Şafak Erel, *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, İmaj, 2. Baskı, 1998, s.32-37.

alıntılar olduğu vakıasını kabul ettikten sonra ileri sürülebilecek bir argümandır. İntihale kurban giden kitabın bilimsel eser olmadığı ve dolayısıyla kendisinden serbestçe alıntı yapılabileceği iddiası, söz konusu yazarın bu kitaptan kaynak göstermeksizin alıntı yaptığını itiraf etmesi anlamına geliyor. Benim intihalle suçladığım bir yazarın kalkıp, “Kemal Gözler’in kitabı bir bilimsel eser değildir” demesi, o yazarın benim kitabımdan kaynaksız alıntı yaptığını tevîl yoluyla ikrar ettiği anlamına gelir. Böyle bir durumda, alıntı yapılan kitabın bilimsel eser olduğu ispatlandıktan sonra, mahkeme bir başka araştırma yapmaksızın intihalin bulunduğuna karar vermesi gerekir.

III. “SÖZ KONUSU KİTAPTAKİ BİLGİLER ANONİM BİLGİLERDİR VE ANONİM BİLGİLER İÇİN KAYNAK GÖSTERME ZORUNLULUĞU YOKTUR SAVUNMASI

İntihal iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın üçüncü savunma intihale örnek olarak gösterilen alıntılardaki bilgilerin “anonim bilgiler” olduğu, bu tür bilgileri herkesin yazabileceği, bunlar için de kaynak gösterilmesine gerek olmadığı savunmasıdır.

Şüphesiz ki, idare hukukunda herkesçe bilinen, “iki kere iki dört eder” misali anonimleşmiş bilgiler verilirken kaynak gösterilmesine gerek yoktur. Bu tür “umumîleşmiş bilgiler”i, her yazar, bir başka yazara atıf yapılmadan da verilebilir. Ancak bir yazarın diğer yazara atıf yapmadan bir umumî bilgiyi verebilmesi için, bu yazarın bu bilgiyi, diğer yazarın ifadelerinden yararlanmadan, oturup emek verip kendi cümleleriyle kaleme alması gerekir. İşte Ramazan Çağlayan’ın yapmadığı şey de budur: İdare hukukunda bilinen bir bilgiyi kendisi, kendi ifadeleriyle kaleme almamakta, benim ifadelerimi kopyalayarak aktarmaktadır. Eğer Ramazan Çağlayan söz konusu bilgileri, benim ifadelerimi kopyalamadan, kendi ifadeleriyle dile getirmiş olsaydı, söz konusu örneklerdeki Ramazan Çağlayan’ın cümleleri, benim cümlelerimden kaçınılmaz olarak çok farklı olurdu. Oysa yukarıda Bölüm 2’de somut örnekler üzerinden (mesela örnek 69, 139, 150, 169, 257) gösterildiği gibi, içerik olarak bilgi umumîleşmiş bir bilgi olsa dahi Ramazan Çağlayan’ın cümleleriyle benim cümlelerim arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik bulunmaktadır.

Bir Örnek: İdare hukukunda idarenin sorumluluğu alanında “eşdeğeriyle tazmin ilkesi” umumîleşmiş bir ilke olabilir; dolayısıyla Ramazan Çağlayan bu ilkeyi bana atıf yapmadan aktarabilir; ama bunun için bu ilkeyi kendi kelimeleriyle ifade etmesi gerekir. Oysa yukarıda Bölüm 2, Örnek 257’de ayrıntılarıyla açıklandığı gibi, Ramazan Çağlayan bu ilkeyi kendi kelimeleleriyle ifade etmemekte, benim kelimelerimi kopyalayarak dile getirmektedir: Ramazan Çağlayan’ın

Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın “eşdeğeri (équivalence)” olarak değerlendirilir⁹⁵¹.

şeklindeki cümlesi (*İdarî Yargılama Hukuku*, 2011, s.547) ile benim

Bu para, zarar gören kişinin uğradığı zararın “eşdeğeri (équivalence)” olarak değerlendirilir.

şeklindeki cümlem (*İdare Hukuku*, 2003, c.II, s.1258), **noktası virgülüne, kelime kelime aynıdır.** Hatta her iki cümle arasında stil olarak dahi aynılık vardır. Benim tırnak içine aldığım kelimeyi, Ramazan Çağlayan da tırnak içine almakta, benim parantez arasında italikle verdiğim kelimeyi Ramazan Çağlayan parantez arasında italikle vermektedir. Bu cümlelerin içerdiği bilgiyi, Ramazan Çağlayan benim kelimelerimi ve benim stilimi kopyalamadan, kendi kelimeleriyle aktarabilirdi ve söz konusu bilgi de umumileşmiş bir bilgi olduğu için bana atıf yapması da gerekemeyebilirdi. Ama Ramazan Çağlayan bu bilgiyi kendi cümleleriyle ifade etmek için emek vermemekte, bu cümleyi noktası virgülüne benden kopyalamaktadır. **Umumleşmiş bir bilgi, bir başka yazarın ifadeleri kopyalanarak aktarılamaz. Aktarılırsa bunun kaynağının gösterilmesi gerekir.** Zira sadece bir bilginin içeriği değil, ifade edilişi de, ifade eden yazarın hususiyetini gösterdiğine göre bir fikri eserdir ve FSEK tarafından korunur.

IV. “RASTLANTI SONUCU SADECE BENZERLİK VARDIR” SAVUNMASI

Usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların yaptıkları en yaygın dördüncü savunma, usûlsüz alıntıyı ispat için örnek gösterilen paragraflar arasında *tam bir ayniyetin bulunmadığı, rastlantı sonucu basit bir benzerliğin bulunduğu, paragraflar aynı konuda yazıldığı için de böyle bir benzerliğin bulunmasının normal olduğu* yolundaki savunmadır.

Bu savunmanın benim iddialarımla ilgili olarak doğru olup olmadığını anlamak için, bu savunmanın ilişkin olduğu her somut alıntı örneğine tekrar bakmak gerekir. Her somut örnekte, benim ve Ramazan Çağlayan'ın paragrafları arasındaki benzerliğin bir rastlantı sonucu olup olamayacağı sorusunu okuyucunun kendisine sorması gerekir. Yukarıda kanımca, Bölüm 2’de verdiğim toplam 276 adet örneğin hepsinde rastlantı sonucu olamayacak derecede benzerlik bulunmaktadır. Zaten Ramazan Çağlayan'ın kitabı ile benim kitabım arasındaki benzerlikler bu 276 adet örnekte verilenlerden ibaret değildir. Daha pek çok benzerlik vardır. Ben rastlantı sonucu olarak görülebilecek benzerlikleri Bölüm 2’ye usûlsüz alıntı örneği olarak zaten almadım. Eğer “rastlantı sonucu benzerlik” savunması gelirse, Bölüm 2’de verdiğim 276 adet örnekten herhangi birine bakınız ve bu örnekte üstteki kutuda ver-

diğim Ramazan Çağlayan'ın paragrafı ile alttaki kutuda verdiğim benim paragrafım arasındaki benzerliğin bir rastlantı sonucu olup olamayacağını kendinize sorunuz. Dediğim gibi, bu konuda, özel bir örneğe değil, Bölüm 2'de verdiğim 276 adet örnekten herhangi birine bakmak yeterlidir. Ama bu konuda “tipik” örnekler, “özel” örnekler görmek istiyorsanız onları da vereyim: Yukarıda bölüm 2'de verilen

- Örnek 19'da 20 kelimedenden 20'si aynı,
- Örnek 11'de 32 kelimedenden 29'u aynı,
- Örnek 29'da 29 kelimedenden 25'i aynı,
- Örnek 32'de 36 kelimedenden 34'ü aynı,
- Örnek 45'te 18 kelimedenden 16'sı aynı,
- Örnek 48'de 30 kelimedenden 29'u aynı,
- Örnek 57'de 22 kelimedenden 19'u aynı,
- Örnek 120'de 12 kelimedenden 11'i aynı,
- Örnek 137'de 19 kelimedenden 19'u aynı,
- Örnek 152'de 12 kelimedenden 12'si aynı,
- Örnek 264'te 37 kelimedenden 34'ü aynı

dır. Bu oranda bir benzerlik, “rastlantı” sonucu bir benzerlik olabilir mi?

Bir Örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.441-445:*

a. Hukuka Aykırılık-Kusur İlişkisi

“Hukuka aykırılık (*illégalité*)” ile “kusur (*faute*)” arasında ne gibi bir ilişki bulunmaktadır? İşlem ve eylemlerin hukuka aykırı olması, aynı zamanda kusurlu olduğunu gösterir mi? Hukuka uygun işlem ve eylemlerde kusur olabilir mi? Bu sorulara idarî eylemler ile idarî işlemler arasında bir ayırım yapılarak cevap verilmektedir.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.979:*

3. Hukuka Aykırılık ve Kusur

“Hukuka aykırılık (*illégalité*)” ile “kusur (*faute*)” arasında ne gibi bir ilişki vardır? Hukuka aykırı olan bir eylem ve işlem aynı zamanda kusurlu mudur? Hukuka uygun eylem ve işlem kusurlu olabilir mi? Bu sorulara idarenin eylemleriyle işlemleri arasında ayırım yaparak cevap verilmektedir.

Yukarıdaki iki paragrafı okuyunuz: Arada sadece basit bir benzerlik mi vardır, yoksa çok yüksek oranda bir benzerlik mi, hatta aynıyet mi vardır?

Bir Başka Örnek

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.356:*

Fransız hukukunda bu tür denetime “oranlılık denetimi (*contrôle de propottionnalité*)⁴⁴⁷ veya “kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l’adéquation d’une décision aux faits*)⁴⁴⁸ denilmektedir.⁴⁴⁹

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.845:*

Fransız literatüründe mahkemelerin bu tür denetimine “oranlılık denetimi (*contrôle de proportionnalité*)”⁹⁰² veya “kararın olaylara uygunluğunun denetimi (*contrôle de l’adéquation d’une décision aux faits*)”⁹⁰³ ismi verilmektedir.

Yukarıdaki iki paragraf okunursa, bu iki paragraf arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede benzerlik olduğu görülür. Sadece kelimeler aynı değil, bu kelimelerin diziliş stili dahi aynıdır. Benim tırnak işareti koyduğum yerde Ramazan Çağlayan da tırnak işareti koyuyor; benim parantez içinde italikle verdiğim kelimeleri Ramazan Çağlayan da aynı şekilde veriyor. Bunlar bir tesadüf olamaz. Ramazan Çağlayan’ın bu cümleyi benim cümlemi görmeden kurmuş olma ihtimali, Ramazan Çağlayan’ın geceleri benimle aynı rüyayı görme ihtimali kadar düşük bir ihtimaldir⁶. Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, bu cümleyi benim kitabımdan almış olmalıdır. Ama buna rağmen bu cümlelerin sonunda Ramazan Çağlayan bana değil, Fransız yazarlara atıf yapmaktadır. Dolayısıyla ortada bir usûlsüz alıntı vardır.

“Ayniyet değil, benzerlik bulunduğu” savunmasına karşı şunu da söylemek isterim: Bu argüman Ramazan Çağlayan’ın kitabı söz konusu olduğunda vakıa olarak doğru olmadığı gibi, hukuken de geçersiz bir argümandır. Zira bu argüman, mantık bakımından safсата örneğidir. Çünkü, bir cümlelerin “alıntı” olması için, bir yazardan diğer yazar tarafından noktası virgüline, kelime kelime, aynen alınması şart değildir. Diğer bir ifadeyle, bir paragrafın diğer bir paragraftan alınmış olduğunu söyleyebilmek için, **bu iki paragraf arasında “aynılık bulunması şartı” diye bir şart yoktur.** Zira, bir alıntı aynen yapılabileceği gibi, mealen, yani yazarın kendi cümleleriyle de yapılabilir. **“Mealene alıntı” da bir “alıntı”dır ve bu alıntının da kaynağının gösterilmesi gerekir.** Kaynak gösterme zorunluluğu için, alıntılanan cümle ve paragrafların, alıntı yapılan kitaptaki sırayla aynı şekilde geçmesine gerek yoktur. Ünal Tekinalp’in belirttiği gibi, *“esası değiştirmeyen farklılıklarla, sırayı değiştiren oynamalarla yapılan aktarma da bu madde*

6. Rüya metaforu için bkz.: *supra*, s.116, dipnot 4.

[m.71] anlamında ‘iktibas’tır’⁷. Yine Profesör Tekinalp’in isabetle vurguladığı gibi, “*eserde bölümlerin... dizimindeki değişiklikler (takdim tehir) halinde de intihal vardır*”⁸.

Özetle kaynağı gösterilmemiş “mealen alıntı” intihal teşkil eder. Dolayısıyla iki cümle arasında “aynılık” bulunduğu ispatına gerek yoktur; “sadece benzerliğin” gösterilmesi de ortada alıntı bulunduğu ispatı için yeterlidir. İki paragraf arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede bir benzerlik var ise, tarih olarak sonraki tarihli paragrafın önceki tarihli paragraftan alınmış olduğuna karine vardır.

V. “YARGI KARARLARINDAN ALINTI YAPMAK SERBESTTİR” SAVUNMASI

İntihal iddiasıyla karşılaşan yazarların çokça başvurdukları bir savunma da yargı kararlarından alıntı yapmanın serbest olduğu savunmasıdır. Doğrudur. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 31’inci maddesi uyarınca yargı kararlarından “faydalanmak serbesttir”. Dolayısıyla benim alıntı yaptığım bir Danıştay kararından, bana atfı yapmaksızın Ramazan Çağlayan da alıntı yapabilir.

Ama kanımızca, binlerce mahkeme kararının içinde konuyla ilgili olan kararın bulunması ve tahlil edilmesi de “fıkrî çalışma”dır. Kararın tam metni değil, ama bu metinden konuyu örneklendiren bir cümlenin seçilip alınması ve teorik açıklamaların olduğu yerde bağlamına uygun olarak verilmesi, bunu yapan yazar bakımından korunmaya değer bir emektir.

Bir yazar, konuyla ilgili yargı kararını, binlerce karar içinde kendisi arayarak bulmamış ise, bu kararın varlığını okuduğu bir başka kitaptan öğrenmiş ise, dürüstlük ve emeğe saygı gereği, kararın künyesini verdikten sonra, bu kararı gördüğü kaynağı da karardan sonra parantez içinde veya “aktaran” veya “nakleden” kelimelerinden sonra belirtmesi uygun olur.

Ramazan Çağlayan bunu yapmıyor. Neredeyse Ramazan Çağlayan’ın kitabında kullandığı gerek Fransız ve gerekse Türk Danıştay kararlarının hepsi, orijinal mahkeme kararı dergilerinden değil, başka yazarların kitaplarından ve bazıları da benim kitabımdan alınmadır. Ama Ramazan Çağlayan bana veya başka yazarlara değil, Fransız ve Türk Danıştay kararları dergilerinin orijinallerine atfı yapıyor. Yani Ramazan Çağlayan, Türk ve Fransız yargı kararlarından “transit atfı” tekniğini kullanarak alıntı yapıyor.

7. Tekinalp, *op. cit.*, s.156.

8. *Ibid.*

Ramazan Çağlayan'ın "transit atıf" tekniğiyle Fransız Danıştay kararlarından yaptığı alıntıları yukarıda Bölüm 2, Örnek 8, 9, 29, 43, 73, 98, 101, 102, 108, 109, 126, 129, 160, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 213, 216, 221, 224, 225, 226, 227, 228, 239, 245, 254, 259, 263, 272'de tek tek gösterdim. Yine Ramazan Çağlayan'ın Türk Danıştay kararlarından nasıl "transit atıf" tekniğini kullanarak alıntılar yaptığını yukarıda Bölüm 2, Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 88, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 165, 198, 243, 245, 276'de tek tek gösterdim. Bu konuda bu örneklerle bakılabilir. Yine yukarıda Üçüncü Bölümde, X ve XI nolu başlıklar altında, Ramazan Çağlayan'ın yargı kararlarına, kendisinin atıf yaptığı mahkeme kararı dergilerini görmeden, gerçekte benim atıflarım üzerinden, yani transit atıf yoluyla atıf yaptığını tam altı ayrı delil göstererek ispatladım (bkz. *supra*, s.616-617).

Burada şunu belirtmek isterim: Şüphesiz, bir yargı kararı, o karardan ilk alıntı yapan yazarın malı değildir. O kararı başka yazarlar da kullanabilir. Ama bunun için, bir kere bu kararı kendilerinin bulmaları, oturup sayfalarca uzunluğunda olan yargı kararını kendilerinin okumaları, karardan alıntı yapacakları cümle veya cümleleri kendilerinin seçmeleri gerekir. Bir yazar binlerce karar içinde bir kararı oturup kendisi bulmamış ise, özellikle karardan alıntı yaptığı cümleyi yüzlerce cümle içinden kendisi seçmemiş ise, bu alıntıyı gerçekten yaptığı yazara, kararın künyesini verdikten sonra atıf yapması gerekir. Bu emeğe saygı ilkesinin bir gereğidir.

Belli bir teorik konuyu örneklendiren Danıştay kararının binlerce karar içinde arayıp bulmak için emek vermek gerekir. Böyle bir karar bulunca da bu kararı özetlemek ve hatta bu karardan cümle seçmek için yine emek gerekmektedir. Yüzlerce cümleden oluşan bir kararda en can alıcı cümleyi bulmak için bu kararı pek çok defa okumak gerekmektedir. Bir yazarın binlerce karar arasından bulup gün yüzüne çıkardığı bir kararı o yazarın ismini zikretmeden almak, keza o yazarın o karardan aldığı cümleyi o yazarın ismini zikretmeden vermek, o yazarın emeğinin sömürülmesi anlamına gelir.

Oysa yukarıda Bölüm 2'de verilen pek çok örnekte (mesela Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 88, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 165, 198, 243, 245, 276'de) ayrıntılarıyla gösterildiği gibi, Ramazan Çağlayan'ın, ilgili örnekte verilen Danıştay kararını kendisinin Danıştay Dergisinde arayıp bulmadığı, bu kararları benim kitabımdan aldığı yolunda pek çok delil vardır (bkz. *supra*, s.616-617). Dolayısıyla Ramazan Çağlayan, pek muhtemelen, benim emeğimden yararlanmıştı. Böyle durumlarda, Ramazan Çağlayan'ın dürüst davranıp, kararın künyesini dipnotta verdikten sonra benim adımla zikretmesi uygun olurdu.

Kararın Özetlenmesi ve Keza Karar Hakkında Yapılan Değerlendirme ve Eleştiriler FSEK, m.31’de Öngörülen Serbesti Kapsamında Değildir

Burada ayrıca belirtmek isterim ki, Ramazan Çağlayan, söz konusu örneklerde Danıştay kararının sadece metninden yaptığı aktarmaları gerçekte benim kitabımdan yapmakla kalmamakta, söz konusu Danıştay kararları hakkında benim yaptığım *özetlemeleri, değerlendirmeleri ve eleştirileri* de benim kitabımdan almaktadır. Örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 60, 62, 64, 73, 74, 81, 95, 99, 102, 103, 107, 110, 161, 198, 215, 217’ye bakılabilir. Ne dediğimizi somut olarak göstermek için Örnek 62’deki alıntıyı tekrar verelim:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.314:*

Ancak Danıştay 1996 tarihli bir kararında, İçişleri Bakanının belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yetkisini, valilere devredebileceğine karar vermiştir²¹⁸.

²¹⁸ Danıştay Sekizinci Dairesi, E.1995/860, K.1996/3398, <http://www.danistay.gov.tr>.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.659-660:*

Ancak Danıştay Sekizinci Dairesi 25 Kasım 1996 tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 sayılı kararıyla İçişleri Bakanının belediyeler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisini valilere devredebileceğine karar vermiştir⁸⁶.

86. Danıştay Sekizinci Dairesi, 25 Kasım 1996 Tarih ve E.1995/860, K.1996/3398 Sayılı Karar (*Kazancı Danıştay Kararları CD’si*).

Görüldüğü gibi yukarıdaki iki cümle kararın künyesini uzun ve kısa yazmak dışında noktası virgülüne aynıdır. Dolayısıyla söz konusu Danıştay kararını Ramazan Çağlayan kendisi özetlememiş; bu özeti benden almış, ama bana atıf yapmamıştır. Ben bir Danıştay kararını özetleme yetkisinin benim tekilimde olduğunu iddia etmiyorum: Ramazan Çağlayan da daha önce benim tarafından özetlenmiş bir Danıştay kararını bana atıf yapmaksızın özetleyebilir. Ama bu özeti emek verip kendisinin yapması gerekir: Bana atıf yapmadan benim özeti noktası virgülüne alamaz.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, m.31 kapsamında serbest olan şey, yargı kararının metninden alıntı yapılmasıdır. Bu serbesti, bir yargı kararı hakkında bir yazarın yaptığı bir “değerlendirme”nin veya “yorum”un veya “eleştiri”nin bir başka yazar tarafından kaynağı gösterilmeksizin alınabileceği anlamına kesinlikle gelmez. Zira yargı kararının kendisi olmasa da, bu karar hakkında bir yazarın yaptığı “değerlendirme”, “yorum” veya “ele-

tiri”, bu yazarın hususiyetini gösterir ve dolayısıyla o yazarın bir “fıkrî eseri”dir ve haliyle bu fıkrî eser FSEK tarafından korunur.

Aynı şey bir yargı kararı hakkında bir yazarın yaptığı “özetlemeler” için de geçerlidir. Zira, bir Danıştay kararından bir yazarın yaptığı bir “özetleme”, bir makine tarafından yapılmadığına göre, o yazarın kendi ifadesiyle yapılacağı için, kaçınılmaz olarak bu özeti yapan yazarın hususiyetini yansıtır ve dolayısıyla FSEK kapsamında korunan bir fikri eserdir. Bu şu anlama gelir ki, bir Danıştay kararını herkes özetleyebilir; ama bunun için oturup kararı kendisinin okuması ve bu özetlemeyi kendisinin yapması gerekir. Bu zahmete katlanmadan, bir yazar başka yazarın yaptığı özeti, kaynağı göstermeden alamaz. Bir başka yazarın yaptığı özetleme, o yazarın hususiyetini taşıdığına göre, bir başka yazar tarafından kaynağı gösterilmeden alınması FSEK’e aykırı olur. Bu sadece FSEK’e bir aykırılık değil, bilim etiğine ve genel ahlak kurallarına da aykırılık teşkil eder.

Eğer, bir yargı kararı hakkında bir yazarın yaptığı değerlendirmelerin, yorumların, eleştirilerin, FSEK tarafından korunmadığı bunların başka yazarlar tarafından alınabileceği kabul edilirse, her hukuk kitabının en az yarısı, isteyen herkes tarafından yağmalanabilir.

Fransız Danıştay Kararlarından Alıntılar

“Yargı kararlarından alıntı yapmak serbesttir” argümanı, haliyle benim Türkçeye aynen veya mealen çevirdiğim Fransız Danıştay kararları için geçerli olabilecek bir argüman değildir. Çünkü çeviri aynen olsa bile bir fikri eserdir; FSEK tarafından korunur.

Yukarıdaki Bölüm 2, Bölüm 2, Örnek 8, 9, 29 , 43, 73, 98, 101, 102, 108, 109, 126, 129, 160, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 213, 216, 221, 224, 225, 226, 227, 228, 239, 245, 254, 259, 263, 272’de karşılaştırmalı olarak gösterildiği gibi Ramazan Çağlayan, pek çok Fransız Danıştay ve Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi kararını gerçekte benim kitabımdan almakta, ama bana değil, bu kararların Fransızca orijinallerinin yayınlandığı *Recueil des décisions de Conseil d'État*’ya atıf yapmaktadır. Ramazan Çağlayan’ın bu atıfları gerçekte kendisinin fiziken görmediği kaynağa, “transit atıf” tekniği ile yapılmış atıflardır. Bu hususu, yukarıda Bölüm 3’te X nolu başlık altında ayrıntılarıyla gösterdim. Ramazan Çağlayan’ın “transit atıf” tekniğini kullanarak Fransız yargı kararlarından alıntı yaptığı iddiamızın ispatı için yukarıda söz konusu başlığa bakılabilir (*supra*, s.613-615).

VI. “BEN, KEMAL GÖZLER’DEN DEĞİL, FRANSIZ YAZARLARDAN ALINTI YAPTIM” SAVUNMASI

Ramazan Çağlayan, benim bu kitapta ileri sürdüğüm iddialar karşısında kendisini savunmak için, söz konusu alıntıları kendisinin benden değil, çeşitli Fransız yazarlardan yaptığını iddia edebilecektir.

Şüphesiz ki, benim bir Fransız yazardan aynen veya mealen Türkçeye çevirdiğim bir cümleyi Ramazan Çağlayan da Türkçeye çevirebilir; bunun için bana atf yapması da gerekmez. Bir Fransızca cümleyi ilk ben çevirdim diye o cümle üzerinde benim tekel hakkım olamaz. Ancak Ramazan Çağlayan’ın böyle bir Fransızca cümleyi bana atf yapmadan çevirebilmesi için, söz konusu çeviriyi, benim cümlemi kopyalamadan, **kendisinin çevirmesi** gerekir. Ramazan Çağlayan’ın yapmadığı şey de tam budur. Ramazan Çağlayan, söz konusu cümleyi, emek verip kendisi çevirmemekte, benim çevirimi ya olduğu gibi, ya da biraz değiştirerek kopyalamakta, sonra da bu çeviriyi kendisi yapmış gibi, dipnotta bana değil, benim atf yaptığım Fransız yazara atf yapmaktadır.

Yukarıda Bölüm 2’de Ramazan Çağlayan’ın söz konusu çevirileri kendisinin yapmadığını, benim kitabımdan aldığını gösteren pek çok örnek verilmiştir. Bu örneklerde Ramazan Çağlayan’ın cümlesi, benim cümlem ve Fransız yazarının cümlesi alt alta verilmiş ve Ramazan Çağlayan’ın cümlesinin Fransız yazarın cümlesine değil, benim cümleme, rastlantıyla açıklanamayacak ölçüde benzediği ayrıntılarıyla gösterilmiştir. Eğer Ramazan Çağlayan, benim çevirdiğim bir Fransızca cümleyi oturup kendisi emek verip çevirmiş olsaydı, ortaya çıkan çeviri, birbirimizden habersiz olarak yapıldığına ve insan elinden çıktığına göre, kaçınılmaz olarak benim çevirimden farklı olurdu. Aynı cümleyi Ramazan Çağlayan’ın ve benim aynı kelimelerle aynı şekilde çevirmemiz bir rastlantı olamaz. Bunun örnekleri için neredeyse Bölüm 2’de verilen herhangi bir örneğe bakılabilir. Mesela Örnek 1, Örnek 2, Örnek 3, Örnek 4’e bakılabilir.

Ayrıca belirtmek isterim ki, benim Fransız yazarlardan yaptığım çevirilerin ezici çoğunluğu, aynen yapılmış, aslına sadık çeviriler değil, serbest çevirilerdir. Ben Fransızca cümleleri çevirirken, bu cümlelerden bir şeyler çıkarıyor, bu cümlelere bir şeyler ekliyorum. Aşağıda örnekleriyle gösterildiği gibi böyle durumlarda benim Fransızca cümleye eklediğim bu ifadeleri de Ramazan Çağlayan aktarmaktadır. Fransız yazarlarda olmayan benim eklediğim bu ifadeleri de Ramazan Çağlayan’ın aktarması, söz konusu cümlelerin benim kitabımdan alınmış olduğunu kanıtlar. İddiamı ispatlayan örnekler olarak aşağıdaki Bölüm 2, Örnek 26, Örnek 90, Örnek 115, Örnek 121, Örnek 153, Örnek 162, Örnek 177, Örnek 221, Örnek 233’e bakılabilir.

ÖRNEK 1 (Bölüm 2, Örnek 26'dan)**Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.135:**

Teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarenin gözden kaçırdığı hataları “apaçık” bir şekilde nasıl görecektir⁴¹⁷?

⁴¹⁷ VEDEL/DELVOLVÉ, age., C.2, s.328.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.844:

Georges Vedel ve Pierre Delvolvé'nin haklı olarak sordukları gibi, teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları “apaçık” bir şekilde görecektir⁸⁹⁹?

899. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.328.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın “*teknik konularda uzman olmayan hâkim, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları “apaçık” bir şekilde nasıl görecektir*” şeklindeki cümlesi “nasıl olacak da” kelimeleri hariç, noktası virgülüne benim “teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları “apaçık” bir şekilde görecektir” şeklindeki cümlemden alınmadır. Dahası ikimizin de “apaçık” kelimesini tırnak içinde vermemiz bunun bir kanıtıdır.

Onbeş kelimelik bir Fransızca cümleyi iki yazarın tıpa tıp aynı şekilde Türkçeye çevirme ihtimali yoktur. Çeviri ne kadar aslına sadık olursa olsun, gerçekten iki ayrı el tarafından yapılmış ise, beş kelimelik bir cümlede dahi bir iki kelimelik farklılık olur. Vedel ve Delvolvé'nin kurdukları bir Fransızca cümleyi Türkçeye çevirmek benim tekelimde olan bir şey değil. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirmiş olsam bile, benim çevirimi kopyalamaksızın emeğini vererek herkes bu cümleyi Türkçeye çevirebilir. Ramazan Çağlayan da bunu yapabilirdi. Vedel ve Delvolvé'nin cümlesini oturup kendisi çevirirdi. Ben o zaman, Ramazan Çağlayan'a bir eleştiri yöneltmezdim. Zaten gerçekten bunu yapmış olsaydı bu cümlemin karşılığı olarak kurduğu cümle benim cümlemden az çok farklı olurdu. Ama Ramazan Çağlayan bunu yapmamış, emek verip bu cümleyi Türkçeye çevirmek yerine bu cümlemin benim tarafından yapılmış Türkçe çevirisini bana atf yapmaksızın almıştır. Benim eleştirdiğim husus budur.

Ramazan Çağlayan'ın Fransızca bu cümleyi kendisinin çevirmediği, benim çevirimden aldığını göstermek için bu cümlemin Fransızca aslını vermek isterim:

Georges Vedel ve Pierre Delvolvé, *Droit administratif*, Paris, PUF, 1992, c.II, s.328:

Mais comment le juge, qui n'est pas un spécialiste, peut-il voir une erreur manifeste que n'a pas vue l'administrateur compétent?

Ben bu cümleyi şu şekilde çevirmişim:

Gözler, *İdare Hukuku*, op. cit., 2003, c.I, s.844:

Teknik konularda uzman olmayan hâkim, nasıl olacak da, konunun uzmanı olan idarecilerin gözden kaçırdıkları hataları “apaçık” bir şekilde görecektir?

Bu Fransızca cümle aslına sadık olarak şu şekilde çevrilebilir: “*Ama uzman olmayan hâkim, uzman olan idarecilerin görmedikleri açık hatayı nasıl görecektir?*” Görüldüğü gibi benim çevirim, Fransızca orijinal cümleden oldukça farklıdır. Bu Fransızca cümleyi ben Türkçeye çevirirken onun aslında bulunmayan pek çok şey eklemişim. Ramazan Çağlayan’ın da cümlemin Fransızca aslında olmayan bu şeyleri ekliyor olması ne büyük rastlantı!

Tekrarlayayım: Bir Fransız yazarın kurduğu bir cümleyi Türkçeye çevirmek şüphesiz ki benim tekelimde olan bir şey değildir. Bu cümleyi ilk ben Türkçeye çevirdim diye, artık bu cümleyi Ramazan Çağlayan’ın Türkçeye çeviremeyeceği de söylenemez. Ancak bunu yapması için, oturup emek vermesi, bu cümleyi benim cümlemden kopya çekmeden kendisinin çevirmesi lazımdır. Oysa Ramazan Çağlayan böyle yapmamış, söz konusu cümleyi emek verip kendisi çevirmemiş, bu çeviriyi noktası virgülüne olduğu gibi benim kitabımdan almış; ama bana değil, benim söz konusu alıntıyı kendisinden yaptığım Fransız yazara atıf yapmıştır. Söz konusu alıntı benden yapılmış olduğuna göre, bana atıf yapılması lazımdı. Oysa Ramazan Çağlayan’ın söz konusu cümlesinde bana atıf yoktur. Dolayısıyla benim açımdan ortada kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma durumu vardır. Ramazan Çağlayan’ın benden yaptığı alıntı için Vedel ve Delvolvé’ye atıf yapması ise bir aldatıcı atıf örneğidir.

İlave edelim: Ramazan Çağlayan’ın yukarıdaki alıntıda 417 nolu dipnotla Vedel ve Delvolvé’ye atıf yapmasının sebebi, alıntı konusu cümleyi Vedel ve Delvolvé’den okumuş olması değil, benim bu cümlemin kaynağı olarak kendi kitabımda (c.I, s.844, 899) Vedel ve Delvolvé’ye atıf yapıyor olmamdır. Dikkat edileceği üzere, Ramazan Çağlayan’ın 417 nolu dipnotu, benim 899 nolu dipnotumun aynısıdır. Bu şunu göstermektedir ki, Ramazan Çağlayan’ın sadece ana metindeki cümlesi değil, bu cümleye bağlı olan dipnotu dahi benden alınmıştır. Sadece ana metnin değil, dipnotun da aktarılmış olması usûlsüz alıntıyı kanıtlayan bir delildir.

ÖRNEK 2 (Bölüm 2, Örnek 90'dan)**Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s. 340:**

Yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur³⁵⁵.

³⁵⁵ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.297.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.767:

Eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur⁵⁹⁷.

597. Auby ve Drago, op. cit., c.II, s.297.

Yukarıdaki iki cümlelerin birbirine ne derece benzediği ortadadır. Ancak, Ramazan Çağlayan, söz konusu cümlelerin kaynağı olarak 355 nolu dipnotunda bana değil, benim kendi kitabımın 597 nolu dipnotumda atıf yaptığım Vedel ve Delvolvé'ye atıf yapıyor. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan Auby ve Drago'nun kitabını görmeden benim 597 nolu dipnotum üzerinden Auby ve Drago'ya atıf yapıyor. Yani bu atıf bir "transit atıf"tır⁹.

Bu iddiama karşı muhtemelen Ramazan Çağlayan'ın söz konusu cümle-yi benim kitabımdan değil, Auby ve Drago'un kitabından aldığını iddia edecektir. Eğer gerçekten Ramazan Çağlayan, Auby ve Drago'nun cümlesini bana bakmadan, kendisi Türkçeye çevirmiş olsaydı, bu çeviri benim çevirimden farklı olurdu. Ne demek istediğimi somut olarak göstermek için, önce söz konusu cümlelerin Fransızca aslını, sonra benim çevirimi ve sonrada Ramazan Çağlayan'ın "çevirisini" aşağıya koyuyorum:

Jean-Marie Auby ve Roland Drago, Traité de contentieux administratif, Paris, LGDJ, 1975, c.II, s.297:

"Enfin si la formalité n'a pu être accomplie du fait du requérant, celui-ci est sans qualité pour l'invoquer".

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.I, s.767:

Eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur⁵⁹⁷.

597. Auby ve Drago, op. cit., c.II, s.297.

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s. 340:

Yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur³⁵⁵.

³⁵⁵ AUBY/DRAGO, age., C.II, s.297.

9. "Transit atıf" terimi için bkz. *supra*, s.125.

Vedel ve Delvolvé'nin yukarıdaki cümlesi aslına sadık olarak şu şekilde çevrilebilir: “*Nihayet eğer usûl davacı dolayısıyla yerine getirilememiş ise, davacı bunu ileri süremez*”.

Görüldüğü gibi benim “*eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişi yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur*” şeklindeki çevirim oldukça serbest bir çeviridir. Örneğin Fransızca cümlede “*requérant*”, yani “davacı” terimi kullanılmaktadır. Ben bunun yerine “ilgili” terimini kullanmışım. Keza Fransızca “*du fait de*” terimi Türkçeye “yüzünden” diye çevrilebileceği gibi daha pek çok şekilde çevrilebilir. Aynı şekilde Fransızca cümlede geçen “*est sans qualité*” ifadesi kelime kelime “hakkı yoktur” demek değildir; bu ifadeyi ben öyle çevirmişim. Ramazan Çağlayan da aynen benim gibi “*requérant*” yerine “davacı” terimini değil, “ilgili” terimini kullanmakta; “*du fait de*” terimini de yine benim gibi “yüzünden” diye çevirmekte ve nihayet “*est sans qualité*” ifadesini “hakkı yoktur” diye çevirmektedir.

Tüm bunlar göstermektedir ki, “*yine bir usûl, tamamen ilgilinin yüzünden yerine getirilememiş ise, o kişinin bunu ileri sürmeye hakkı yoktur*” şeklindeki cümleyi Ramazan Çağlayan, Auby ve Drago’dan kendisi çevirmemiş, benim “*eğer bir usûl, bizzat idarenin değil, ilgili kişinin yüzünden yerine getirilememiş ise, ilgili kişinin onu ileri sürmeye hakkı yoktur*” şeklindeki cümlemden alıntılanmıştır. Bu alıntıyı yaparken de, benim cümlemden üç kelimeyi atmış ve iki kelimenin yerine de başka kelime koymuştur. Ama Ramazan Çağlayan, bana değil, Auby ve Drago’ya atıf yapmıştır.

Eğer ben bu cümleyle ilgili olarak Auby ve Drago’ya atıf yapmasaydım, Ramazan Çağlayan da Auby ve Drago’ya atıf yapmazdı. Pek muhtemelen Ramazan Çağlayan 355 nolu dipnotunda atıf yaptığı Auby ve Drago’nun kitabını fiziken görmemiştir; benim 597 nolu dipnotumdan yararlanarak Auby ve Drago’nun kitabını görmüş gibi ona atıf yapmaktadır. Ortada mükemmel bir “transit atıf” örneği vardır.

Ramazan Çağlayan şunlardan birini yapsaydı ortada bir problem olmazdı: (1) Ramazan Çağlayan, Vedel ve Delvolvé’nin cümlesini oturup kendisi çevirebilirdi. Bu durumda bu çevirisi benim çevirimden kaçınılmaz olarak farklı olurdu. Ve bana atıf yapması gerekmezdi. (2) Ramazan Çağlayan dürüst davranıp, söz konusu çeviriyi benden aldıktan sonra Vedel ve Delvolvé’ye hiç atıf yapmadan bana atıf yapabilirdi. (3) Hiç olmazsa, Ramazan Çağlayan, dipnotta Vedel ve Delvolvé’ye atıf yaptıktan sonra ortada bir “transit atıf” olduğunu belirtmek için “nakleden” veya “aktaran” gibi bir kelimeden sonra bana atıf yapabilirdi (Mesela “AUBY/DRAGO, age., c.II, s.297’den nakleden GÖZLER, age., c.I, s.767” diye dipnot gösterebilirdi).

(4) Orijinal bir çeviri yapamıyor ve bana da atıf yapmak istemiyor ise, söz konusu cümleyi kitabına almazdı.

Ancak Ramazan Çağlayan bu dört yoldan birini seçmek yerine, benden yapmış olduğu alıntı için gerçekte kendisinden çeviri yapmadığı bir Fransız yazara atıf yapmayı tercih etmiştir. Böylece okuyucu, Auby ve Drago'un söz konusu cümlesini Ramazan Çağlayan'ın kendisinin Türkçeye çevirdiğini sanmaktadır. Ramazan Çağlayan'ı buna yönelten sebeplerin neler olduğunu bilemem; ama yukarıda dört yol var iken, bu yolu seçmesi ahlaken tasvip edilebilecek bir şey değildir ve benim manevî haklarıma zarar vermektedir.

Nihayet belirtmek isterim ki, ben bir Fransızca cümleyi aynen, aslına sadık bir şekilde çevirmiş olsam bile, bu çeviri üzerinde benim FSEK tarafından korunan bir hakkım vardır; çünkü çeviri, bir makine tarafından yapılmadığına göre, çevirenin hususiyetini yansıtır ve bu nedenle de bir fikri eserdir.

VII. ‘BEN ZATEN KEMAL GÖZLER'E DE ATIF YAPTIM’ SAVUNMASI

Usulüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları diğer klasik bir savunma da kendisinden usûlsüz alıntı yapıldığı iddia edilen kitaba atıf yaptıkları savunmasıdır. Şüphesiz yüzlerce sayfalık bir kitapta, yüzlerce alıntının bulunduğu bir durumda, usulsüz alıntıya kurban giden kitaba pek çok atıf da yapılmış olabilir.

Gerçekten de Ramazan Çağlayan'ın burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabında bana yapılan yüzlerce atıf vardır. Ramazan Çağlayan'ın bana yüzlerce atıf yapması kitabındaki usûlsüz alıntı problemini çözmemektedir. **Çünkü:**

1. Bir kere, atıf, her alıntı için ayrıca yapılması gereken bir şeydir. Dolayısıyla bazı alıntılar için atıf yapılmış olması, atıfsız alıntıları hukuka aykırı alıntı olmaktan çıkarmaz. Kaynağı gösterilmiş alıntılara komşu olan, ama kaynağı gösterilmemiş olan alıntıda FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan “kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma” durumuna vücut verir. Nitekim Ramazan Çağlayan'ın kitabında benim kitabımdan alınmış olmakla birlikte kaynağı gösterilmemiş yığınla alıntı vardır. Mesela Bölüm 2, Örnek 10, 12, 19, 20, 25, 36, 41, 46, 49, 55, 67, 75, 76, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 91, 97, 111, 113, 118, 125, 139, 141, 148, 154, 163, 164, 173, 175, 176, 181, 191, 192, 193, 194, 202, 214, 216, 217, 218, 225, 227, 230, 234, 250, 261, 266, 270, 275, 245'e bakılabilir. Mesela Örnek 36'da açıklandığı gibi tek atıfla 10 paragraf (*supra*, s.162), Örnek 70'te açıklandığı gibi tek atıfla 4 sayfa uzunluğunda bir alıntı yapılmaktadır (*supra*, s.217). Ünal Tekinalp'in dediği gibi,

“bir atıfla sayfaları aktarma aşırmasıdır”¹⁰. Yukarıda listede verilen bütün örneklere tek tek bakılabilir.

2. Dahası, bir alıntının sadece kaynağını göstermek yetmez, kaynağın, dürüst bir şekilde gösterilmesi gerekir. Zira, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 71’inci maddesinin ilk fıkrasının 5’inci bendi “bir eserle ilgili olarak yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösterme” hâlini hükme bağlamıştır. Ramazan Çağlayan’ın pek çok alıntıda bana atıf yaparken yaptığı atıflar aldatıcı niteliktedir. Ramazan Çağlayan’ın bana atıf yaptığı bazı örneklerde, *alıntı sadece ve sadece benden yapılmıştır; sadece bana atıf yapılması gerekirken, dipnotta benim ismimin yanında ve çoğunlukla benim ismimden önce alakalı alakasız daha pek çok isim sayılmıştır*. Bana bu şekilde yapılmış atıflar, alıntının benden yapıldığını gizlemeye yönelik “yanlış ve aldatıcı nitelikte” atıflardır. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 3, 4, 5, 6, 7, 42, 43, 51, 52, 54, 58, 68, 79, 87, 92, 100, 115, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 137, 149, 150, 151, 153, 156, 158, 159, 166, 201, 212, 220, 238, 240, 241, 247, 249, 251, 252, 263’e bakılabilir.

Bir Örnek:

Çağlayan, İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.523:

zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır⁷⁴⁸.

⁷⁴⁸ DE FORGES, age., s.280; GÖZLER, age., C.II, s.1180; VLACHOS Georges, Les Principes Généraux du Droit Administratif, Paris 1993, s.240.

Gözler, İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.1180:

Zararın kesinliğinden, bilfiil gerçekleşmiş zararlar (güncel zararlar) ve gelecekte gerçekleşmesi kaçınılmaz olan zararlar anlaşılır¹¹²⁵.

1125. Vlachos, op. cit., s.240.

Görüldüğü gibi, Ramazan Çağlayan’ın alıntısı aynen benden alınmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan benim adımla 748 nolu dipnotta iki yazarın arasına gömmüştür. Söz konusu alıntı kelime kelime benden yapılmış bir alıntı olduğuna göre 748 nolu dipnotta sadece bana atıf yapılması gerekirdi.

3. Diğer yandan bir alıntının kaynağı gösterilmiş olsa bile, bu alıntının Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35’inci maddesinde öngörülen şartlara uygun olması gerekir. Yukarıda birinci bölümde (s.81-102) gördüğümüz gibi:

10. Tekinalp, op. cit., s.157.

a) 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının ilk bendine göre, alıntı, bir eserin “*bazı cümle ve fıkralarının*” bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır. Bazı cümle ve fıkraları aşan alıntı, kaynak gösterilerek dahi yapılamaz. Yukarıda Bölüm 1, Liste 1’de sayılan (s.84) örneklerde alıntılar, kaynağı gösterilmiş olsa bile alıntının bazı cümle ve fıkralarla sınırlı olması şartına aykırılık taşımaktadır.

b) İkinci olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin ilk fıkrasının 3'üncü bendine göre, alıntı “*maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla*” yapılmalıdır (m.35/1, b.3). Yukarıda (s.88) Bölüm 1, Liste 3’te sayılan örneklerde alıntılar, kaynağı gösterilmiş olsa bile alıntının bazı cümle ve fıkralarla sınırlı olması şartına aykırılık taşımaktadır. Bölüm 2’de bu listede yer alan örneklerin her birinde alıntının nasıl “maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şartına aykırı olduğu tek tek gösterilmektedir. Örnek olarak Bölüm 2, Örnek 19, 20, 25, 30, 36, 46, 49, 55, 65, 75, 81, 82, 83, 85, 88, 89, 90, 97, 91, 113, 140, 141, 161, 181, 203, 215, 225, 230, 234, 266’e bakılabilir. Bu örneklerde Ramazan Çağlayan’ın kaynak göstermesi, söz konusu örnekteki alıntıyı hukuka uygun hale getirmez.

c) Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinin son fıkrasına göre “*iktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır*”. Alıntının belli olacak şekilde yapılması şartı açısından, alıntının “aynen alıntı” ve “mealen alıntı” olmak üzere iki türü arasında ayırım yapmak gerekmektedir. Aynen alıntılarda kaynak göstermek yetmez, alıntı olan cümle veya cümlelerin tırnak içinde italik olarak veya girintili paragraf olarak dizilmesi gerekir. Ramazan Çağlayan ise bu kurala uymamaktadır. Bu konuda Bölüm 2, Örnek 9, 11, 12, 21, 22, 26, 36, 48, 49, 57, 75, 76, 96, 112, 120, 137, 153, 167, 172, 173, 176, 195, 201, 236, 249’a bakılabilir. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, 2011, s.461:

İdare hukukunda “kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faut*)”, idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür³⁰⁷.

³⁰⁷ GÖZLER, age., C.II, s.1071.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 2003, c.II, s.1071:

“Kusursuz sorumluluk (*responsabilité sans faute*)” idarenin hukuka uygun eylem ve işlemlerinden doğan zararları bazı durumlarda tazmin etmesi yükümlülüğüdür.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki cümlesi, noktası virgülüne aynen benim kitabımdan alınmıştır. Ortada bir “aynen alıntı” vardır. Aynen alıntının tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak verilmesi gerekir. Ama Ramazan Çağlayan böyle yapmamaktadır. Ramazan Çağlayan'ın yukarıdaki alıntısında, 307 nolu dipnotta bana atıf yapması, bu alıntıyı bir usûlsüz alıntı olmaktan çıkarmaz.

Diğer yandan Ramazan Çağlayan, gerçekte tırnak içinde italikle veya girintili paragraf olarak vermesi gereken bir “aynen alıntı”yı, aynen alıntı olduğunu gizlemek için, bu alıntıdan kasten biri iki kelimeyi çıkararak veya değiştirerek “mealen alıntı” haline dönüştürmektedir. Mesela Bölüm 2, Örnek 7 11, 25, 37, 51, 57, 72, 167, 172, 180, 247'ye bakılabilir. Bir örnek:

Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku, op. cit., 2011, s.441:*

Buna göre, gerektiği gibi davranılmaması halinde kusurlu davranılmış olur. Başka bir ifade ile kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır¹⁷⁶.

Gözler, *İdare Hukuku, op. cit., 2003, c.II, s.978:*

Açıkçası, gerektiği gibi davranılmadığı zaman kusurlu olunur. Diğer bir ifadeyle, kınamayı haklı gösterecek nitelikteki davranışlarda kusur vardır²³¹.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan, benim cümlemden “açıkçası” ve “başka” kelimelerini çıkararak, normalde aynen alıntı formunda verilmesi gereken bir alıntıyı “mealen alıntı” haline dönüştürmüştür. Bir cümleden bir iki kelime çıkarılarak veya yerlerine başka kelimeler konularak bir “aynen alıntı”nın “mealen alıntı” haline dönüştürülmesi dürüstlikle bağdaşmaz ve FSEK, m.35/son'da öngörülen “iktibasın belli olacak şekilde yapılması” şartına aykırılık oluşturur. Tüm bu durumlarda Ramazan Çağlayan'ın alıntının kaynağını göstermiş olması bu alıntıyı hukuka uygun bir alıntı hâline getirmez.

VIII. “KAYNAK GÖSTERMEYİ UNUTMUŞUM” SAVUNMASI

Nihayet usûlsüz alıntı iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları sık savunmalardan birisi de kaynak göstermeyi yanlışlıkla unuttukları veya teknik bir sebeple dipnotta kaynağı silindiği yolundaki savunmalardır.

Nitekim Ramazan Çağlayan, burada eleştirdiğimiz *İdarî Yargılama Hukuku* isimli kitabının ikinci baskısına yazdığı “Önsöz”de birinci baskıda bazı hataların bulunduğunu kabul edip, bunların “kimisinin teknik sebeplerden, kimisinin acelecilikten, kimisinin de yoğun çalışma ortamından” meydana

geldiğini yazıyor¹¹. Ben bu sebeplerin doğruluğunu yukarıda üçüncü bölümde ayrıntılarıyla tartıştım. Bu konuda oraya bakılabilir (*supra*, s.597-605).

Hata insana mahsus. Şüphesiz her yazar yaptığı bazı alıntıların kaynağını göstermeyi sehven unutulabilir. Bu herkesin başına gelebilecek mazur görülmesi gereken bir şeydir. Ama unutmama, bir alıntı için olur, iki alıntı için olur, üç alıntı için olur; bilemediniz beş alıntı için olur. Yüzlerce alıntı için olmaz.

Burada şu hususun altını çizmek isterim: Bir yazarın diğer bir yazardan usûlsüz alıntı yapıp yapmadığı hususu, haliyle bir kitaptan cımbızla çekip alınan bir veya iki paragraf üzerinden ispatlanamaz. Gerçekte alıntı olan bir paragrafın şu ya da bu şekilde kaynağı gösterilmesi unutulmuş olabilir. Şüphesiz bu olmaması gereken bir hatadır. Ama her yazarın başına gelebilir. Usûlsüz alıntı sorunu için asıl anlamlı olan şey, kaynağının gösterilmesinin şu ya da bu sebepten unutulmuş olan bir iki alıntudan ziyade, kaynaksız alıntılarının ard arda, sistemli bir şekilde devam etmesidir. Okuyucu benim Ramazan Çağlayan'dan örnek gösterdiğim cümlelerin cımbızla çekilmiş cümleler olduğunu sanmamalıdır.

Yukarıda Bölüm 2'de verilen 276 adet örnek incelenirse görülecektir ki, bu alıntıların ezici çoğunluğu birbiriyle ardışık bir şekilde gitmektedir. Bu alıntılardan bazen üçü dördü aynı sayfada bulunmaktadır. Bu husus, bu alıntılardaki usulsüzlüğün, bir hatadan değil, sistemli ve bilinçli bir tutumdan kaynaklandığını gösterir.

Örneğin yukarıdaki Bölüm 2'de Örnek 47-50'de verilen dört alıntı Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (s.308) alınmadır. Diğer bir örnek: Bölüm 2, Örnek 92, 93, 94 ve 95'te verilen alıntılar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasından (s.341) alınmadır. Üstelik bu örneklerde verilen paragrafların geçiş sırası benim kitabımdaki (c.I, s.768-770) geçiş sırasıyla aynıdır. Yani Ramazan Çağlayan benim kitabımın ilgili kısmını paragraf paragraf özetlemektedir. Bir başka örnek: Bölüm 2, Örnek, 235, 236, 237 ve 238'de verilen paragraflar Ramazan Çağlayan'ın kitabının aynı sayfasında (s.523) bulunmaktadır ve art arda yer almaktadır. Yani Ramazan Çağlayan'ın kitabının 523'üncü sayfasının üçüncü, dördüncü beşinci ve altıncı paragrafları benden alınmadır. Ve üstelik bu paragrafların sırası benim kitabımdaki (c.II, s.1179-1181) aynı sırayla gitmektedir. Bu örnekler Ramazan Çağlayan'ın sehven değil, sistemli olarak benden usulsüz alıntı yaptığını göstermektedir.

Diğer yandan aceleden unutmama argümanı kaynaksız alıntılar için geçerli olabilecek bir argümandır. Bölüm 2'de verilen 276 adet örneğin bir kısmı

11. Çağlayan, *İdarî Yargılama Hukuku*, *op. cit.*, İkinci Baskı, 2012, s.7.

kaynaksız alıntı değil, *yanlış kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır*. Bu tür alıntılar için haliyle “aceleden kaynaklandı argümanı” geçerli olabilecek bir argüman değildir. Örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 1, 2, 8, 9, 15, 17, 23, 24, 26, 27, 28, 39, 45, 48, 53, 57, 58, 59, 60, 64, 66, 67, 73, 74, 77, 82, 87, 90, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 138, 142, 147, 103, 104, 105, 106, 148, 152, 160, 161, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 177, 178, 179, 180, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 213, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 263, 264, 265, 268, 271, 272, 273, 274, 276’ya bakılabilir. Bu örneklerde alıntı gerçekte benden yapılmış olmasına rağmen, Ramazan Çağlayan bana değil, başka yazarlara atıf yapmaktadır. Acelesi olan bir yazara, dipnotta benim adımlı silip yerine bir başka yazarın adını yazmak zaman kazandırmaz. Dipnotta benim adımlı silip, bir başka yazarın adını yazmak ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

Diğer yandan Bölüm 2’de verilen 276 adet örneğin bir kısmı kaynaksız alıntı değil, *aldatıcı maiyette kaynak gösterilerek yapılmış alıntılardır*. Bu alıntılarda alıntı gerçekte sadece benden yapılmış olmasına rağmen, dipnotta benim adımlı yanında (ve çoğunlukla benim adımdan önce) başka yazarlara (bazen başka bir, bazen iki, bazen üç, bazen dört ve bazen sekiz! yazara) daha atıf yapılmıştır. Bu konuda örnek olarak yukarıda Bölüm 2, Örnek 3, 4, 5, 6, 7, 42, 43, 51, 52, 54, 68, 79, 87, 92, 100, 115, 116, 122, 124, 128, 131, 136, 137, 149, 150, 151, 153, 156, 157, 158, 159, 166, 201, 212, 220, 238, 240, 241, 242, 247, 249, 251, 252, 263’e bakılabilir. Bu tür alıntılar için “aceleden kaynaklandı argümanı” haliyle geçerli olabilecek bir argüman değildir. Zira acelesi olan bir yazar, ne diye bir alıntının kaynağını gösterdikten sonra, dipnotta daha dört beş yazara atıf yapsın? Ramazan Çağlayan’ın bu tür alıntılarda sadece bana atıf yapmak yerine benim adımlı yanında daha pek çok yazara atıf yapması, benim ismimi gizleme gayretinden kaynaklanmaktadır ki, bu ancak bilinçli ve kasten yapılabilecek bir şeydir.

IX. “TENCERE DİBİN KARA” SAVUNMASI

Nihayet intihal iddiasıyla karşılaşan yazarların başvurdukları en klasik savunma “tencere dibin kara, seninki benden kara” savunmasıdır. Usûlsüz alıntılarla suçlanan yazar, suçlayan yazarı da usûlsüz alıntı yapmakla ve usûlsüz alıntıya kurban giden kitabı da orijinal bir kitap olmamakla suçlar.

Ben Ramazan Çağlayan’ın böyle bir şeye tevessül edeceğine ihtimal vermem.

Şimdiye kadar pek çok eleştiriyle karşılaştım. Ama özgünlük noktasında bir eleştiriyle karşılaştığımı hatırlamıyorum. Tersine fikirlerimin fazla keskin olduğu yolunda eleştirildim. Yine şimdiye kadar kitaplarımda usûlsüz alıntı bulunduğu yolunda veya atıflarımın dürüstlüğü ve düzgünlüğü noktasında da tek bir eleştiriyle karşılaşmadım. Tersine kitaplarımda gereğinden fazla atıf bulunduğu, dipnotlarımın sayfaların yarısını kapladığı, atıflarımın kitaplarımı sevimsiz hâle getirdiği yolunda eleştirilerle karşılaştım. Nihayetinde, kendi kitabımın övmek benim üzerime vazife değil. Kitabımın özgünlüğü, bilimsel değeri ve Türk idare hukukuna katkısı konusundaki nihaî hükmü okuyucular verecektir. ■

SON BİR GÖZLEM

Son olarak şunu belirtmek isterim ki, usûlsüz alıntı bulunup bulunmadığı noktasından, Ramazan Çağlayan'ın bütün kitap ve makalelerinin incelenmesinde yarar olduğunu düşünüyorum. Burada bir örnek vermek isterim: Ramazan Çağlayan'ın "Apartman İdeolojisi: Yeni Otrul'un Meskene Galebesi" (*Muhafazakar Düşünce*¹, Mart 2010, Cilt 6, Sayı 23, s.41-49) başlıklı makalesinde kaynağı gösterilmemiş pek çok alıntı bulunmaktadır. Mesela makalenin ilk üç paragrafı kaynağı gösterilmeden Tülay Özekin'in doktora tezinden alınmıştır². Aşağıya Ramazan Çağlayan'ın makalesinin ilk üç paragrafını ve bunların kaynağı olan doktora tezindeki üç paragrafı aşağıya koyuyorum:

1. *Muhafazakar Düşünce* dergisinin "popüler dergi" olduğu, bu dergideki makaleler için bilimsel atıf kurallarına uyulmasına gerek olmadığı yolunda muhtemel bir savunmaya karşı şimdiden belirteyim ki, söz konusu dergi üç aylık hâkemli bir dergidir. Dergideki bütün makaleler, akademik tarzda yazılmış makalelerdir.
2. Ramazan Çağlayan'ın adı geçen makalesinde, Tülay Özekin'in doktora tezinden alıntılar bulunduğunu şöyle keşfettim: Ramazan Çağlayan'ın bu garip başlıklı makaleyi yazmış olmasına şaşırıp ve bundan şüphelendim. Makalede usûlsüz alıntı olup olmadığını tespit etmek için, ilk paragraflardan teknik bir terimin geçtiği bir cümleyi ("Bu algılama biçimine "mekân duygusu" denilmektedir" cümlesini) seçtim ve bu cümleyi *Google*'da arattım ve karşışa şu çıktı:

The screenshot shows a Google search interface. The search bar contains the text "Bu algılama biçimine "mekân duygusu" denilmektedir". Below the search bar, there are navigation options: "Web" (highlighted in red), "Görseller", "Videolar", "Daha fazla" (with a dropdown arrow), and "Arama araçları". Below these options, it shows "8 sonuç (0,14 saniye)". The first search result is a PDF document from the Ankara University Social Sciences Institute, titled "Bu algılama biçimine "mekân duygusu" denilir. nşan kendini tanımlarken ve açıklarken, bu mekân duygusundan bağımsız davranamaz. nşan günlük ihtiyaçlarını ...".

Böylece *Google*'da basit bir arama yaparak Ramazan Çağlayan'ın bu paragraflarının kaynağı olan doktora tezine ulaşmış oldum.

Ramazan Çağlayan'ın "Apartman İdeolojisi: Yeni Otrul'un Meskene Galebesi", *Muhafazakar Düşünce*, Mart 2010, Cilt 6, Sayı 23, s.41-42:

İnsan ve mekân; bir bütünün ayrılmaz parçaları. İnsan ve mekân, ilk oluşta birlikte var oldu ve daha sonrasında da birlikte var olmaya devam etti. İnsan ve mekân arasındaki etkileşim nasıl bir seyir takip etmektedir? Bu sorunun kesin bir cevabı yoktur. Kesin bir cevap aramak da boşuna bir çabadan ibarettir. İç içe geçmiş bir etkileşim söz konusudur bu ikisi arasında. Bazen biri diğerine baskın gelse de, çoğu zaman karşılıklı etkileşim söz konusudur. Bazen insan, mekânı bir düzene koyup kendince bir görünüme kavuşturmakta, bazen de mekân insanı şekillendirmektedir.

Hiçbir zaman mekân, insan için sıradan ve anlamsız bir çerçeveden ibaret olmamıştır. İnsan, mekâna kendince bir anlam vermekte ve bun algılama doğrultusunda mekânla iletişim ve etkileşim içerisine girmektedir. Bu algılama biçimine "mekân duygusu" denilmektedir. İnsan kendini tanımlarken ve açıklarken, bu mekân duygusundan bağımsız davranmamaktadır.

Günlük ihtiyaçlarımızı karşılamak için birçok mekân parçalarından istifade etmekteyiz. Başlangıçta çeşitli ihtiyaçlarımızın giderilmesi ve amaçlarımızın gerçekleştirilmesi için iletişime girdiğimiz bu mekânlar, zamanla farklı bir anlama bürünür, alelade bir mekân olmaktan çıkar bizim için. Barınma ihtiyacımızı gidermek için sahip olduğumuz ev, para kazanmak için elde ettiğimiz iş yeri, ekip biçmek için kullandığımız arazi, zamanla basit bir mekândan ayrı bir anlama bürünür bizim için. Bu mekânlarla iletişime gireriz. Duygusal bağlar kurarız onlarla. Hatta onlarla konuşuruz. Dertlerimizi, sevinçlerimizi paylaşıp, özleriz onları.

Tülay Özekin, *Tarihsel Romana Karşılaştırmalı Bir Bakış: Amin Maalouf, Orhan Pamuk, Nedim Gürsel, Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007, s.27: (<http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/1842/>)

İnsan ve mekân; bir bütünün ayrılmaz parçalarıdır. İnsan ve mekân, ilk oluşta birlikte var oldu ve daha sonrasında da birlikte var olmaya devam etti. İnsan ve mekân arasındaki etkileşimin nasıl geliştiğine dair kesin bir yargıya varmak zordur. İkisi arasında iç içe geçmiş bir etkileşim söz konusudur. Bazen biri diğerine baskın gelse de, çoğu zaman karşılıklı etkileşim olur. Bazen insan mekânı bir düzene koyup, kendince bir görünüme kavuşturur, bazen de mekân insanı şekillendirir.

Hiçbir zaman mekân, insan için sıradan ve anlamsız bir çerçeveden ibaret olmamıştır. İnsan, mekâna kendince bir anlam verir ve bu algı-lama doğrultusunda mekânla iletişim ve etkileşim içerisine girer. Bu algı-lama biçimine “mekân duygusu” denilir. İnsan kendini tanımlarken ve açıklarken, bu mekân duygusundan bağımsız davranamaz.

İnsan günlük ihtiyaçlarını karşılamak için bir çok mekân parçalarından yararlanır. Başlangıçta çeşitli ihtiyaçların giderilmesi ve amaçların gerçekleştirilmesi için iletişime girilen bu mekânlar, zamanla farklı bir anlama bürünür, alelâde bir mekân olmaktan çıkar insan için. Barınma ihtiyacını gidermek için sahip olunan ev, para kazanmak için kullanılan iş yeri, ekip biçmek için kullanılan toprak, zamanla basit bir mekândan ayrı bir anlama bürünür. İnsan bu mekânlarla iletişime girer. Onlarla duygusal bağlar kurar. Dertlerini, sevinçlerini paylaşır, hatta özler bu mekânları.

Görüldüğü gibi Ramazan Çağlayan’ın yukarıdaki üç paragrafı, Tülay Özekin’in yukarıdaki üç paragrafından alınmıştır. Ama gelgelelim, Ramazan Çağlayan, bu paragraflar için Özekin’e bir atıf yapmamaktadır. Keza Ramazan Çağlayan’ın makalesinin bir başka yerinde de Tülay Özekin’in doktora tezine yapılan bir atıf yoktur.

Ramazan Çağlayan, söz konusu makalesinde Mustafa Armağan’ın *Alev ve Beton* (İstanbul, Şule Yayınları, 2000) isimli kitabından ve Mustafa Armağan’ın *Zaman Gazetesinde şehir ile ilgili yazdığı çeşitli makalelerinden*³ sayfalar süren alıntılar yapmaktadır. Sayfalar süren bu alıntılara rağmen söz konusu makalede Mustafa Armağan’ın adı sadece üç defa geçmektedir. ■

3. Örneğin Mustafa Armağan, “Bir Cumhuriyet İdeali Olarak Apartman”, *Zaman*, 25 Mayıs 1999.